VITT. EMANUEL.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
41
1 D
13

CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV.

ROMÆ,

In Collegio eiuſdem Societatis.

M D LXXXIII.

Cum facultate Superiorum.

GREGORIVS XIII. Inſtitutum Societatis à Paulo III. & Iulio etiam III. confirmatum, & à Paulo IIII. diligentiſſime examinatum, nec non & à Concilio Tridentino commendatum non modo refert; ſed ipſe etiam illud atque Conſtitutiones, & Statuta approbat, & confirmat in hæc verba.

MOTV PROPRIO, certaque ſcientia noſtra, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, laudabile huiuſmodi Inſtitutum ac prædicta ceteraque omnia dictæ Societatis Priuilegia, Facultates, exemptiones, immunitates, gratias & indulta tam à prædictis, quam alijs prædeceſſoribus noſtris, & etiam à nobis conceſſa; Conſtitutiones quoque & Statuta qualiacunque ſint, eá omnia, ac ſi ad verbum præſentibus insererentur, pro expreſſis habentes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus & confirmamus; ſupplentes omnes iuris et facti defectus, ſi qui interuenerint in prædictis Conſtitutionibus & ſtatutis, &c.

In litteris Apoſtolicis datis Calendis Februarij Anno Incarnationis Dominicæ. M D LXXXII.

PRIMVM
AC GENERALE
EXAMEN

IIS OMNIBVS, QVI IN SOCIEtatem IESV admitti petent, proponendum.

DE INSTITVTO SOCIETATIS IESV, & varietate perſonarum, quæ in ipſa ſunt. Cap. I.

1 HÆC minima Congregatio, quæ à ſede Apoſtolica prima ſui inſtitutione Societas IESV nominata eſt, primũ fuit approbata per felicis memoriæ Paulum Papam III. anno 1540. & per eundẽ poſtmodũ 1543. confirmata, ac rurſus per Iulium III. illius ſucceſſorem anno 1550. Vt interim omittantur diuerſæ litteræ Apoſtolicæ, in quibus de ea ſermo habetur, & ei variæ facultates (ſuppoſita magna approbatione, & confirmatione) conceduntur.

2 Finis huius Societatis eſt, non ſolum ſaluti & perfectioni propriarum animarũ cum diuina gratia vacare; ſed cum eadem impenſe in ſalutem, & perfectionem proximorum incumbere.

3 Ad hunc finem melius conſequendum, tria Vota in ea, Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis

emittuntur: ſic Paupertatem accipiendo, vt nec velit, nec poſſit redditus vllos ad ſuam ſuſtentationem, nec ad quiduis aliud habere. Quod non tantum in particulari de vnoquoque, ſed etiam de Eccleſijs & Domibus Societatis profeſſæ eſt intelligendum. Nec etiam (quamuis alijs ſit licitum) pro Miſſarum ſacrificijs, vel Prædicationibus, vel Lectionibus, vel vllius ſacramenti adminiſtratione, vel quouis alio pio officio ex ijs, quæ iuxta ſuum Inſtitutum Societas poteſt exercere, ſtipendium vllum, vel eleemoſynam, quæ ad compenſationem huiuſmodi miniſteriorum dari ſolent, ab alio, quàm à Deo (ob cuius obſequium omnia pure facere debent) poſſunt admittere.

4 Et quamuis habeat Societas Collegia, & Domos Probationis redditibus dotatas ad Scholaſticorum ſuſtentationem, antequam in Societatem Profeſſam, vel eius Domos recipiantur: non poſſunt tamen huiuſmodi redditus in vſum aliũ, iuxta Litteras Apoſtolicas in Conſtitutionibus declaratas, expendi: nec Domus Profeſſorum, nec aliquis eorum, aut etiam Coadiutorum, eiſdem vti poterit.

5 Profeſſa itidem Societas, præter tria Vota dicta, Votum facit expreſſum Summo Pontifici, ut Vicario qui nunc eſt, uel pro tempore fuerit, Chriſti Domini Noſtri; nimirum ad proficiſcendum ſine excuſatione, non petito uiatico, quocunque gentium eius Sanctitas iuſſerit, inter fideles, uel infideles, ad res, quæ ad diuinum cultum, & religionis

gionis Chriſtianæ bonum ſpectant.

6 Ceterum ratio viuendi in exterioribus iuſtas ob cauſas, maius Dei obſequium ſemper intuendo, communis eſt: nec vllas ordinarias pænitentias, vel corporis afflictiones ex obligatione ſubeundas habet; ſed illas aſſumere quiuis poterit, quæ ſibi videbuntur (cum approbatione Superioris) ad maiorem ſui ſpiritus profectū conuenire; & quas propter eundem finem Superiores eis poterunt imponere.

7 Perſonarum autem, quæ admittuntur in hanc Societatem generaliter ſumptam, quatuor ſunt claſſes; ſi finem, quem ipſa ſpectat, intueamur: tametſi omnes qui ingrediuntur, quod ad ipſos attinet, quartæ claſſis eſſe debent, de qua dicetur.

8 In primis aliqui admittuntur, vt Profeſſionem in Societate quatuor ſolemnibus Votis (vt dictum eſt) emiſſis, faciant; peractis prius experimentis & Probationibus debitis: & hos ſufficiēter in litteris eruditos (vt in Conſtitutionibus poſtmodum dicetur) & in vita, ac moribus diu (quemadmodum hæc vocatio exigit) probatos & omnes ante Profeſſionem Sacerdotes eſſe oportet.

9 Secundæ claſſis ſunt, qui in Coadiutores ad diuinum ſeruitium, & Societatis auxilium in rebus ſpiritualibus, vel temporalibus admittuntur. & ij quidem poſt experimenta & Probationes, Vota ſimplicia, Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis (omiſſo quarto ad Summum Pontificem pertinente, & alio quouis ſolemni) debent emit-

tere. qui ſua ſorte contēti eſſe debent, intelligentes eos in conſpectu Creatoris & Domini Noſtri magis mereri, qui maiori charitate ſe impendunt auxilio & obſequio omnium, ex amore diuinæ maieſtatis, ſiue in rebus altioribus, ſiue in alijs inferioribus & humilioribus.

10 Tertiæ claſſis ſunt, qui in Scholaſticos admittuntur, ſi ingenio, & reliquis dotibus ad ſtudia conuenientibus præditi inueniantur; vt poſtquam docti euaſerint, in Societatem ingredi, & Profeſsi, vel Coadiutores (prout iudicabitur expedire) eſſe valeant. Hi autem, vt Scholaſtici Societatis approbati cenſeantur, poſt experimenta, & Probationes, eadem tria Vota ſimplicia, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, cum promiſsione ingrediendi Societatem in altero prius dictorum modorum (vt in Conſtitutionibus videbitur) ad maiorem Dei gloriam emittent.

11 Quartæ claſsis ſunt, qui indeterminate ad id admittuntur, ad quod idonei eſſe, temporis ſucceſſu inuenientur; nondum ſtatuente Societate ad quem ex dictis gradibus eorum talentum magis ſit accommodatum. Illi autem indifferentes ingredientur ad quemuis ex dictis gradibus, qui Superiori videatur: & ex parte ſua omnes (vt dictum eſt) eadem animi diſpoſitione ingredi oportet.

12 Ad hæc, antequam quiſquam admittatur ad Profeſsionem, vel ſimplicia Vota Coadiutorum, vel Scholaſticorum ſuperius dicta ſecundum Inſtitutum noſtrum emittere teneatur; biennium in-

tegrum

tegrum ad Probationem habebit: & vt admittãtur Scholaſtici ad quẽuis ex prioribus gradibus Profeſſorũ, uel Coadiutorum formatorũ, unũ adhuc annum poſt abſoluta ſua ſtudia expectabũt: quod tẽpus, cũ Superiori uiſum fuerit, poterit prorogari.

13 Hoc medio tempore duorum annorum (in quo habitus ullus certus Societatis non ſumitur) ante præfinitum tempus, in quo Votis eos ligari in Societate oportet, videre unuſquiſque, & conſiderare debet diplomata Apoſtolica. Inſtituti Societatis, & Conſtitutiones, ac Regulas, quas in ea eſt obſeruaturus; idq; non ſemel: Primum enim id fiet, dum in Domo Primæ Probationis erunt; in quam, qui Societatem ingredi uolunt, hoſpitum more ad duodecim, uel quindecim dies, ut res ſuas melius conſiderent, ſolent admitti, antequam in Domum, uel Collegium Societatis ad cohabitandum alijs, & inter eos uerſandum ingrediantur. Secundo id fiet, ſex menſibus Experimentorum, & Probationis elapſis. Tertio poſt alios ſex menſes; & ſic deinceps, donec Profeſsionem, qui ſtudijs abſolutis Profeſſus, & tria Vota qui Coadiutor, & tria itidem Vota cum ſua promiſſione qui Scholaſticus approbatus eſt futurus, emittat. quod ideo fit, ut utrinque maiori cum claritate, & cognitione in Domino Noſtro procedatur, & vt quanto fuerit magis probata ſingulorum conſtantia, tanto ſtabiliores, ac firmiores ſint in diuino ſeruitio, & vocatione prima, ad gloriam, & honorem diuinæ Maieſtatis.

DE QVIBVSDAM CASIBVS, *quos interrogari oportet, an acciderint ijs, qui in Societatem ingredi petunt. Cap. II.*

1 EX ijs caſibus, de quibus honeſtas ob cauſas omnes interrogari oportet, [a] Primus eſt, receſsiſſe à gremio ſanctæ Eccleſiæ, fidem abnegando, vel in errores contra ipſam ſic incurrendo, vt damnatus ob aliquam propoſitionem hæreticam quis fuerit; vel vt ſuſpectus hæreſis per ſententiam publicam declaratus; vel ſi infamis ob excōmunicationem tamquam ſchiſmaticus, ſpreta auctoritate & prouidentia ſanctæ matris Eccleſiæ, extiterit.

2 Secundus eſt, homicidium aliquo tempore perpetraſſe, vel publice infamem propter enormia peccata fuiſſe.

3 Tertius eſt, habitum ſumpſiſſe alicuius Religionis Fratrum, vel Clericorum; vitam aliquamdiu in Obedientia cum eis agendo, ſiue emiſſa, ſiue non emiſſa Profeſſione; vel heremitam cum veſtibus monachalibus fuiſſe.

4 Quartus eſt, vinculo matrimonij conſummati, vel ſeruitutis legitimæ ligatum eſſe.

5 Quintus eſt, infirmitatem pati, vnde obſcurari, vel parum ſanum iudicium ei reddi ſoleat; vel diſpoſitionem notabilem ad huiuſmodi infirmitatem habere.

6 Prædicti caſus impedimenta ſunt; cum quorum

rum aliquo nemo in Societatem admitti poteſt: cum nobis in Domino videatur (præter alias cauſas) quod qui in eam ſunt ingreſſuri ad bene & fideliter euangelizandum, & in agro Domini verbum diuinum ſeminandum, eo aptiora ad id inſtrumenta erunt, quo minus primi, & ſecundi defectus notam habuerint, propter conſuetam multis & communem infirmitatem.

Cum tertio etiam non admittuntur, quod nobis in Domino videatur, eum, qui bonus Chriſtianus ſit, debere firmum eſſe in ſua prima vocatione, præſertim cum illa tam ſit ſancta, in qua ſcilicet quis, vniuerſo ſæculo relicto, ſe totum dedicat maiori ſeruitio, & gloriæ ſui Creatoris & Domini. Poſtremo ſic nobis perſuademus (præterquam quod maior ſit futura ædificatio proximorum) eo melius in Domino, ipſius gratia aſpirante, conſeruari poſſe omnes Profeſſos, Coadiutores, atque Scholaſticos, quo magis liberi fuerint ab huiuſmodi impedimentis, ac veluti vnius coloris, & ſimilitudinis omnes.

Nullus etiam admittitur cum duobus vltimis impedimentis. Nam quartum eſſet cum detrimento proximorum, ſi vxoris, vel domini conſenſus non obtineretur, aliæque circunſtantiæ, prout ratio iuris exigit, obſeruarentur. Quintum etiam in damnum eſſet non mediocre ipſius Societatis.

7 Si aliquod ex his impedimentis in quoquam detegeretur, non eſt quod vlterius in interroga-

tionibus

tionibus procedatur; ſed qui Examinatoris officio fungitur, quoad eius fieri poterit, eundem conſolando, dimittat: ſi nullũ eſſet tale, vlterius examinetur ſequenti modo.

DE QVIBVSDAM INTERROGAtionibus ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoſcendos. Cap. III.

1 AD maiorem perſonarũ notitiam aliqua ſunt interroganda, quibus vere omnino, & ſyncere reſpondere oportet: & ſiquid erit, quod ſecretum requirat, id obſeruabitur, vt par erit, & interrogato placuerit. Incipiendo itaque à nomine, interrogetur primum, Quo nomine vocetur, Quot annos natus ſit, Quæ ſit eius patria.

2 An ſit ex legitimo matrimonio, necne: quod ſi ex illegitimo, quo pacto id ſit, interrogetur. Num à progenitoribus iam olim Chriſtianis, an à modernis deſcendat.

An aliquis ex eius progenitoribus notatus fuerit, vel declaratus ob aliquem errorem contra noſtram Chriſtianam Religionẽ, & quo modo id ſit.

An patrem habeat, & matrem; & quæ ſint eorum nomina: quæ conditio, & officium, & modus viuendi ſit illis: & an rerum temporalium penuria premantur: an illarum commoditate potiantur: & quo pacto id habeat.

3 Si quo tempore in difficultatem, vel dubium ali-

aliquod incideret circa æs alienum, vel quòd teneatur ſubuenire parentibus, vel conſanguineis in ſpirituali, vel corporali, vel quauis alia temporali neceſſitate conſtitutis, eos inuiſendo, vel alia ratione; num proprio ſenſu ac iudicio depoſito, conſcientiæ, vel iudicio Societatis, vel ſui Superioris id velit relinquere, vt cũ ſtatuerit ille quod in Domino iuſtum eſſe ſẽſerit, ei acquieſcat.

4 Quot fratres & ſorores habeat, & quis eorum ſit ſtatus, num matrimonij, an alius; Quod officium, aut viuendi modum habeant.

5 Num aliquando verba ediderit, quæ ad matrimonium illum obligare videantur, & quo pacto id ſit. An habuerit, vel habeat filium aliquem.

6 Num habeat æs alienum, aut ciuiles obligationes: quod ſi habeat, quantę & quales eæ ſint.

7 Num didicerit artem aliquam mechanicam. Num legere, & ſcribere ſciat: & ſi ſcit, probetur quo modo vtrunque faciat, ſi aliunde non ſciretur.

8 Num habuerit, vel habeat morbum aliquem occultum, vel manifeſtum, & qualem; eum ſpeciatim interrogando, num vexationem aliquam ſtomachi, vel capitis, vel quoduis aliud impedimentum naturale, ſeu defectum in aliqua ſui parte patiatur. & hoc non ſolum interrogetur, ſed, quoad fieri poteſt, inſpiciatur.

9 Num aliquos Ordines Eccleſiaſticos ſuſceperit. Num aliquam obligationem Voti habeat, quale eſt peregrinationis, vel aliud quodcunque.

10 Quem modum, vel animi propenſionem ha-

buerit in tenera ætate, & poſtea hucuſque ad res ſuæ conſcientiæ ſalutiferas: primum circa orationem, quoties orare ſolebat interdiu, & noctu, quibus horis, quá corporis compoſitione, quibus orationibus, & cũ quá deuotione vel ſenſu ſpirituali. Quo modo ſe habuerit circa audiendas Miſſas, & alia diuina officia, & Conciones. Quo modo circa lectionem rerum piarum, & bonorum virorum familiaritatem. Quo modo circa meditationem, vel conſiderationem rerum ſpiritualium.

11 Interrogetur, an habuerit, vel habeat conceptus aliquos, vel opiniones ab ijs differentes, quæ communius ab Eccleſia, & Doctoribus ab eadem approbatis tenentur: & ſi quando huiuſmodi opiniones animum ſubierint, num paratus ſit ad iudicium ſuum ſubmittendum, ſentiendumque, vt fuerit conſtitutum in Societate de huiuſmodi rebus ſentire oportere.

12 Interrogetur, an quibuſuis in ſcrupulis, vel difficultatibus ſpiritualibus, vel alijs quibuſcunque, quas patiatur, vel aliquando pati contigerit, ſe diiudicandum relinquet, & acquieſcet aliorum de Societate, qui doctrina, & probitate ſint præditi, ſententijs.

13 An omnino decreuerit ſeculum relinquere, & conſilia Domini Noſtri IESV Chriſti ſequi. Quam dudum decreuerit, in genere ſcilicet, mundo renunciare. Poſtquam id apud ſe ſtatuit, an in ea animi ſententia remiſſior factus fuerit, & quatenus. A quo tempore deſideria hæc renun-

ciandi

ciandi ſeculo, & conſilia Chriſti Domini Noſtri ſequendi ſuboriri ei cœperint; vel quibus ſignis, aut cauſis ad id mouentibus, ei in mentẽ venerint.

14 Num deliberatum habeat animi propoſitum viuẽdi, & moriendi in Domino cum hac, & in hac Societate IESV Creatoris, & Domini Noſtri; & à quo tempore, vbi, & per quem primum ad id motus fuerit.

Si negaret ſe à quoquam de Societate motum fuiſſe, progrediendum erit vlterius: ſi affirmaret ſe fuiſſe motum (quamuis licite, & cum merito moueri potuiſſet) ad maiorem tamen ipſius vtilitatem ſpiritualem fore videtur, ſi tempus ei aliquod præſcribatur; vt ea de re cogitando, Creatori & Domino ſuo ſe totum commendet; perinde ac ſi nullus de Societate ipſum mouiſſet, vt maiori cum robore ſpiritus procedere ad maius obſequium & gloriam diuinæ Maieſtatis poſſit.

15 Si poſt huiuſmodi conſiderationem ſenſerit ac iudicauerit ſibi valde conuenire Societatis ingreſſum ad maiorem laudem & gloriam Dei, & vt melius ſaluti, & perfectioni tum animæ ſuæ, tum proximorum ſuorũ incumbat; & poſtulauerit in eandem nobiſcum in Domino admitti, tunc vlterius in examine procedi poterit.

DE

DE REBVS QVIBVSDAM QVAS *præcipue ſcire eos conuenit, qui in Societatem admittuntur, ex ijs, quas in ipſa obſeruare debent.* Cap. IIII.

1 PRoponatur illis, quod hæc mens fuerit eorum, qui primi in hanc Societatem conuenerunt, vt in ea ij admitterentur, qui ſeculo renunciaſſent, & Dei ſeruitio ſe omnino mancipare ſiue in hac, ſiue in alia Religione ſtatuiſſent. Quocirca quicunque Societatem ingredi uolent, antequam in Domo aliqua, vel Collegio eius viuere ſub Obedientia incipiant, debent omnia bona temporalia, quæ habuerint, diſtribuere, & renunciare ac diſponere de ijs, quæ ipſis obuenire poſſent: Eaque diſtributio primum in res debitas, & obligatorias, ſiquæ fuerint (& tunc, quam citiſſime fieri poteſt, prouidere oportebit). Si vero tales nullæ fuerint, in pia & ſancta opera fiet, iuxta illud; Diſperſit, dedit pauperibus; Et illud Chriſti; Si vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & ſequere me: Diſpenſando tamen hæc bona iuxta propriam deuotionem, & à ſe omnem fiduciam ſubmouendo eadem vllo tempore recuperandi.

2 Quod ſi ſtatim propter aliquas honeſtas cauſas bona non relinquet, promittat ſe prompte relicturum omnia (vt dictum eſt) poſt vnum ab ingreſſu abſolutum annum, quandocunq; per Superiorem iniun-

iniunctum ei fuerit in reliquo tempores probationis, quo completo, ante profeſſionem Profeſſi, & ante tria Vota publica Coadiutores re ipſa relinquere, ac pauperibus (vt dictum eſt) diſpenſare debent, vt conſilium Euangelicum, quod non dicit, Da conſanguineis, ſed pauperibus, perfectius ſequantur; & vt melius exemplum omnibus exhibeant, inordinatum erga parentes affectum exuendi, & incommoda inordinatæ diſtributionis, quæ à dicto amore procedit, declinandi; atque vt ad parentes, & conſanguineos recurrendi, & ad inutilem ipſorum memoriam aditu præcluſo, firmius & ſtabilius in ſua vocatione perſeuerent.

5 Si tamen dubitaretur, num maioris foret perfectionis dare vel renunciare conſanguineis huiuſmodi bona, quam alijs, propter parem, vel maiorem ipſorum penuriam, & iuſtas alias ob cauſas; nihilominus ad declinandum errandi in huiuſmodi iudicio periculum, quod ab affectu ſanguinis ſolet proficiſci, contenti eſſe debebunt negotium hoc arbitrio vnius, duorum, aut trium, qui vita & doctrina commendentur, quos vnuſquiſque cum Superioris approbatione elegerit, relinquere, & in eo conquieſcere, quod illi perfectius, & ad maiorem Chriſti Domini Noſtri gloriā eſſe cenſebunt.

Interrogetur itaque, num placeat ei ſtatim (ſicuti dictum eſt) bona ſua diſtribuere; vel certe, num paratus ſit ad huiuſmodi diſtributionem, quandocunque exacto primo anno per Superiorem ei fuerit iniunctum.

4 Admoneantur, quod poſt ingreſſum in Domum nemo pecuniam apud ſe, nec apud amicum aliquem externum in eodem loco habitantem, habere poteſt; quin potius eam in pia opera diſpenſet, vel aſſeruandam ei tradat, cui cura huiuſmodi Domi commiſſa eſt: Qui quidem, quidquid vnuſquiſq; feret; ſcribendum curabit; vt id ſciri poſſit, ſi quando ſcitu opus fuerit.

Interrogentur itaque, num aliquam habeant pecuniam, & an eam diſpenſare (vt dictum eſt) ſint contenti.

5 Admoneātur itidem, ſi Eccleſiaſtici ſint, quod poſtquam in Societatis corpus vt Profeſſi, vel Coadiutores cooptati fuerint, nullā eccleſiaſtica beneficia poſſunt retinere: & quod tempore probationis, poſt primum annum abſolutum (vt ſuperius diximus) quandocunque Superiori viſum fuerit, ea relinquere debent, iuxta ſuam deuotionem, vel ei, qui contulit reſignando, vel ad pia opera applicando, vel alioqui dignis viris, quibus hæc inſtrumenta ſint ad Dei obſequium, conferri curando. Quod ſi conſaguineis conferenda eſſe viderentur, id non facient, niſi ab vno, duobus, aut tribus (vt ſuperius dictum eſt) iudicetur, quod id magis conueniat, & ad maius Dei obſequium ſit futurū.

6 Cum autem communicatio, quæ cum amicis, & ſanguine iunctis verbo, aut ſcripto fit, potius ad quietis perturbationem, quam ad eorum qui ſpiritui vacant profectum, præſertim in initijs, facere ſoleat, Interrogentur, num contenti ſint

cum

cum huiuſmodi non communicare, nec litteras accipere, nec ſcribere; niſi aliqua occaſione Superiori aliter videretur: Et quandiu Domi fuerint, num contenti ſint, vt videantur litteræ omnes, & quę ipſis ſcribentur, & quas ipſi alijs ſcribent; ei cui huiuſmodi munus commiſſum eſt, cura relicta, vt eas det, vel non det, quemadmodum in Domino Noſtro magis expedire iudicabit.

7 Vnuſquiſque eorum, qui Societatem ingrediuntur, conſilium illud Chriſti ſequendo; Qui dimiſerit patrem, &c. exiſtimet ſibi patrem, matrem, fratres, & ſorores, & quidquid in mundo habebat, relinquendum: immo ſibi dictum exiſtimet verbum illud, Qui non odit patrem, & matrem, inſuper & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Q

Et ita curandum ei eſt, vt omnem carnis affectum erga ſanguine iunctos exuat, ac illum in ſpiritualem conuertat: eoſque diligat eo ſolum amore, quem ordinata charitas exigit, vt qui mundo ac proprio amori mortuus, Chriſto Domino Noſtro ſoli uiuit, eumque loco parentum, fratrum, & rerum omnium habet.

8 Ad maiorem in ſpiritu profectum, & præcipue ad maiorem ſubmiſſionem & humilitaté propriam interrogetur, an contētus ſit futurus, ut omnes errores, & defectus ipſius, & res quæcunque, quæ notatæ in eo & obſeruatæ fuerint, Superioribus per quemuis, qui extra confeſsionem eas acceperit, manifeſtentur.

Num etiam boni ſit conſulturus (quod & ipſe, & quiuis alius facere debet) ab alijs corrigi, & ad aliorum correctionem iuuare; Ac num manifeſtare ſeſe inuicem ſint parati debito cum amore, & charitate ad maiorem ſpiritus profectum; præſertim ubi à Superiore, qui illorum curam gerit, fuerit ita præſcriptum, aut interrogatum, ad maiorem Dei gloriam.

9 Præterea antequam quiſquam in Domum, uel Collegium ingrediatur, uel poſtquam ingreſſus fuerit; ſex experimenta præcipua, præter alia multa, de quibus ex parte inferius dicetur, requirũtur. Poterunt ea tamen anteponi, & poſtponi, & moderari, & aliquo in caſu auctoritate Superioris, habita ratione perſonarum, temporum, & locorum, tũ ceterorum quæ occurrerint, in alia permutari.

10 Primum eſt, in ſpiritualibus exercitijs menſem unum plus minus uerſari; id eſt, tum in examinanda conſcientia, & anteacta uita recogitanda, & confeſſione generali facienda, ac peccatorum ſuorum meditatione, tum in contemplatione rerum ac myſteriorum Vitæ, Mortis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Chriſti Domini Noſtri, tum etiam in oratione uocali & mentali iuxta cuiuſq; captum, prout in Domino edocti fuerint, ſe exercere.

11 Secundum eſt, ſeruire in uno, uel pluribus Xenodochijs per menſem alium, ibidem cibum capiendo, & dormiendo; uel per aliquam, uel plures horas quotidie pro temporum, locorũ, & perſonarum ratione auxilium, & miniſterium omnibus

 ægris,

ægris,& ſanis prout iniunctum eis fuerit, impendendo: ut magis ſe demittant, & humilient,ac eo ueluti argumento demonſtrent ſe prorſus ab hoc ſeculo,eiuſq; pompis ac uanitate recedere: ut omnino ſuo Creatori & Domino pro ipſorum ſalute crucifixo ſeruiant.

11 Tertium eſt, peregrinari menſem alium ſine pecunia:immo ſuis temporibus oſtiatim pro Chriſti amore mendicare; ut poſſint ad incommoditatem comedendi, & dormiendi aſſuefieri: atque adeo ut omni ſpe illa abiecta, quam in pecunijs, & rebus alijs creatis poſſent conſtituere, integre, uera cum fide & ardenti amore eam in ſuo Creatore & Domino conſtituant. Vel utrunque menſem miniſterio Hoſpitalium, uel alicuius eorum, aut etiam utrumque peregrinationi prout Superiori uiſum fuerit,impendent.

13 Quartum eſt, poſt ingreſſum in Domum, omni cum diligentia, & ſolicitudine in uarijs officijs abiectis,& humilibus ſe exercere,bonum ſui exem plum in omnibus exhibendo.

14 Quintum eſt, doctrinam Chriſtianam, vel aliquam eius partem pueros,& alios rudiores homines publice, uel priuatim, & prout occaſio ſe obtulerit, & in domino commodius uiſum fuerit,& iuxta perſonarum proportionem docere.

15 Sextum eſt, poſtquam in probationibus bonæ ædificationis ſpecimen præbuerint, ulterius ad prædicandum, uel confeſſiones audiendas, uel in utroque ſe exercendum pro tempore, & loco, &

omnium diſpoſitione progredi.

16 Antequam ingrediantur in ſecundum annum probationis, quæ fit in Domibus, uel Collegijs, per ſex menſes omnes uacare huiuſmodi ſex experimentis debent, & totidem alios diuerſis alijs probationibus impendent. Poterunt tamen illa ſex experimenta fieri uel in totũ, uel ex parte toto probationis tempore, ut aliquando hæc, aliquando illa præcedant; & à Scholaſticis quidem uel ſtudiorum tempore, uel poſt ſtudia abſoluta, habita perſonarum, locorum, & temporum ratione; prout in Domino conuenire uidebitur. Illud tamen omnino obſeruabitur; ut antequam Profeſſi futuri profeſſionem, & Coadiutores formati tria uota ſua publica, licet non ſolemnia, emittant, duo anni experimentorum, & probationum expleantur: & in Scholaſticis, ſtudijs abſolutis, præter tempus quo probantur, ut Scholaſtici approbati cenſeantur, tertius alius annus, antequam ad profeſſionem, uel in Coadiutores formatos admittantur, in uarijs probationibus, & ſpeciatim in dictis (ſi prius illis perfuncti non ſunt; immo quamuis perfuncti fuerint) in nonnullis earum, ad maiorem Dei gloriam, exigetur.

17 Quandiu huiuſmodi experimenta, & probationes fiunt, nullus dicat ex Societate ſe eſſe; ſed potius qui examinatus fuerit ad Profeſſionem, ex parte ipſius Societatis (quamuis ex parte ſua cum indifferentia ad omnes gradus ſit ingreſſus) cum loquendi occaſio ſe obtulerit, dicere debet ſe in ex-

perimentis

perimentis verſari, atque optare ſe admitti in Societatem, quocunque in gradu ipſa Societas ad gloriam Dei eo vti volet. Si vt Coadiutor examinatus fuerit, dicet ſe in probationibus adhuc eſſe, atque optare in gradum Coadiutorum recipi. Simili modo de Scholaſticis, & de alijs qui vt indifferentes examinati ſunt intelligatur: vt quiſque iuxta ſui examinis rationem reſpondeat.

18 Circa huiuſmodi experimenta diligenter, quod ſequitur, eſt obſeruandum; ſcilicet, vt, vbi aliquis in primo experimento, nempe exercitiorum ſpiritualium verſabitur, is qui illum exercet, ad Superiorem referat, quid de eodem ſentiat ad finem Societati præfixum.

19 Cum in ſecundo, ſeruiendi in Hoſpitalibus, afferat qui probatur, Gubernatoris teſtimonium, vel Præfecti eorum, qui inſeruiunt Hoſpitali, de boni nominis odore, quem in eo reliquerit.

20 Cum in tertio, peregrinationis, ab vltimo loco, ad quem peruenit, vel non procul ab eo, teſtimonium ab aliquibus, vel vno certe fide digno ſecum ferat, quód ſuam deuotionem ſequutus, ſine vlla cuiuſquam querela eo peruenit.

21 Cum in quarto, exercendi ſe in officijs domeſticis humilitatis, pro teſtimonio erit data omnibus, qui Domi ſunt, ædificatio.

22 Vbi vero in quinto, de doctrina Chriſtiana, & ſexto, de prædicatione, & confeſſionibus audiendis, vel de vtroque munere obeundo verſabitur; eius teſtimonium erit (ſi quidem Domi noſtræ ha-

bitauerit) à Domeſticis accipiendum, & ex ædifica tione, quam populus, vbi Domus eſt, acceperit. Si prædicare, & confeſſiones audire acciderit alijs in locis extra huiuſmodi populum, ac Domum; teſtimonium afferre debet ab huiuſmodi locis, vbi diutius uerſatus fuerit, vel à perſonis publicis (præcipuam habendo rationem Prælatorum Ordinariorum) quæ fidem plane faciant, quod cum doctrina ſana, ac bonæ vitæ exemplo, ſine cuiuſquam offenſione, verbum diuinum ſeminauit, & officio Confeſſarij functus eſt.

23 Præter hæc teſtimonia, poterit Societas, quando id expedire videretur, curare, vt aliunde certior fiat, vt ipſa ſibi magis ad Dei & Domini Noſtri gloriam ſatisfaciat.

24 Si huiuſmodi teſtimonia in prædictis experimẽtis non afferrẽtur, diligenter cauſa inquirenda erit, curandumque, vt rei totius veritas intelligatur: quo melius omnia, quæ conuenient, prouideri poſſint; ut melius bonitati diuinæ, ipſius gratia aſpirante, inſeruiatur.

25 Præterea poſtquam domi fuerit, egredi eam ſine facultate non debet: & ſi laicus fuerit, confiteatur oportet, & ſanctiſsimum Sacramentum Euchariſtiæ ſumat octauo quoque die; niſi Confeſſario aliquod eſſe impedimentum ad communionem videretur. Si Sacerdos eſt, confitebitur vt minimum octauo quoque die, & crebrius Miſſæ ſacrificium offeret; ſimul Ordinationes, vel Conſtitutiones alias Domus (vt in eius Regulis edoctus

erit

ſerit) obſeruabit. Omnes, qui domi ſunt, in addiſcenda doctrina Chriſtiana ſe exercebunt, & etiam in prædicatione illi, quibus Superior Domus id faciendum indicabit; inter quos nullus erit eorum, qui in Coadiutores temporales admiſſi ſint.

26 Sui victus, potus, veſtitus, & lecti rationem, ſi Societatem ſequi velit, ſibi perſuadeat fore vt pauperibus accommodatam, quodque quæ viliſſima erunt ex ijs, quæ domi ſunt, ei tribuentur, propter ipſius maiorem abnegationem, & ſpiritualem profectum; & vt ad quandam æqualitatem & veluti menſuram ab omnibus perueniatur. Cum enim qui primi in Societatem conuenerunt, per huiuſmodi indigentiam, ac penuriam maiorem rerum corpori neceſſariarum probati fuerint; qui poſt eos accedent, curare debent, vt quoad poterunt, eo pertingant, quo illi peruenerunt; uel ulterius etiam in Domino progrediantur.

27 Ad hæc, præter reliquas peregrinationes, & probationes ſic declaratas, antequam Profeſſi ſuam Profeſſionem, & Coadiutores ſua uota emittant, & (ſi Superiori videbitur) Scholaſtici, antequam approbati cenſeantur, & Vota ſua, ac promiſſionem ſuperius dictam faciant, per triduum ſuis conſtitutis temporibus, ueſtigia ſequendo primorum, de quibus mentionem fecimus, oſtiatim pro Chriſti Domini Noſtri amore mendicare debent, ut cōtra quàm eſt communis hominum ſenſus, ad diuinum obſequium & laudem magis ſe poſsint ſubmittere, magiſque in ſpiritu proficere, ad gloriam

diuinæ maieſtatis: ut etiam magis ſint diſpoſiti ad id ipſum faciendum: quando illis iniunctum fuerit, uel conueniens, aut neceſſarium erit dum per uarias mundi partes, iuxta quod eis præſcriptum, uel conſtitutum per Summum Chriſti Vicarium, uel eius loco per Superiorem Societatis fuerit, diſcurrent: quandoquidem exigit noſtræ profeſsionis ratio, ut parati, & in procinctu ſimus ad ea omnia, quæ quouis tempore in Domino nobis iniuncta fuerint, nec petendo, nec expectando pręmium ullum in præſenti hac, & labili uita, ſed eam, quæ undecunque æterna eſt, ex ſumma Dei miſericordia ſemper ſperando.

28 Et ad particularia quędam deſcendendo, in probationibus humilitatis, & abnegationis ſui, & in exercendis officijs abiectis, & humilibus (cuiuſmodi ſunt, in culina ſeruire, domum euerrere, & reliqua omnia ſeruitia obire) promptius ea ſuſcipi cõuenit, à quibus ſenſus magis abhorrebit: ſi quidem iniunctum fuerit, vt in eis ſe exerceant.

29 Cum aliquis ad miniſteria culinæ obeunda ingredietur, vel ad eum iuuandum, qui Coquus eſt, eidem obedire cum magna humilitate, in rebus omnibus ad ipſius officium pertinentibus, debet. ſi enim ei integram Obedientiam non præſtet, nec vlli ex Superioribus, vt videtur, præſtaret, quandoquidẽ vera Obedientia non conſiderat perſonam, cui fiat, ſed propter quem fiat: & ſi propter ſolum Creatorem, & Dominum Noſtrum fiat, eidem omnium Domino obeditur. Vnde nulla ratione conſideran-

derandũ eſt, an ſit Coquus, vel Superior Domus: an hic, vel ille ſit, qui iubet; quandoquidem nec illis, nec propter illos (ſane intelligẽdo) vlla Obediẽtia præſtatur, ſed ſoli Deo, & propter ſolum Deũ Creatorem ac Dominum Noſtrum.

30 Ideo melius eſt, vt Coquus non roget ſibi inſeruientem, vt hoc, aut illud faciat, ſed cum modeſtia iubeat vel dicat; hoc fac, vel illud: Si enim rogat, potius vt homo hominem alloqui videbitur: & Coquum laicum rogare Sacerdotem, vt ollas abſtergat, vel res huiuſmodi faciat, nec decens, nec iuſtum videretur: ſed ſi iubeat, vel dicat, fac hoc, vel illud, ſignificabit magis quod vt Chriſtus homini loquitur, quandoquidem ipſius loco iubet: atque ita qui obedit, conſiderare ac perpendere vocem à Coquo, vel alio, qui ſit ei Superior, egreſſam debet; vt ſi à Chriſto Domino Noſtro egrederetur, vt omnino placere diuinæ Maieſtati poſſit.

31 Hoc ipſũ in alijs humilibus officijs intelligatur, quãdo aliquis in eis miniſterium ſuum impendit: atque eodem modo accipiatur in officialibus ſubordinatis, qui accepta à Superiore auctoritate Domum gubernant.

32 Ægritudinis tempore non ſolũ obſeruare vnuſquiſque Obedientiam magna cum puritate debet erga Superiores ſpirituales, vt ipſius animam regant: ſed cum eadem humilitate erga Medicos corporales, & infirmarios, vt corpus eius regant; quãdoquidem illi plenam ipſius ſanitatem ſpiritualẽ, hi vero corporalem omnino curant. præterea qui

ægrotat,

ægrotat, humilitatem & patientiam ſuam præſeferendo non minorem ædificationem, dum morbo laborat, ijs, qui ipſum inuiſent, & cum eo verſabũtur & agent, quam dum valebat corpore, ad maiorem Dei gloriam, præſtare curet.

33 Ad maiorem firmitatem omnium, quæ ſic narrata ſunt, & ad maiorem ſpiritualem profectum eius, qui examinatur; interrogetur, an omnino obedientem ſe exhibere in omnibus, quæ hic dicta & declarata ſunt, velit, ſubeundo & adimplẽdo quaſuis pænitentias, quæ propter defectus, & negligentiam ſuam, vel quiduis aliud fuerint iniunctæ.

34 Re in Domino conſiderata, viſum nobis eſt in diuinæ Maieſtatis conſpectu mirum in modum conferre, vt Superioribus ſubditi omnino perſpecti ſint: quo melius regi & gubernari, & per eos in viam Domini dirigi poſſint.

35 Præterea quanto exactius Superiores res omnes internas, & externas ſuorum nouerint, tanto maiori cum diligentia, amore, & ſolicitudine iuuare eos, ipſorumq; animas à varijs malis, & periculis, quæ in progreſſu poſſent accidere, conſeruare poterunt. Cum etiam ſemper parati eſſe, iuxta noſtræ profeſſionis rationem, & procedendi modum, ad diſcurrendum per has & illas mundi partes debeamus; quandocunque per Summum Pontificem, vel Superiorem noſtrum immediatum fuerit nobis iniunctum; Vt melius ſecundum Dei voluntatem huiuſmodi miſſiones fiant, his, & non illis mittendis; vel his ad hoc munus, illis verò ad alia; non ſolum

lum refert valde, ſed ſummopere, vt Superior plenam habeat notitiam propenſionũ, ac motionum animi, & ad quos defectus, vel peccata fuerint, vel ſint magis propenſi, & incitati, qui ſub eius cura ſunt: ut eius rei habita ratione, melius ipſos dirigere poſſit; nec ſupra menſuram virium ſuarum in periculis, vel laboribus grauioribus, quam in Domino ferre ſuauiter poſſint, conſtituat: & etiam vt (quæ audit ſub ſecreti ſigillo cuſtodiendo) melius Superior poſſit ordinare ac prouidere, quæ corpori vniuerſo Societatis conueniunt.

36 Ideo quicunque hanc Societatem in Domino ſequi volet, & in eadem ad maiorem Dei gloriam manere, priuſquam ad primam probationem accedat, vel poſtquam ingreſſus fuerit, antequam generaliter examinetur, vel poſt examẽ, intra aliquot menſes (ſi Superiori differendum videretur) ſub ſigillo confeſſionis, vel ſecreti, vel quacunque ratione ei placuerit, & ad maiorem ipſius conſolationẽ fuerit, debeat conſcientiam ſuam magna cum humilitate, puritate, & charitate manifeſtare, re nulla qua Dominum vniuerſorum offenderit, celata: & totius anteactæ vitæ rationem integram, vel certe rerum maioris momenti Superiori, qui tum fuerit Societatis, vel cui ex Præpoſitis, vel alijs ex inferioribus ille iniungeret, prout magis conuenire videretur, reddat; vt melius omnibus in Domino proſpiciatur, ipſeque magis in ſpiritu cum gratia vberiori ad maiorẽ diuinæ bonitatis gloriã proficiat.

37 Sic igitur progredientes in gratiæ atque ſpiritus

incre-

incremento, plenoque cum deſiderio ingrediendi, & perſeuerandi, quadiu vixerint, in hac Societate; tantundem facient aliquoties antequam ad profeſſionem qui Profeſſi, & ad ſua Vota qui Coadiutores formati ſunt futuri, admittantur; & id, quo ſequitur modo.

38 Poſtquam primo aliquis eorum integram vitæ rationem Superiori Domus reddidit, ab eodem die inchoando, prioribus, quæ eidem dixit, non repetitis; iterum poſt ſemeſtre proximum plus minus ei, vel cui à Superiore fuerit conſtitutum, vitæ rationem reddet. Deinde à ſecunda hac ratione incipiendo, eodem ordine procedetur; & ſexto quoque menſe rationem hanc ſui quiſque reddet. Vltima vero circiter triginta dies antequam Profeſſi futuri ſuam profeſsionem; & Coadiutores ſua vota emittant, reddetur.

39 Scholaſtici eodem modo procedent, præterquã quod abſolutis ſuis ſtudijs cum primum rationem vitæ ſuæ reddent, ab vltima quam reddiderunt in Domo vnde ad ſtudia miſsi ſunt, vel ab initio vitę, ſi aliqua de cauſa numquam reddiderũt, incipient.

40 Sic etiam videtur quod Coadiutores formati, & Profeſsi, ſi alicubi agent vbi Præpoſiti alicuius Societatis Obedientiæ ſubiaceant, ſingulis annis, vel crebrius, ſi Præpoſito videbitur, ſuæ conſcientiæ rationem dicto modo ab vltima quam reddiderũt incipiendo, ei reddant.

41 Qui ſenſerit ad omnia quæ dicta ſunt, animum ac vires ſibi à Domino dari, ac ad maiorem Dei glo-

gloriam fore, ſuæque animæ magis ſalutiferum iudicat in corpus huius Societatis admitti, præter litterarum Apoſtolicarum, & Conſtitutionum, & reliquorum, quæ ad eius Inſtitutum pertinent, ipſo initio; ac poſtea ſexto quoq; menſe, vt dictum eſt, conſiderationem; debet generalem vitæ totius confeſsionem apud aliquem Sacerdotem à Superiore aſsignatum propter multiplicē ſpiritus vtilitatem quæ ea in re deprehenditur, facere. Quod ſi aliquando generaliter confeſſus fuerit alicui de Societate, vel in exercitijs ſpiritualibus, vel extra illa; ſatis erit generalem confeſsionem ab alia etiam generali ad id vſque tempus inchoare, & poſt eam Sacratiſsimum Chriſti Domini Noſtri Corpus ſumere; & ſic ſexto quoque menſe eodem modo generaliter, ab ultima inchoando, confitebitur. Demum continuum puritatis ac virtutum augmentum, & inflammata in Domino deſideria multum in hac Societate diuinæ maieſtati ſeruiendi procurando, exactis duobus annis probationis, & ſe perpetuo obedientem exhibendo, & in ſua conuerſatione, & uarijs experimentis ædificationem præbendo, ac pænitentias pro erratis, & negligentijs, & defectibus iniunctas magna cū humilitate ſubeundo, ſi & ipſe, & Societas, uel Superior Domus contenti fuerint, in Societatis corpus admitti poterit. conſideratis prius litteris Apoſtolicis, & Cōſtitutionibus, & confeſsione generali peracta, ut ſuperius eſt dictum; quam ut melius inſtituat, ſeſeq; in ſua prima deliberatione confirmet, per unius

heb-

hebdomadæ ſpatium ſe colligendo,& aliqua ſpiritualia exercitia ex iam factis,vel alijs,faciendo, poſtremo ſuam oblationem, ac Vota ſiue ſolemnia ſint in Profeſsis, ſiue ſimplicia in Coadiutoribus, & Scholaſticis, quemadmodum in Conſtitutionibus declarabitur, ad maiorem Dei gloriam,uberiorémque fructum animæ ſuæ, emittat.

42 Admoneantur quod Votis huiuſmodi emiſſis, iuxta tenorem litterarum Apoſtolicarum,non poſſint ipſi ad alias Religiones ſine facultate à Superiore Societatis conceſſa tranſire.

43 Quod ſi exacto probationis tempore, contentus quidem ipſe eſt,& exoptat ſic ad Profeſsionem,vel in Coadiutorem, vel in Scholaſticum admitti, uerùm dubitaret Societas de ipſius talento,vel moribus; ſecurius erit in alium annũ,vel tempus, quod videbitur,id prorogari: donec vtrique parti plene in Domino ſit ſatisfactum.

44 Præterea diligenter animaduertant oportet qui examinantur (magnifaciendo,ſummique momenti id eſſe ducendo in conſpectu Creatoris ac Domini Noſtri) quantopere iuuet ac conferat ad vitæ ſpiritualis profectum,omnino, & non ex parte abhorrere ab omnibus,quæ mundus amat, & amplectitur;& admittere,& cõcupiſcere totis viribus quidquid Chriſtus Dominus Noſter amauit, & amplexus eſt. Quemadmodum enim mundani homines, qui ea,quæ mundi ſunt, ſequuntur,diligũt,& quærunt magna cum diligentia honores, famam, magni nominis exiſtimationem in terra, ſicut mundus

dus eos edocet: ſic qui procedunt in ſpiritu, & ſerio Chriſtum Dominum Noſtrũ ſequuntur, amãt, & ardenter exoptãt quæ ijs omnino cõtraria ſunt; indui nimirum eadem veſte, ac inſignibus Domini ſui, pro ipſius amore ac reuerentia; adeo vt ſi ſine offenſione vlla diuinæ maieſtatis, & abſq; proximi peccato foret, vellent contumelias, falſa teſtimonia, & iniurias pati, ac ſtulti haberi & exiſtimari (nulla tamen ad id per eos data occaſione) eo quod exoptant aſſimilari, ac imitari aliquo modo Creatorem ac Dominum Noſtrum IESVM Chriſtum, eiuſque veſtibus & inſignibus indui: quandoquidem illa ipſe propter maiorem profectum noſtrum ſpiritualem induit, nobiſque exemplum dedit, vt in omnibus, quoad eius fieri poterit, diuina gratia aſpirante, eum imitari, & ſequi, cũ vera ſit via, quæ ducit homines ad vitam, uelimus. Igitur interrogentur, an huiuſmodi deſideria tam ſalutaria, & ad perfectionem animarum ſuarum tam fructuoſa in ſe ſentiant.

45 Quod ſi quis propter humanam noſtram debilitatem ac miſeriam, in ſe huiuſmodi tam inflammata in Domino deſideria non ſentiret; interrogetur an certe deſideriũ in ſe ſentiat, huiuſmodi deſideria ſentiendi. Si affirmando reſponderit, optare ſe nimirum huiuſmodi tam ſancta deſideria animo concipere, quo melius ad eorum effectum perueniatur; interrogetur, an decreuerit, paratuſq; ſit huiuſmodi iniurias, illuſiones, & opprobria in Chriſti inſignibus incluſa, & alia quæuis, quæ ei infer-

inferrentur ſiue per quemuis ex Domo, vel Societate (in qua obedire, & humiliari, ac æternam beatitudinem conſequi exoptat) ſiue extra eam per quemuis viuentium; nulli malum pro malo, ſed bonum pro malo reddendo, admittere; & patienter cum Dei gratia ferre.

46 Vt melius ad hunc perfectionis gradum in ſpirituali vita tam precioſum perueniatur, eius maius ac impenſius ſtudium ſit, quærere in Domino maiorem ſui abnegationem, & continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem. Noſtrum autem erit in eiſdem iuxta gratiam, quam Dominus nobis conferre ad ſuam maiorem laudē ac gloriam dignabitur, eum iuuare.

DE ALIO EXAMINE AD PARticularia aliquanto magis deſcendentè, quod eruditis, & Coadiutoribus ſpiritualibus, & Scholaſticis conuenit. Cap. V.

1 QVO melius intelligi, atque cognoſci queat quæ ad huiuſmodi homines ſpectant; vnuſquiſque eorum interrogetur: Vbi ſtuduerit; Qua in facultate; Quibus auctoribus ac doctrinæ deditus; Quantum temporis ſtudijs impenderit; Quantumq; ſuo iudicio profecerit, ac nominatim; Quā ſit ei familiaris Latina lingua.

2 An ad gradus Artium liberalium, vel Theologiæ, uel Iuris Canonici, uel alterius cuiuſuis facultatis ſit promotus.

An exi-

3 An exiſtimet ſe memoria ad bene capiendum, & retinendum quod didicerit, eſſe præditum.
An ſibi videatur pollere intellectu, qui cito, ac bene penetret ea, quibus ſtuduerit.
An in ſe propenſionem naturalem, aut voluntariam ad ſtudia ſentiat.
4 An exiſtimet ſtudia ſanitati ſui corporis aliquid detrimenti attuliſſe.
An vires ſibi corporales, & ſpirituales ſuppetere ſentiat ad labores qui in Societate requiruntur ferendos; ſiue in ſtudijs, quandiu illis vacat, ſiue in vinea Domini, cum in ea laborandum eſt.
5 Si Sacerdos fuerit, An ſe in audiendis confeſſionibus, vel in prædicatione, vel alijs miniſterijs ad proximum iuuandum exercuerit.
6 Cum ad huiuſmodi officium ac miniſterium diuini verbi ſeminandi, & ſpirituali proximorum auxilio attendendi, litterarum bonarum ſufficiés eruditio requiratur, & Scholaſticos etiam aliquod ſui profectus in litteris quibus ſtuduerunt ſpecimen præbere oporteat, omnes examinentur. quod fiet, ſi quiſque lectionem vnam in quauis facultate cui operá dederit, prælegat; & poſtea exhortationem vnam quiſque (idque ante egreſſum à prima probatione) faciat: & poſtea in ſecundam ingrediendo, ſi ei fuerit iniunctum, vt inferius dicetur, hoc ipſum faciet.
7 Præterea intelligat (ſi Sacerdos eſt, vel quandocunque promotus ad Sacerdotium fuerit) quod cófeſſiones nec Domi, nec foris audire; nec vlla Sa-

cramēta miniſtrare ſine peculiari probatione, ædificatione,& facultate ſui Superioris per totū probationis tempus debet: ſed nec publice Miſſam dicere debet, donec coram aliquo, vel pluribus domeſticis priuatim eam dicat, & admoneatur, vt in modo dicēdi conueniat cum alijs de Societate inter quos agit,& ſe ad ædificationem eorum qui illā ſunt audituri, componat.

8 Ad maiorem humilitatē & perfectionē erudito rum Coadiutorū ſpiritualium,& Scholaſticorum, ſi de eo qui in Societatē eſt ingreſſurus dubitatur an idoneus ſit futurus,vt ad Profeſsionem, vel in Coadiutorem ſpiritualem,vel Scholaſticū eius admittatur; cum id tanquam certiſsimum ſtatuatur, quod multo melius & perfectius ſit,vt ipſe iudicari,& regi ſe à Societate ſinat; quandoquidē non minus,quā ipſe,quod exigitur, vt in ea maneat, Societas intelliget,ipſi vero maiori humilitati, & perfectioni tribuetur, maioremq; dilectionē, ac fiduciā in his,à quibus eſt gubernādus,oſtendet; interrogetur,an velit proprium ſenſū,ac iudicium Societati ſubmittere, vel eius Superiori; ita vt acquieſcat eius ſententiæ; ſiue inter eos illum conſtituat, qui in Societate profeſſionem emittunt,& Chriſti Domini Noſtri Vicario obligantur, ſiue inter Coadiutores, ſiue inter Scholaſticos Societatis, in ſtudijs vlterius progrediendo. Interrogetur vlterius, ſi Superior vellet ſemper eundem ſolum vt Coadiutorem in rebus exterioribus Societatis curandis occupari,ac ſic in ſuæ animæ ſalutem incumbere; an

para-

paratus ſit in humilibus,& infimis officijs ſe exercere, vitamque omnem in vtilitatem, & auxilium eius exigere; ſibi perſuadendo, quod dum ei inſeruit, Creatori ac Domino ſuo (pro cuius amore, & debita reuerentia omnia facit)inſeruit.

DE ALIO EXAMINE AD SOLOS *Coadiutores accommodato.* *Cap. VI.*

1 AD maiorem rei notitiã declaretur vnicuiq; ex huiuſmodi Coadiutoribus latius, quod in initio attingebatur; Quod ſcilicet in hanc Societatem Coadiutores ſpirituales, & temporales admittuntur; Spirituales quidẽ, qui Sacerdotes ſunt, & litteris ſufficienter ornati, vt in rebus ſpiritualibus Societatem iuuent: Tẽporales vero ad ſacros Ordines non promoti, cum litteris, vel ſine illis, in rebus externis quę neceſſarię ſunt, poſsũt iuuare.

2 Priorum magis proprium eſt, Societatem in audiendis confeſsionibus, in exhortationibus, in Doctrina Chriſtiana, & alijs litteris edocendis iuuare: His Vero eædem gratiæ ad animarum auxilium communicari poſſunt, quæ Profeſsis ipſis ſolent.

3 Poſteriorum magis eſt proprium (licet poſsint in rebus maioribus pro talenti eis à Domino conceſsi ratione occupari) vt in miniſterijs omnibus inferioribus, & humilioribus, quæ ipſis iniungentur, ſe exerceant; perſuaſi quod Societatem iuuando, quo melius illa ſaluti animarum uacare poſsit,

eidem omnium Domino ſeruient: quandoquidem propter diuinum ipſius amorem ac reuerentiam id faciunt. Ideo prompti eſſe cum omni humilitate, & charitate, quoad fieri poterit, debent ad officia, quæ eis credita fuerint, exacte obeunda. Quo fiet, vt non ſolum mercedem ſuam integram habeant, ſed participes ſint omnium bonorum operum, quæ Deus per vniuerſam Societatem ad obſequium & laudem ſuam operari dignabitur, & omnium indulgentiarum, & gratiarum, quæ Profeſsis ad ſuarum animarum bonum à ſede Apoſtolica conceſſæ fuerint.

4 Et nihilominus eniti debent in colloquijs ſpiritualibus, ad maiorem vtilitatem ſpiritualem proximorum aliquid conferre, & quod nouerint, docere, & ad bene agendum, quoſcunq; poterunt (quandoquidem vnicuique Deus proximi ſui curam dedit) excitare.

5 Siquis inſtructus & examinatus fuerit, vt ſit futurus ſpiritualis Coadiutor, ſic vacare debet rebus ſpiritualibus, quæ cum ſua prima vocatione proprie ſunt coniunctæ, vt in poſterum directe, uel indirecte per ſe, uel alium innouare, aut mutationem aliquam à ſua vocatione in aliam, ſcilicet à gradu Coadiutoris ſpiritualis ad Profeſſi, vel Scholaſtici, vel Coadiutoris temporalis gradum, tentare non debeat: ſed cum omni humilitate, atque Obedientia incedere ac progredi eadem via, quæ ipſi ab eo qui neſcit mutationem, & in quem illa non cadit, oſtenſa eſt.

6 Eadem

6 Eadem ratione ſi quis examinatus, & inſtructus
fuerit, vt ſit futurus Coadiutor temporalis, ſic ſe
totum rebus, quæ cum ſua prima vocatione pro
priè ſunt coniunctæ, addicat, vt non curet vlla ra
tione à ſtatu Coadiutoris temporalis, in ſtatū ſpi
ritualis, vel Scholaſtici, aut Profeſſi progredi; nec
etiam (ſi in ſuo eodem maneat) plus litterarum ad
diſcere quam ſciebat cum eſt ingreſſus, curet: ſed
perſeuerare magna cum humilitate debet, in om
nibus Creatori ac Domino ſuo iuxta primam ſuā
vocationem inſeruiendo, ac ſolicite in abnegatio
nis ſui ipſius profectum, & verarum virtutum ſtu
dium incumbendo.

7 Interrogentur huiuſmodi, vt de re propria ſuæ
vocationis, an contenti, & quieti ſint futuri in ob
ſequio Creatoris & Domini ſui in officijs, ac mini
ſterijs abiectis, & humilibus ad auxilium Domus,
& Societatis pertinentibus, cuiuſcunque rationis
illa ſint, parati ad vitam omnem in eis exigendam,
ſibi perſuadendo quod eā in re obſequium, & lau 1
dem præſtant ſuo Creatori & Domino, dum om
nia propter diuinum ipſius amorem, & reueren
tiam agunt.

8 Omnes Coadiutores tam ſpirituales, quam tem
porales exacto biennio, quod experimentis & pro
bationibus datur, & vno adhuc anno, ſi Scholaſti
ci fuerint (vt prius eſt declaratum) ſi velint in So
cietate manere, & ipſa, vel Superior eius conten
tus fuerit, oblationem ſuam trium Votorum fa
cient (quæ publica, licet non ſolemnia ſint iuxta lit

 teras

teras Apoſtolicas Iulij III.) Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis, vt initio diximus; & exinde Coadiutores formati vel ſpirituales, vel tẽporales; cenſendi ſunt; ita, vt ex parte ipſorum ligati ad ſemper viuendũ, & moriendum in Domino in hac Societate, ad diuinæ Maieſtatis gloriam, maiuſq; meritum & ſtabilitatem propriam maneant. nihilominus Societas, vel eius Superior, qui commune bonum debet intueri, cùm eorum opera ad maius Dei obſequium ſe non iuuari, ſed contra potius accidere cerneret, eos dimittere, & à ſua congregatione ſeparare poteſt: & tunc illi omnino liberi, nulloque Voto obſtricti remanent.

DE ALIO EXAMINE SCHOLASTICIS ACCOMMODO, *ac in primis antequam in Scholaſticos admittantur.* Cap. VII.

1 Experimentis & probationibus prædictis abſolutis, ſi Scholaſtici voluerint ſtudere in Collegijs, vel Domibus Societatis, vt in eis in Domino ſubſtententur, ſi Societas, vel eius Superior contentus etiam fuerit, antequam ad ſtudia ſe conferant, vel dum in eiſdem manebunt, ob ſuum maius meritum, ac ſtabilitatem Vota ſimplicia Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, ac promiſſionem, quod ſtudijs abſolutis in Societatem ingredientur, Deo ac Domino Noſtro facient. Sic autem intelligendus eſt huiuſmodi ingreſſus, ut profeſſionem

feſſionem uel Vota Coadiutorum formatorum (ſi Societas eos admittere uolet) emittant; & exinde Scholaſtici approbati Societatis cenſeantur. libera tamen manebit Societas, nec tenebitur ad eos admittendos ad profeſſionem, nec in Coadiutores formatos, ſi ſtudiorum tempore male ſe gererent, adeo ut Superior Societatis exiſtimaret Deo gratum non fore, ſi in eam admitterentur; & tunc ipſi etiam ſuis Votis ſoluti erunt.

2 Si quando ſtudiorum tempore, qui maiorem ad ea propenſionem animi præ ſe tulerunt, quam ad aliud in Societate miniſterium, oſtenderent ac certum indicium præberent, unde Societas, uel eius Superior in Domino ſentiat eos idoneos non eſſe, ut in litteris proficiant, eo quod ingenio, uel ſanitate corporis deſtituantur, uel alijs defectibus laborent, interrogentur an patienter ſe dimitti à Societate, dum ab omni Voto ac promiſsione liberi maneant, ſint laturi.

3 Qui ad ſtudia litterarum idoneus inuenietur, interrogetur an uelit ſe duci ſinere circa ea, quibus ſtudere debeat, ac ſtudiorum modum, & tempus, iuxta quod Societati, uel eius Præpoſito, aut Collegij, ubi daturus eſt litteris operam, Superiori uidebitur.

4 An contentus futurus ſit eodem atque alij modo ibi agere, nulliſque priuilegijs aut prærogatiuis minimũ omnium, qui in Collegio fuerit, anteire, omnem ſui curam Superiori Collegij relinquẽdo.

5 An ſtatuerit omnino apud ſe, ſtudijs abſolutis,

ac probationibus peractis, Societatem ad viuendũ in ea, & moriendũ, ingredi, ad maiorẽ Dei gloriã.

6 Sic examinatus, & inſtructus ſe accingere incipiet, vt ad ſtudia ſe conferat, vel ea proſequatur, paratus interim in eiſdem ſtudijs, alijs experimẽtis, & probationibus varijs exerceri; quibus ſi non fuerit propter cauſas aliquas legitimas, ac fine aliquo bono præ oculis habito, antequam ad ſtudia mittatur, perfunctus, eis confectis, omnia experimenta, & probationes ſuperius declaratas ſubibit.

PRO SCHOLASTICIS

qui ſtudia iam abſoluerunt.

7 SCholaſtici ſtudijs iam confectis, antequam in Societatem, vel eius Domos ingrediantur, vt in eadem ad omnimodam Obedientiam, ac communem viuendi in Domino modum admittantur, generatim interrogandi ſunt, an firmi in ſua deliberatione, & Votis ac promiſſione Deo oblatis antequam ad ſtudia ſe cõferrent, vel in eiſdem, ſi quidẽ admiſſi primo fuerint in Collegijs, permaneant.

8 Interrogentur etiam, & examinentur particulatim eiſdem interrogationibus, & examine, quo priuſquam ad ſtudia mitterentur, interrogati fuerunt; vt Superioribus memoria ac notitia eorum renouetur, ac melius pleniuſque ſtabilitas, & conſtantia, vel etiam mutatio, ſi aliqua accidiſſet in rebus primo interrogatis & affirmatis, cognoſcatur.

DE ALIO EXAMINE indifferentibus accommodo,
Cap. VIII.

1 AD maiorem illius notitiam, qui vt indifferens examinandus eſt, ut omni ex parte cum maiori cognitione & luce in Domino procedatur, inſtruendus idem erit, & admonendus quod nullo tempore, nec ratione poteſt, nec debet prætendere, nec tentare directe, nec indirecte potius hunc, quam illum gradum in Societate; nimirum non potius Profeſſi, vel Coadiutoris ſpiritualis, quàm Coadiutoris temporalis, vel Scholaſtici: quin potius perfectæ humilitati, ac Obedientiæ locum dando, omnem ſui ipſius curam, & ad quod officiũ, vel gradũ ſit eligendus, ſuo Creatori & domino, ac eius nomine, & pro ipſius amore ac reuerentia ipſimet Societati, vel eius Superiori debet relinquere.

2 Poſtquam ſic fuerit admonitus, interrogetur an ſe omnino ſentiat indifferentem, quietum, & paratum ad inſeruiendum Creatori ac Domino ſuo in quouis officio, vel miniſterio, quod ei Societas, vel eius Superior commiſerit. Interrogetur etiam, ſi Societas, vel eius Superior illum vellet vacantem quidem animæ ſuæ ſaluti ad officia tantum inferiora & humilia ſemper applicare, an ſe paratum ſentiat ad vitam omnem in huiuſmodi officijs inferioribus, & humilioribus in auxilium, ac miniſterium Societatis exigendam; exiſtimando, quod

ea in

ea in re obſequium, & laudem pręſtat Creatori ſuo ac Domino, dum omnia ob ipſius amorem & reuerentiam agit.

3 Cum omnino ei placuerint omnia in Domino, quæ dicta ſunt; inſtrui poterit, & examinari de reliquis, iuxta aliquod Examen ex prædictis, vel omnia illa, prout magis conuenire videbitur; vt vtrique parti in omnibus ſatisfiat, ac maiori cum claritate procedatur: quandoquidem omnia inſtituta, & ordinata ſunt ad maius obſequiū, & laudem Dei & Domini Noſtri.

FINIS.

LAVS DEO.

CONSTITV-
TIONES.

PROOEMIVM

1 QVAMVIS ſumma Sapientia, & Bonitas Dei Creatoris Noſtri ac Domini ſit, quæ conſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in in ſuo ſancto ſeruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte vero noſtra, interna Charitatis & amoris illius lex, quam Sanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet, potius quam vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit; quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarum creaturarum cooperationem exigit, & quia Chriſti Domini Noſtri Vicarius ita ſtatuit, & Sanctorum exempla, & ratio ipſa nos ita docet in Domino, neceſſarium eſſe arbitramur Conſtitutiones conſcribi, quæ iuuent ad melius in via incepta diuini obſequij procedendum, iuxta Inſtituti noſtri rationem.

2 Quamuis primum illud ſit, & maximi momen

ti in noſtra intentione, quod ad corpus vniuerſæ Societatis ſpectat, cuius vnio, & bonum regimen, & conſeruatio in ſuo bono ſtatu ad maiorem Dei gloriam in primis quæritur; quia tamen corpus hoc ex ſuis membris conſtat, & in ipſa executione primo loco occurrit, quod ad ſingulos ſpectat, tam in ipſis admittendis, quam in promouendis, ac deinde per uineam Chriſti Domini Noſtri diuidendis; hinc exordium ſumetur eo fauore quem lux æterna nobis ad honorem & laudem ſuam conferre dignabitur.

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM.

De Admiſſione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 FACVLTAS admittẽdi ad Probationem, quorum, & quanta ſit, iudicio Præpoſiti Generalis relinquatur, qui in ea communicanda conſiderabit, quid ad maius ſeruitiũ Dei ac Dñi Noſtri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad noſtrũ Inſtitutum ſequendum, ad eum accederet, qui huiuſmodi admittendi poteſtatem non habet, mittere eum poterit ad illum, penes quem ea ſit, vel ſcribere ei, ſignificando qualis ille ſit, & quibus præditus Dei donis qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præſcriptum fuerit: ſi quidem ille in abſentia id præſcribendi facultatem habebit.

3 Quia refert plurimum ad diuinum ſeruitium, conuenientem haberi delectum eorum qui admittuntur, & diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum ſint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, ſi per ſeipſum id ipſe non præſtet, habeat in ijs qui aſſidue apud ſe agunt, aliquem, cuius opera vtatur ad cognoſcendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eoſq; examinan-

minandum; qui quidem prudentia præditus ſit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & conditionibus perſonarum eſt tenendus: ut maiori cum intelligentia, & vtriuſque partis ſatisfactione negotiũ ad Dei gloriã tranſigatur.

4 Tam ille, penes quem eſt facultas admittendi, quam is cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progreſſus ipſius; vt nulla ratione dimoueri ab eo poſſit, quod in Domino conuenientius ad diuinum ſeruitium in hac Societate iudicauerit: quod vt cõſequatur, moderatus admodum ſit oportet in admittendi deſiderio. & vt liberior ſit ab omni minus ordinato affectu, vbi vitij huiuſmodi occaſio eſſe poſſet (ut cum conſanguineis, & amicis) ille in quo aliquid periculi huiuſmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

5 Quicunque autem eo fungetur, in ſcriptis habeat quæ ad tale officium pertinent; quo melius & certius id poſsit præſtare, quod in hac parte ad diuinum ſeruitium quæritur.

DE ADMITTENDIS IN Societatem, Cap. II.

1 IN vniuerſum loquendo de ijs qui admittendi ſunt, quo pluribus Dei donis naturalibus, & infuſis, præditi ad promouendum iuxta Societatis Inſtitutum, diuinum ſeruitium, & quo certioribus experimentis perſpecti fuerint; eo magis

idonei erunt, ut in eam admittantur.

2 Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittũtur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures eſſe nõ debent, quàm qui neceſſarij ſint ad ſubleuandum Societatem in ijs rebus, in quibus occupari alij non poſſunt ſine detrimento maioris boni) eſſe eos oportet, quod ad animam ſpectat, bonæ conſcientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propenſos ad deuotionem, qui domeſticis & externis ædificationi ſint, qui ſorte Marthæ in Societate contenti, & ad eius Inſtitutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

3 Quod ad externa attinet, honeſta ſpecie, ſanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate ſe offerunt, ſufferendos præditi eſſe deberent; & qui habere, vel certe habituri eſſe aliquando talentum aliquod ad eam iuuandam viderẽtur.

4 Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipſiſmet non inutile foret admitti; conſiderantes tamen Inſtituti noſtri finem, ac procedendi modum, perſuademus nobis in Domino ad ipſius maius ſeruitium & laudem non expedire.

5 Qui ad hoc admitterentur, ut in rebus ſpiritualibus Societatem iuuarent, conſiderando quid huiuſmodi miniſterium requirat, ut animæ proximorũ iuuentur, ſequẽtibus donis Dei ornari deberẽt.

6 Quod ad intellectum attinet, doctrina ſana, uel aptitudine ad eam addiſcendam, & in rebus agendis

dis diſcretione, vel certe indole boni iudicij ad eã acquirendam.

7 Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum.

8 Quod ad voluntatem, ut uniuerſæ uirtutis & perfectionis ſpiritualis ſtudioſi ſint, quieti, conſtãtes, ſtrenui in ijs, quæ ad diuinum ſeruitium aggrediuntur; quique zelum habeant ſalutis animarum, & ea de cauſa ad noſtrum Inſtitutum (quod ad illas iuuandas & diſponendas ad vltimi ſui finis de manu Dei Creatoris Noſtri ac Domini conſecutionem, recta tendit) ſint affecti.

9 In exterioribus exoptanda eſt ſermonis gratiã, ad agendum cum proximis pernecesſaria.

10 Species honeſta, quæ ædificationi eſſe ſolet ijs, quibus cum agitur.

11 Bona ualetudo, ac uires, quibus ferre poſsint Inſtituti noſtri labores.

12 Ætas, quæ ad ea quæ dicta ſunt, conueniat, quæ quidem, ut admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; ut ad Profesſionem uero, uigeſimumquintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarũ, bonæ famæ, & ſimilia, ut non ſatis ſunt, ſi deſint alia, ita cum alia ſuppetent, hæc non erunt neceſſaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos ut admittãtur, qui ſine ipſis alioqui eſſent idonei propter dotes alias prędictas, in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Domini Dei Noſtri gloriam;

gloriam; quo vero minus excelluerit, eo minus erit idoneus. Quę tamen menſura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio ſancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obſequium ac laudē vberiorem ſuſceperunt.

DE IIS, QVAE IMPEDIVNT ne quis in Societatem admittatur.
Cap. III.

1 QVamuis Charitas & zelus animarum, in quo ſe Societas hæc exercet, iuxta Inſtituti ſui finem, omnia hominū genera complectatur, vt eorum ſeruiat ſpirituali vtilitati, ac ad beatitudinem conſequendam in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipſius corpus admittat, amplecti non debet, ut dictum eſt, niſi quos iudicabit ad propoſitum Societati finem vtiles fore.

2 Ex impedimentis ad admiſſionem, nonnulla eos qui vellent ingredi omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. ea vero huiuſmodi ſunt.

3 Aliquando à gremio ſanctæ Eccleſiæ abſceſſiſſe, fidem abnegando inter infideles, vel incidendo in errores contra eam, in quibus reprobatus fuerit per publicam ſententiam; vel ſe more Schiſmaticorum ab eccleſiæ vnitate ſeiunxiſſe.

4 Perpetraſſe homicidium, vel eſſe propter enormia peccata infamem.

5 Aſſumpſiſſe Religionis habitum, vel Eremi-

tam cum veſtitu monachali fuiſſe.

6 Matrimonij vinculo, vel ſeruitutis legitimę ligatum eſſe.

7 Capitis infirmitatem pati, vnde accidat obſcurari, & parum ſanum eſſe iudicium; vel ſi notabilem habeat ad illud diſpoſitionem, vt in Examine fuſius tractatur.

8 Cætera impedimenta quamuis ſingula à Societate non excludant, reddunt tamen minus idoneũ eum qui admitti exoptat; & poſſet tanti momenti eſſe defectus vt è ſeruitio Dei non eſſet futurum, cum eo quemquam admitti.

9 Impedimenta autem hæc ſecundaria, de quibus modo eſt ſermo, huiuſmodi ſunt. Quod ad interiora attinet, paſſiones vel affectus, qui domari nõ poſſe videantur; vel peccatorum habitus, de quibus non magna emendatio ſperetur.

10 Intentio minus recta, quàm par eſſet ad religionis ingreſſum; vt quæ cum humano aliquo fine ſit admixta.

11 Inconſtantia, vel remiſſio animi notabilis, ex qua qui de ingreſſu agit, parum vtilis futurus credatur ad Societatis munera obeunda.

12 Indiſcretæ deuotiones, quæ in cauſa eſſe ſolent, vt aliquis in illuſiones, & non exigui momenti errores incidat.

13 Litterarum ignorantia, vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiſcendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis qui preſeferunt intentionẽ, vel deſiderium vlterius progrediendi, quam ſolent Coadiuto-

diutores temporales.

14 Iudicij defectus, vel notabilis in proprio ſenſu obduratio; quæ omnibus Congregationibus multum ſolet faceſſere negotij.

15 In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel notabilis deformitas.

Ætas valde tenera, vel plus ſatis prouecta.

AEs alienum, vel ciuiles obligationes.

16 Quo huiuſmodi defectibus quis magis eſt obnoxius, eò minus eſt idoneus, vt Deo Dño Noſtro in hac Societate ad animarum auxilium ſeruiat: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuerſali noceat, quæ vt magis ad gloriam & honorē Chriſti Domini Noſtri facit, ita ſemper præferri debet.

DE MODO ADMITTENDI.
Cap. IIII.

1 QVia nobis in Domino valde perſuademus, ad hoc vt diuina & ſumma maieſtas miniſterio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non ſolum diu probentur antequam in eius corpus cooptentur, verum etiam vt valde noti ſint, antequã ad Probationem eam admittantur, quæ fit in communi conuictu cum domeſticis; expedit habitationem aliquam noſtræ communi coniunctam deſignari, vbi qui ad Probationem admittuntur, hoſpitum more duodecim dies, vel vſque ad viginti, &

amplius, prout Superiori videbitur, diuerſentur; vt id temporis de iis, quæ pertinent ad Societatem, I illi certiores reddantur, & Societas eoſdem plenius in Domino Noſtro cognoſcat.

2 In hanc Domum, quæ primæ Probationis dicitur, I facilius admitti poſſunt, qui id optant; ſi clare ad Dei & Domini Noſtri IESV Chriſti obſequium idonei in hac Societate eſſe viderentur: & contra, qui clare non eſſe tales cernerentur, conſilio I (& ſi quid aliud charitas ſuggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Domino Noſtro ſeruire curent, ſtatim dimitti poterunt.

3 Quod ſi res non eſſet Societati tam clara quàm oporteret, poſtquam qui admitti cupit, voluntatē ſuam propoſuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & ſummam noſtri Inſtituti, probationesq; ac difficultates, quæ in eo ſunt, intellexerit, quamuis efficaciter deſiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea viuat & moriatur (quod quidem ſi deeſſet, vt plurimum nemo ad I primam probationem admitti deberet) reſponſum tamen, ac ſententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tempore res melius conſiderari, & Deo commendari poſſit, ac diligentia conueniens adhiberi, vt magis cognoſcatur, & vt de eius conſtatia periculum fiat. Quantum autem differri oporteat, & quæ diligentia ſit adhibenda, prudenti conſiderationi illius, qui admittendi facultatem habet, relinquendum eſt; qui ſemper maius Dei obſequium ſpectabit.

Poſt-

4 Poſtquã in Domino ſtatuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti conueniat; ſolitis veſtimẽtis indutus, aut pro cuiuſque deuotione (niſi aliud Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta Probationis Domo, ſeu in loco ad id deſtinato vt hoſpes conſtituetur; ac poſtridie, quo modo eo in loco ſe gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, ne verbo, aut ſcripto (niſi Superiori aliqua de cauſa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, uel domeſticis agat, præterquam cum ijs, qui ad id deſignati à Superiore fuerint. Quod fit, ut liberius ſecum, & cum Deo perpendat vocationẽ ſuam, ac propoſitum diuinæ ac ſummæ Maieſtati in hac Societate ſeruiendi.

5 Elapſis duobus aut tribus diebus poſt ingreſſum in Domum Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur, & relinquatur ei ſcriptum Examen, vt ſolus id maturius conſideret; poſtea eidem oſtendantur Diplomata Apoſtolica, ac Conſtitutiones, & Regulæ in Societate ac Domo, quam ingreditur, obſeruandę; & qui litteris operam dederunt, de ſingulis facultatibus, in quibus verſati ſunt, ſingulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentum in doctrina, & proponendi modo cognoſcendum ſunt conſtituti.

6 Eodem hoc tempore primæ Probationis conſcientiam ſuam Superiori, uel ei quem ipſe delegauerit, aperiet (niſi id negotij cum Superioris conſenſu in aliud tempus differretur (& generaliter cõ

ſitebitur (ſi non id feciſſet) & illi quidem Confeſſario, qui à Superiore fuerit ad id deſtinatus. Et cũ in libro ad id deſignato ſcriptum fuerit, & manu eius ſubſcriptum, quidquid domum tulit, & quod contentus ſit obſeruare omnia ei propoſita, poſtremo poſt reconciliationem accepto Sanctiſſimo Eucharistiæ Sacramento, ingredietur in Domum cõmunis habitationis; vbi cum alijs verſari, & in ſecunda probatione diutius exerceri ſolent Nouitij.

7 Quod dictum eſt de ijs, qui tunc primum ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obſeruabitur, qui à ſtudijs, aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt; qui quidem non ut Profeſſi, uel Coadiutores formati in corpus Societatis admiſſi ſunt; ut quo maiori cũ luce procedetur, eo quiſque conſtantior in ſua uocatione maneat; & ipſa etiam Societas melius diſcernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini Noſtri illum apud ſe retinere.

SECVN-

SECVNDA PARS

QVAE AD EOS DIMITTENDOS pertinet, qui admiſſi parum apti in Probatione ad Societatem inuenirentur.

QVI DIMITTI POSSINT, ET per quos. Cap. I.

1 VT AVTEM ad propoſitũ huic Societati finem diuini obſequij, & auxilij animarum conuenit conſeruari, & numero augeri operarios idoneos, ac vtiles ad hoc opus promouendum; ita dimitti eos oportet, qui tales non fuerint inuenti; & ſucceſſu temporis deprehẽdatur, vel quod hæc non ſit eorũ vocatio, vel quod ad commune bonum Societatis non conueniat, vt in ea maneant. Sed tamen vt non faciles eſſe ad admittendum, ita neque ad dimittendum, immo minus oportet: ſed mature omnino, & conſiderate in Domino procedendum eſt. Et quamuis cauſas ad dimiſſionem dignas eo grauiores eſſe oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniũctus eſt; quantumlibet tamen quiſque ſit coniunctus, in quibuſdam caſibus ſeparari ab ea poſſet, ac deberet: vt ſequenti capite videbitur.

2 Dimittendi facultas in primis ad vniuerſam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret. Eadem erit penes præpoſitũ

Generalem in omnibus, præterquam ſiquid ad ipſius perſonam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit: Præpoſitis tamen Prouincialibus amplam ſatis conferri expediet, ac debita proportione etiam Præpoſitis Localibus, & Rectoribus, quibus videbitur eſſe conferenda; vt eo melius in toto Societatis corpore ſubordinatio ſanctæ Obedientiæ ſeruetur, quo clarius intelligēt inferiores ſe à ſuis immediate Superioribus pendere, & quod ſibi conueniat plurimum, immò neceſſe ſit in omnibus eis ſubeſſe propter Chriſtum Dominum Noſtrum. A

DE CAVSIS, PROPTER QVAS dimitti aliquem conueniat.
Cap. II.

1 CAuſas eas, quæ ad aliquem dimittendū ſufficiant, ponderare coram Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiuſmodi facultatem habuerit: ſed generatim loquendo, quatuor earum genera fore videntur.

2 Primum, ſi in Domino iudicaretur, contra ipſius honorem & gloriam fore, quod is in hac Societate maneret, qui videatur in quibuſdam prauis affectibus aut vitijs, quæ diuinam offendunt Maieſtatem, corrigi non poſſe; quæ eò minus tolerari deberent, quò grauiora eſſent, & plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculum (quòd manifeſta A

niſeſta non eſſent) præberent.

3 Alterum eſt, ſi exiſtimaretur in Domino, aliquẽ retinere, contra Societatis bonum fore; quod cum vniuerſale ſit, haud dubie bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui ſyncere diuinum obſequium quærit. Tale quid eſſet, ſi in Probationum decurſu aliqua impediméta, vel inſignes defectus, quos antea in Examine tacuiſſet, detegerentur; vel ſi experimento comperiretur, valde inutilem fore eum, & per quem præpedienda magis, quam adiuuanda eſſet Societas, propter eius inſignẽ ad quæuis eius munera ineptitudinem: & multo magis dimitti oporteret, ſi damnum allaturus vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipue ſi in quietum ſe oſtenderet, & verbis aut actibus offendiculum alijs præberet. hoc enim tolerare, charitatis non eſſet, ſed vitij contrarij in eo quidem, qui tenetur conſeruare quietem, & bonũ ſtatum Societatis ſibi cõmiſſũ.

4 Tertium; ſi iudicaretur id fore contra Societatis, ac ſimul ipſius dimittẽdæ perſonæ bonũ; quod ex parte corporis poſſet accidere, ſi tempore Probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiuſmodi cerneretur, cum qua eum non poſſe progredi in laboribus, quos noſter procedendi modus requirit ad Deo in eo ſeruiendum, videretur: ex parte rerũ animi, quando, qui ad Probationem admiſſus fuit, ſe componere ad vitam ſub Obedientia, & iuxta modum procedendi Societatis ducendam non poſſet; quod nequeat, vel nolit propriũ ſuum ſenſum aut iudicium infringere; vel proter alia impedimẽta,

ta, quæ à natura, vel à conſuetudine promanarent.

5 Quartum, ſi cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non ſunt; Vt ſi detegeretur vinculum matrimonij, vel ſeruitutis legitimæ, vel æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem ſubticuiſſet.

Quæuis harum quatuor cauſarum ſatis eſſe videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeſte dimitti eum, in quo locum habuerint, quàm imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

DE MODO DIMITTENDI.
Cap. III.

1 CVM, ijs qui dimittendi erunt, obſeruari eum modum conueniet, qui in conſpectu Dei dimitteti, dimiſſo, & alijs domeſticis, & externis magis ſatisfaciat. Quod attinet ad dimittentem ob cauſas ſuperius dictas tria obſeruentur.

2 Primum eſt, vt oret ipſe Dominum, & Domi orari ea intentione curet (quamuis quis ſit pro quo oratur, non intelligatur) vt docere Dominus Noſter dignetur ea in re, de qua agitur, ſuam ſanctiſſimam voluntatem.

3 Alterum, vt id conferat cum aliquibus, ſeu aliquo ex domeſticis, qui ad hoc negotium aptiores ei videantur; & audiat quid illi ſentiant.

4 Tertium vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis conſtituta, ac communis boni, tum etiam (quoad eius fieri poterit) particularis

laris ratione habita, expendat hinc inde cauſas, & ſtatuat,an dimittere debeat,necne.

5 Quod ad dimiſſum attinet,tria itidem obſeruẽtur: primum exterius; vt recedat ex Domo, quantũ fieri poſſit, ſine dedecore vel ignominia, ac ſecum omnia ſua ferat.

6 Alterum interius,vt eum dimittere Superior curet,conſeruata, quantum fieri poteſt, charitate ac beneuolentia erga Domum, & quanta cum conſolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium, ut circa ſtatum uitæ ſtudeat eum dirigere, ut aliquam conuenientẽ uiam ſeruiendi Deo ineat, uel in religione,uel extra eam; prout diuinæ voluntati conuenientius fore uidebitur. Demum conſilio & oratione,& ſiquid aliud charitas dederit,iuuare curet.

8 Vt ſatisfiat alijs domeſticis,& externis, tria etiã obſeruentur. Primum eſt, ut quantum fieri poterit curetur,nequid perturbationis in alicuius animo propter dimiſſionem maneat, ratione reddita, quantum ſatis erit,quibus reddi opus ſit: abſtinendo,quantum fieri poterit,à defectibus, qui publici non fuerint,declarandis;quamuis in eo,qui dimittitur, nonnulli deprehenſi fuiſſent.

9 Alterum, ne male affecti maneant erga dimiſſum,& quantum fieri poſſit,ne de eo male ſentiãt; ſed potius eius vicem doleant, & in Chriſto eum diligant,ac diuinæ Maieſtati in ſuis orationibus,vt eum dirigere, & ei miſericordiam impendere dignetur,commendent.

Ter-

10 Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, ſi qui minori cũ ædificatione, quam par eſſet, Domi verſantur; & timeant, ne ſibi tantundem accidat, ſi nollent proficere: & externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd Domi non toleretur id quod tolerari ad Dei gloriam non debet.

QVOMODO SE GERAT SOCIETAS *cum ijs, qui ſua ſponte recederent, vel quos ipſa dimitteret.*

Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniuſſi diſcedunt, ſi ad alium locum Societatis ſe conferant, videntur nobis in Dominò admittendi non eſſe; niſi prius qui dimiſit, vel qui loco præeſt vnde diſceſſit, vel Præpoſitus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus ſuum præſtiterit aſſenſum; ne defectus cognitionis rerum, aut perſonarum alicuius erroris in Dei offenſam cauſa ſit.

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarũ, quæ ijs vt Societatis membris conceſſæ fuerant, ſimulatque membra eſſe deſierint, conſtat ceſſare.

3 Declaretur ijs, qui dimittuntur, quod abſoluti maneant à votis ſimplicibus, ſi ea iuxta formulam Societati conſuetam (quæ in quinta Parte videbitur) emiſerint; quodque nulla alia diſpenſatione indigeant.

Ad

4 Ad eos reducendos, qui ſine licentia recederēt, ſi prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; ſed potius dirigantur ad aliud inſtitutum, vbi Deo ſeruire poſſint, relaxato illis voto, ut omnes ſcrupuli eis eximantur.

5 Si huiuſmodi eſſent, vt Deo gratum fore videretur eos non ſic relinquere, præcipue ſi ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egreſſi videantur, diligentia adhiberi ad eos reducendos poterit; & priuilegijs ad negotium huiuſmodi conceſſis à ſede Apoſtolica, quantum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cū aliquis horum ſic reductus, relinquetur prudentiæ eiuſdem Superiori; vt videat, num ſatisfactione aliqua opus ſit, & quanta, an melius cenſeat, omnino in ſpiritu manſuetudinis procedere; qua in re & eius qui reductus eſt, bonum, & ædificatio domeſticorum ſpectanda eſt.

6 Siquis ſpōte ſua ad Collegium, vel Domum, vnde ſine facultate receſſerat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo ſeruiendum in ea iudicaretur; conſiderandum erit, an veram perſeuerandi voluntatem afferat, & an ſit paratus ad quamuis ſatisfactionem & probationem: quod ſi ſecus eſſet, vt qui veræ pænitentiæ ſigna non oſtendit, admitti nō merebitur.

7 Si qui fuit merito dimiſſus, ad eandem Domū, vnde dimiſſus eſt, rediret, ad quamuis ſatisfactionē paratus; Si adhuc eædem rationes, propter quas fuit dimiſſus, manerent, perſpicuum eſt, non eſſe admittendum: Si non manerent, & qui dimiſit, iudicaret

dicaret Deo gratum fore, vt denuo reciperetur in eandem, vel aliam Domum; admoneat Generalē, vel Prouincialem Præpoſitum; & quod ab eo præſcriptum fuerit, exequatur.

8 Siue receſſerit ſponte ſua, ſiue dimiſſus qui redit, ſi admittitur, denuo examinari debet; & generalem confeſſionem facere ipſo in ingreſſu, ab vltima quam fecit inchoando; & alijs Probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita ſemper ratione ædificationis vniuerſalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.

TER-

TERTIA PARS
DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in Probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent.
Cap. I.

1 VT IN ijs admittendis, quos ad noſtrum Inſtitutum vocat Deus; talentum ad id conueniens concedendo, & in dimittendis illis, qui cum eo careant, ſe à diuina ſapientia non eſſe vocatos oſtendunt, conſideranda ſunt quæ ſuperius attigimus; ita in eis conſeruandis in ſua vocatione, qui retinentur, & probantur in Domibus & Collegijs, & in eiſdem iuuandis, vt ſic proficiant in via Dei, ſpiritu, & virtutibus, vt ſanitatis & virium corporis, quæ ad laborandum in vinea Domini neceſſariæ ſunt, ratio habeatur; conſideratione ac prouidentia debita opus eſt: & ita agetur, primo loco quidem de ijs quæ ad animam; ſecundo de ijs, quæ ad corpus pertinent.

2 Quod ad animam attinet, cum tanti referat, eos qui in Probationibus verſantur, ab omnibus imperfectionibus, & quibuſuis impedimentis maioris ſpiritualis profectus remouere; multum ad id

confert,

confert, omnem communicationem per verba & ſcripta vt abijciant cum ijs, qui in propoſito ſibi Inſtituto intepeſcendi cauſa eſſe poſſent; & vt in via ſpirituali incedendo, cum ijs duntaxat perſonis, & ijs de rebus agant, quæ iuuent in diuino obſequio ad id conſequendum, quod in ingreſſu Societatis ſibi vt ſcopum præfigebant.

3 Eadem de cauſa egredi Domo non debent, niſi quando, & cum quo ſocio Superiori viſum fuerit. Nec Domi hi cũ illis pro ſuo arbitratu colloquantur, ſed cum ijs tantum, qui à Superiore præſcripti fuerint; quorum exemplo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem accipiant, non autem offenſionem, & proficiant in Domino.

4 Omnes diligentiſsime curent portas ſenſuum ſuorum (oculorum præcipue, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione cuſtodire, ac ſe in pace, & uera humilitate interna conſeruare, & eam in ſilentio, cum id obſeruandum eſt, cum autem loquendum, in circumſpectione & ædificatione verborũ, & modeſtia uultus, ac maturitate inceſſus motuũque omnium, ſine ullo impatientiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in omnibus procurando atq; optãdo potiores partes alijs deferre, omnes in animo ſuo tanquam ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorẽ ac reuerentiam quã exigit cuiuſq; ſtatus, cũ ſimplicitate & moderatione religioſa exhibendo: atq; ita fiat, ut ſe mutuo conſiderantes, in deuotione creſcant, Deumq; Dñm Noſtrũ laudẽt, quẽ quiſquẽ in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat.

5 In refectione corporis curandũ eſt, vt temperantia, modeſtia, & decentia interius, & exterius in omnibus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas omnes agere debēt cum ea qua par eſt deuotione & reuerentia. Et dũ corpus edendo reficitur, ſua etiam animæ refectio præbeatur, libro aliquo pio potius quam difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari poſſint, legendo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore id iniũgetur, concionabitur; vel aliquid ſimile ad Dei gloriam fiet.

6 Omnes quandiu corpore bene valent, in ſpiritualibus, vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et qui officium vel miniſterium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendum eſt eis, ſi ſit neceſſarium, ita cum vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoad eius fieri poſſit, Domi noſtræ locũ habeat.

7 Vt experiri incipiant ſanctæ Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquã propria vti debeant: quamuis neceſſe non ſit Probationis tempore poſſeſſione bonorũ ſuorum ſe abdicare; niſi id Superior poſt elapſum primum annum iuberet, iudicans in huiuſmodi bonis tentationum occaſionem, & minus proficiendi in ſpiritu habere aliquem, vt qui illis adhęreat aliquo immoderato amore vel confidentia; & tunc qui ſe exui bonis ſuis, ſequatur Chriſti conſilia: pro ſua tamen deuotione ad hoc potius, quàm illud opus diſpenſare bona ſua, vel eorũ partem poterit; pro-

ut in Domino intellexerit ad diuinum beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum eſt.

8 Intelligant etiam quod mutuo dare, vel accipere vel diſpēſare quidquam de ijs, quæ Domi ſunt, minime poſſunt, niſi Superior conſcius conſenſum præſtiterit.

9 Qui in ingreſſu ipſo, uel poſt ingreſſum ad Obedientiam, motus ſua deuotione, vellet bona ſua, vel eorum partem in Societatis ſubſidium diſpenſare; haud dubie opus faceret maioris perfectionis, alienationis, & abnegationis vniuerſi amoris proprij, non deſcendendo tenero quodam affectu ad particularia loca, nec iuxta illum ſua bona huic potius, quam illi applicando; quin potius exoptando maius & vniuerſalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuerſale bonum, & vtilitatem animarū inſtituta eſt) hoc iudicium ei relinquat, qui eius vniuerſæ curam habet, num applicari huic loco potius quam illi in eadem Prouincia debeant: quandoquidem ille melius quam quiſquam alius intelligere poteſt, quid conueniat, & quid maxime vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potentatuum; ne eis cauſa vlla offenſionis detur; ſed ad maiorem ædificationem omnium, & ſpiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

10 Doceantur quomodo ab illuſionibus Dæmonis in ſuis ſpiritualibus exercitationibus caueant, & quomodo ſe contra omnes tentationes tueātur: ſimul rationes ſciant quæ adhiberi poſſint

vt eas;

vt eas ſuperent, & ad veras ſolidaſque uirtutes conſequendas inſiſtant, ſiue plures adſint uiſitationes ſpirituales, ſiue pauciores: curent uero ſemper in uia diuini ſeruitij progreſſum facere.

11 Vtantur quotidie conſcientiæ ſuæ examinatione conſueta, & octauo quoque die ſaltem ad Confeſſionis & Communionis ſacramenta accedant, niſi aliqua de cauſa aliud Superiori uideretur: & unus omnium ſit Confeſſarius ab eodem Superiore conſtitutus: quod ſi fieri non poterit, quiſque certe ſuum ſtabilem habeat Confeſſarium, cui ipſius conſcientia prorſus aperta ſit: qui quidem Cõfeſſarius non ignoret, quos caſus ſibi Superior reſeruat. Illi autem reſeruabuntur, quos ab eo cognoſci neceſſarium uidebitur, aut ualde conueniens, quo melius & remedium adhibere poſſit, & ſuæ curæ commiſſos præſeruare ab omnibus quæ nocitura ſunt.

12 Perutile erit, eſſe Domi aliquem uirum fidelẽ, & in rebus ſpiritualibus ſufficienter uerſatum, qui inſtruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius ſeſe habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat; quẽ omnes qui in Probatione ſunt diligant, ad quem in ſuis tentationibus confugiant, cui confidenter ſua omnia detegant, & à quo conſolationem & auxilium in omnibus ſperent in Domino: & admoneãtur quod nullã debeant celare tentationem, quam huic, uel Confeſſario, uel Superiori non aperiant; immo uero totam animam ſuam illis integre ma-

nifeſtam eſſe, pergratum habeant: nec ſolum defe-
ctus aperiant, ſed etiam pænitentias, uel mortifica-
tiones, & deuotiones, ac uirtutes omnes, uoluntate
pura optantes ab illis dirigi, ſicubi à rectitudine
deflecterent, nolentes ſuo proprio ſenſu duci; niſi
conueniat cum iudicio illorum, quos Chriſti Do-
mini Noſtri loco habent.

13 Anteuertere oportet tentationes, adhibitis ea-
rum contrarijs: ut cum quis animaduertitur ad ſu-
perbiam eſſe propenſus, exerceri is debet in rebus
abiectioribus, quæ ad humiliandum ipſum utiles
futuræ uideantur: & ſic de alijs prauis animæ pro-
penſionibus.

14 Præterea honeſtatis & decentiæ ratione conue-
nit fœminas non ingredi Domos noſtras, nec Col-
legia, ſed tantum Eccleſias: & arma nulla, nec in-
ſtrumenta rerum uanarum Domi haberi; ſed tan-
tum ea, quæ faciunt ad finem illum diuini ſeruitij
& laudis, quem ſibi præfixit Societas.

15 In correctionibus & pænitentijs iniungendis
qui modus teneri debeat, prudenti charitati Supe-
rioris, & eorum quos ſibi ſubſtituerit, relinquetur:
qui in eis rationem habebunt diſpoſitionis perſo-
narum, & ædificationis uniuerſalis & particularis
earum, ad gloriam Dei. Pænitentias uero huiuſ-
modi prompta uoluntate quiſque admittere debe-
ret, cum uero emendationis, & ſpiritualis profe-
ctus deſiderio, etiam ſi propter defectum non cul-
pabilem iniungerentur.

16 Syndicus Domi conſtituatur: cuius erit officiũ
obſer-

obſeruare in omnibus quod ad honeſtatem & decentiam externam pertinet; Eccleſiam & Domum perluſtrando,& ſiquid non conueniat,adnotando, & Superiori referendo, vel eundem qui errat commonefaciendo; ſi id facultatis ei, vt vtilius in Domino,ſuo fungatur officio,tribuetur.

17 Curent omnes ex morbis corporis fructum capere,non ſolum ſibi,ſed etiam ad aliorum ædificationem;non impatientes aut moroſos ſe exhibendo,ſed potius patientiam magnã habendo,& præſeferendo, ac Obedientiam Medico, & Infirmario præſtãdo,verbis pijs & ædificationem faciẽtibus vtendo, quæ oſtendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini Noſtri; quandoquidẽ non minus donũ eſt, quam ſanitas.

18 Idem ſapiamus,idem,quoad eius fieri poſſit,dicamus omnes,iuxta Apoſtolum. Doctrinæ igitur differentes non admittantur, nec verbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec ſcriptis libris (qui quidem edi non poterunt in lucem, ſine approbatione atq; conſenſu Prepoſiti Generalis; qui eorum examinationem ſaltem tribus committat, ſana doctrina, & claro iudicio in ea facultate prędi tis).immo & iudiciorum de rebus agendis diuerſitas, quæ mater eſſe ſolet diſcordiæ, & inimica vnionis voluntatũ,quantũ fieri poteſt, euitari debet.vnio vero & cõformitas mutua diligentiſſime curanda eſt,nec,quæ ei aduerſantur, permittenda: quo iuncti inuicem fraternę charitatis vinculo,melius & efficacius poſſint ſe diuino obſequio, & au-

xilio proximorum impendere.

19 Quia ad progreſſum in virtutibus faciendum multum confert antiquiorum exemplum, quo reli qui ad eorum imitationem animentur; qui præſt alijs (ſi aliter peculiares ob cauſas non iudica retur conuenire) & omnes alij Sacerdotes, qui ei videbuntur, aliquando intra annum, officium, vel officia eorum, qui inſeruiunt Domi, ad tempus ali quod obibunt: quo alijs gratius reddatur huiuſmo di miniſterium, in quo ad maius Dei ſeruitium & gloriam ſunt conſtituti.

20 Explicetur aliquot diebus in ſingulis hebdoma dibus Doctrina Chriſtiana, ac modus bene & cum fructu confitendi, communicandi; Miſſam audien di, & in eadem miniſtrandi; orandi itidem, medi tandi, & legendi pro captu vniuſcuiuſq; tradatur: cureturq; non ſolum vt addiſcant quæ conueniũt; ſed etiam vt memoria teneant; & exerceant quæ didicerint; omneſque ſuum tempus rebus ſpiritua libus impendant, & deuotioni quærendæ pro men ſura gratiæ Dei ipſis communicatæ inſiſtant: ad quod conferet aliqua exercitia ſpiritualia illis qui nondum ſe exercuerunt in eis; vel omnia tradere, prout vnicuiq; conuenire in Domino iudicabitur.

21 Conuenit omnes exerceri (ſi aliquem Superior non eximeret) in concionibus domeſticis: vt præ terquam quod vtiliter in hoc expendetur aliqua hora à prandio, animentur, & aliquem vſum com parent (quod ad vocem, & modum attinet, & ad reliqua) & vt ſpecimen etiam eius talenti, quod in hoc

hoc genere Dominus eis communicat,præbeāt;& vt ſuos bonos conceptus ad ſuam, & proximorum ædificationem exprimant,de ijs crebro tractantes, quæ ad ſui abnegationem, & in virtutibus profectum, & omnimodam perfectionem attinent; ad ea ſe inuicem exhortando, & præcipue ad vnionē & charitatem fraternam.

22 Magnopere conferet, deuote, quoad fieri poterit,ea munera obire,in quibus magis exercetur humilitas & charitas.Et in vniuerſum loquēdo,quanto aliquis ſe arctius Deo adſtrinxerit, & liberaliorem erga ſummam Maieſtatem ſe præſtiterit; tanto eum in ſe liberaliorem etiam experietur; & ipſe in dies magis idoneus erit ad gratias, & dona ſpiritualia vberiora recipienda.

23 Expedit in primis ad profectum,& valde neceſſariū eſt,vt omnes perfectæ Obedientiæ ſe dedant, Superiorem (quicunque ille ſit) loco Chriſti Domini Noſtri agnoſcentes; & interna reuerentia & amore eum proſequentes: nec ſolum in executione externa eorum,quæ iniungit,integre,prompte, fortiter, & cum humilitate debita, ſine excuſationibus,& obmurmurationibus obediant,licet difficilia,& ſecundum ſenſualitatem repugnantia iubeat; verumetiā conentur interius reſignationem, & veram abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; voluntatem ac iudicium ſuum cum eo, quod Superior vult & ſentit, in omnibus rebus (vbi peccatum non cerneretur) omnino conformantes, propoſita ſibi voluntate, ac iudicio Superioris,

rioris,pro regula ſuæ voluntatis & iudicij;quo exactius conformentur primæ ac ſummæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ eſt æterna bonitas & ſapientia.

24 Et vt magis in Obedientię virtute ſe exerceant, conuenit,atq; etiam valde neceſſarium eſt, ut non ſolum Superiori Societatis uel Domus, ſed etiam ſubordinatis Officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt,in ijs omnibus, in quibus ſuper ipſos poteſtatem habent,obediant;& aſſueſcant non intueri,quis ille ſit,cui obediunt,ſed potius quis ille, propter quem,& cui in omnibus obediunt, qui eſt Chriſtus Dominus.

25 Diligant omnes Paupertatẽ,vt matrem; & iuxta menſurã ſanctæ diſcretionis ſuis temporibus eius effectus aliquos experiantur; &, vt in Examine dictum eſt, parati ſint poſt primũ annum exactum ad temporalia bona diſtribuenda, quandocunque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione propoſita fuit.

26 Omnes rectã habere intentionem ſtudeant non ſolum circa vitæ ſuæ ſtatum, verumetiam circa res omnes particulares, id ſemper in eis ſyncere ſpectantes, vt ſeruiant, & placeant diuinæ bonitati propter ſeipſam, & propter charitatem, & eximia beneficia,quibus præuenit nos;potius quam ob timorem pœnarum,vel ſpem præmiorum(quamuis hinc etiam iuuari debeant) & crebro admoneantur vt in omnibus quærant Deum, exuentes ſe, quantum fieri poteſt, amore omnium creaturarum; vt

affectum

affectum vniuerſum in ipſarum Creatorem conferant, eum in omnibus creaturis amando, & omnes in eo, iuxta ſanctiſſimã ac diuinã ipſius voluntatẽ.

27 Studium in quod incumbent qui in Domibus Societatis probantur, id eſſe debet, quod eos magis ad ſuperius dictam abnegationem ſui, & in virtutibus ac deuotione profectum iuuabit. Studia vero litterarum, in vniuerſum loquendo, in Domibus non erunt; niſi cum quibuſdam, peculiaribus de cauſis, diſpenſatione opus eſſe videretur. Collegia enim ad litteras addiſcendas ſunt; Domus vero ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparãdum earum fundamentum, humilitatis ſcilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operam eis ſunt daturi.

28 Sit qui ſingulis hebdomadibus, uel ſaltem decimoquinto quoque die hæc & ſimilia omnibus in memoriam redigat; uel illi hæc legere teneantur: ne pro noſtræ fragilis naturæ conditione obliti, ab eorum executione ceſſent. Et aliquoties ſingulis annis omnes à Superiore ſibi pænitentias iniungi propter defectum obſeruationis Regularũ petant; ut hæc cura indicium ſit illius, quam de ſuo profectu ſpirituali in uia Dei quiſque habet.

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

1 VT nimia ſolicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehenſibilis eſt; ita cura moderata tuendæ ad diuinum obſequium ualetudinis,

ac

ac uirium corporis laude digna,& ab omnibus adhibenda eſt: & ea de cauſa, cum animaduerterint aliquid ſibi nocere,uel quid aliud neceſſarium eſſe circa uictum, ueſtitum, habitationem, officium, aut exercitationem,& ſic de alijs rebus, admoneāt omnes ea de re Superiorem, uel quem ad id Superior conſtituerit; duo interim obſeruantes; Primum,ut antequam ad eū quid referant,ſe ad orandum recipiant;& poſt orationem, ſi ſenſerint rem deferendam ad Superiorem, id faciant: Alterum, ut cum uerbo,aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori rem expoſuerint, ei totam curam rei expoſitæ relinquānt;& quidquid ille ſtatuerit,optimum ducant; nec contendere,aut urgere per ſe,uel alium (ſiue concedatur quod petitur,ſiue non) pergant: quandoquidem ſibi perſuadere debent, id magis expedire ad diuinum obſequium, ac ſuum maius bonum,quod Superiori, re intellecta,in Domino uiſum fuerit.

2 Statuatur tempus quoad eius fieri poterit,edendi, cubandi, ſurgendi, quod communiter omnes obſeruent.

3 In ijs quæ ad uictum, ueſtitū, & habitationem, & alia corpori neceſſaria pertinent,curetur cum diuino auxilio, ut quamuis ſit in quo probetur uirtus & ſui ipſius abnegatio, non deſit tamen quo ſuſtentetur natura, & ad diuinum obſequiū laudemque conſeruetur; habita conuenienti ratione perſonarum in Domino.

4 Vt non expedit tanto labore corporali quemquam

quam onerari; ut ſpiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ utrumque iuuet, omnibus communiter conuenit, etiam illis qui mentalibus exercitijs debent inſiſtere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec ſine menſura diſcretionis aſſumi.

5 Corporis caſtigatio immoderata eſſe non debet, nec indiſcreta in uigilijs, & abſtinentijs, & alijs pænitentijs externis, ac laboribus, quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire ſolét. Ideo ſuo Confeſſario detegi ab unoquoque conuenit, quidquid in hac parte faciat; qui ſi iudicat excedi menſuram, aut certe dubitat de exceſſu, illum ad Superiorem remittat. Hæc autem omnia eo fiunt ut clarius procedatur, & in animis corporibuſque noſtris Deo Domino Noſtro maior gloria deferatur.

6 Sit aliquis Domi, qui præſit in ijs, quæ ad corporis bonam ualetudinem pertinent, tum conſeruandam in ſanis, & quidem in ijs præſertim, qui ex ætate, vel alijs de cauſis ſunt debiliores; tum reſtituendam in ęgrotantibus cui debeant omnes, ſi male ſe habere extraordinarie ſenſerint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, cõuenienti prouideatur.

7 In ijs quæ pertinent ad rerum temporalium cõſeruationem, præter curam illam, quam omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demandari hoc minus; vt tanquam bona

Domi-

Domini Noſtri IESV Chriſti propria ea curet. Ad alias etiam functiones neceſſarias, & eas præcipue, quæ honeſtius Domi, quam foris fiunt, curandum eſt, vt Officialium neceſſarius numerus conſtituatur; & expedit vt huiuſmodi officia Coadiutores Temporales, ſi ea ignorent, addiſcant: omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini Noſtri ſemper dirigendo.

QVAR-

QVARTA PARS

DE IIS QVI IN SOCIETATE retinentur, inſtruendis in litteris, & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

1 CVM ſcopus, ad quem Societas recta tendit, ſit ſuas ac proximorum animas ad finem vltimum conſequendum, ad quem createę fuerunt, iuuare; cumque ad id, præter vitæ exemplum doctrina & modus eam proponendi ſint neceſſaria; poſtquã in ijs, qui admiſſi ſunt ad probationem, iactũ eſſe videbitur abnegationis propriæ, & profectus in virtutibus neceſſarij conueniens fundamentũ; de litterarũ ædificio, & modo eis vtendi agendum erit; quo iuuare poſſint ad magis cognoſcendũ, magiſq; ſeruiendũ Deo Creatori ac Domino Noſtro. Ad hoc Collegia, & aliquando etiam Vniuerſitates, vel Studia generalia Societas amplectitur, in quibus qui bonum ſui ſpecimen in Domibus dum probarentur, præbuerunt, nec tamẽ doctrina ad noſtrũ Inſtitutum neceſſaria ſatis inſtructi acceſſerunt, in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, inſtruantur. Prius ergo de ijs quæ ad Collegia; de-

inde

inde de ijs quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriã laudemq; ſuã nobis dare dignabitur.

DE MEMORIA HABENDA Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum. Cap. I.

1 QVoniam valde æquum eſt, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficentiæ correſpondeamus, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur adminiſtris; Primum in quouis noſtræ Societatis Collegio perpetuo ſingulis hebdomadibus Miſſa ſemel pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio itẽ cuiuſq; menſis omnes Sacerdotes qui in Collegio fuerint, pro eiſdem ſemel offerre idem Sacrificium perpetuo debeant. Singulis inſuper annis, eo die quo Collegij cuiuſque poſſeſſio Societati tradita eſt, cum ſolemnitate Miſſa pro Fundatore & benefactoribus celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eodem ſua referent Sacrificia.

3 Eodẽ die candela cerea Fundatori offeratur, aut vni ex ſuis, qui ipſi ſit cognatione proxime coniunctus, aut illi demum quem ipſe Fundator deſignauerit: in qua candela armorũ Fundatoris, aut deuotionis inſignia extent. Illa vero teſtabitur Societas, quam Fundatori in Domino debet, gratitudinem.

Cum

4 Cum primum Societas in Collegij alicuius poſſeſſionem venerit; Præpoſitus Generalis curet indici per vniuerſam Societatem, vt quilibet Sacerdos ter Sacrum faciat pro ſuperſtite Fundatore ipſius Collegij, ac benefactoribus: vt illos ſua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & ſuis donis ſemper augeat. Rurſus, cum ex hac vita illi exceſſerint, curabit idem Præpoſitus Generalis, vbi primum reſciuerit, vt per totam Societatem ſinguli Sacerdotes ter Sacrum pro animabus illorum faciant. Quoties autem dictum eſt, Miſſas eſſe à Sacerdotibus celebrandas; ceteri omnes, qui in Collegijs degunt, ac Sacerdotes non ſunt, ad eandem illam intentionem orare debent: quandoquidem eiuſdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino.

5 Fundatores præterea, ac benefactores Collegiorum, participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operum, quæ tum in ipſis Collegijs, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt.

6 In vniuerſum autem tum Fundatoribus, tum etiã ipſorum neceſſarijs, & quoad viuunt, & poſtquam obierint, peculiariter ſeſe deuinctã eſſe Societas ex charitate cognoſcat: vt omni officio illos proſequatur, quod à nobis præſtari iuxta minimam hanc noſtram Profeſſionem, ad diuinam gloriam poſſit.

DE

DE IIS QVAE AD RES TEMporales Collegiorum pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia quæ libere Societati offeruntur, vt iuxta ſuas Conſtitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpoſitus Generalis, nomine totius Societatis, plenam poteſtatem habebit.

2 Si Fundator aliquas conditiones exigeret, ordini ac modo procedendi Societati conſueto non omnino conſentaneas; eidem Præpoſito Generali (auditis ſententijs aliorum, quos ipſe de huiuſmodi rebus melius iudicare cenſebit) conſiderandum relinquatur, an omnibus perpenſis vtile ſit futurum Societati ad finem diuini ſeruitij, quem ſibi præfixit, huiuſmodi Collegium admittere, nec ne. Sed ſi temporis decurſu ſe grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipſa in Congregatione generali id proponere, & ſtatuere vt relinquatur Collegium huiuſmodi; vel proſpicere, vt onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendum vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum ſit, ſi ante Congregationem huiuſmodi Præpoſitus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, non occurrerit.

3 Ad relinquenda, uel alienanda Collegia, aut Domos iam admiſſas Præpoſitus Generalis ſimul cũ ipſa Societate poteſtatem habebit. Cum enim id ſit perinde, ac ſi membrum ab eius corpore præſcinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti

meriti ſit; cum ea vniuerſa cōmunicari melius eſt.

4 In Collegijs Societatis nec curæ animarū, nec obligationes ad Miſſas celebrandas; neque aliæ huiuſmodi admittantur; quæ à ſtudijs diſtrahere admodum, & ea quæ in illis ad diuinum obſequium quæruntur, impedire ſolent: quemadmodum neque in Domibus alijs, vel Eccleſijs Societatis Profeſſæ; quæ quoad eius fieri poteſt, expedita ad ſedis Apoſtolicæ miſſiones obeundas, aliaque opera ad Dei obſequium & animarum auxilium eſſe debet.

5 Poſſeſſionem Collegiorum cum rebus temporalibus quæ ad ipſa ſpectant, capiet Societas; & Rectores qui ad id munus conueniens habeant talentum, conſtituet; qui curam ſuſcipiant conſeruandi, atque adminiſtrandi res ipſorum temporales, ac prouideant neceſſitatibus tam materialis ædificij, quam Scholarium qui in ipſis Collegijs degunt, eorumque, qui diſponuntur vt ad illa admittantur, atque eorum etiam, qui extra Collegia gerunt illorum negotia. Totius vero adminiſtrationis ratio Rectoribus conſtet: vt eam reddere, quando, & cui per Præpoſitū Generalem conſtituetur, poſſint. At Generalis cum nec in ſuum, nec in vllorum conſanguineorum ſuorum, nec in Profeſſæ Societatis vſum bona temporalia Collegiorū poſſit conuertere; eo purius ſeſe in eorum ſuperintendentia ad maiorem gloriam & ſeruitium Dei gerere poterit. I S

6 In ijs Collegijs quæ duodecim Scholaſticos

(præter Præceptores) ex proprijs redditibus alere poſſunt, ob maiorem populi ædificationem nec petantur eleemoſynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. Si redditus minores fuerint, quã huic numero alendo ſufficiant; admitti quidem, non autem peti aliquæ eleemoſynę poſſent; niſi tanta paupertate Collegium premeretur, vt etiam petere, ſaltem à quibuſdam, eſſet neceſſarium. Tunc enim (maius diuinum obſequium & vniuerſale bonum præ oculis ſemper habendo) peti eleemoſynæ, immo & oſtiatim ad tempus, quandocunque neceſſitas id exigeret, emendicari poterunt.

DE SCHOLASTICIS QVI *in Collegijs conſtituentur.* *Cap.* III.

1 QVod ad Scholaſticos attinet, ad quorum inſtitutionem Collegia aſſumuntur, in primis quales eſſe debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittãtur, conſiderare in Dño oportebit.

2 Primum omnium cum aliquo ex quinque illis impedimentis in prima Parte dictis nullus in Collegio aliquo Societatis inter Scholaſticos, collocari poterit. Et præter Coadiutores ad miniſteria vel auxilium Collegij neceſſarios, reliqui huiuſmodi eſſe debent, vt ſecundum rationem ſperari poſſit, idoneos ad vineam Chriſti Domini Noſtri exemplo ac doctrina excolendam eſſe euaſuros. Hi autẽ quo magis ingenioſi, boniſque moribus ornati, & ſani

ſani corpore ad ferendos ſtudiorũ labores fuerint, eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eiſdem admitti poſſunt.

3 Ad hæc, illi ſolum in Scholaſticos approbatos admittuntur; qui in Domibus vel Collegijs ipſis probati fuerint, & biennio in varijs experimentis & Probationibus exacto, ac votis cum promiſſione de Societatis ingreſſu iam emiſſis, ad vitam in ipſa perpetuo ducendam ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, ſtudia quibuſdam conceduntur, qui ante biennium & Probationes huiuſmodi ad Collegia ex Domibus deſtinantur (quod ſic in Domino expedire videatur) aut in eiſdem admittuntur; non tamen approbati Scholaſtici cenſentur, donec biennio exacto & votis ac promiſſione illa emiſſis, in approbatorum numerum referantur.

DE SCHOLASTICIS ADMISSIS conſeruandis. Cap. IIII.

1 AD conſeruationem eorum qui in Collegijs ſunt, in iis quæ ad corpus, & res externas attinent, quod in Tertia Parte dictum eſt, ſufficiet. Id tamẽ peculiari cura animaduertendum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholaſtici non ſtudeant, vt ſomno quantum temporis ſatis ſit, tribuant; & in laboribus mentis modum ſeruent. Sic enim fiet, vt diutius in illis perſeuerare tã in litteris addiſcendis, quàm in eiſdem exercendis

ad Dei gloriam poſſint.

2 Quod attinet ad ſpiritualia, eadem erit ratio eorum qui in Collegijs, & qui in Domibus admittũtur, quandiu in Probationibus verſantur. Poſt Probationem, cum ſtudijs vacant, vt eſt cauendum, ne feruore ſtudiorum intepeſcat ſolidarum virtutum, ac religioſæ vitæ amor, ita mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ ſyncera cum intentione diuini ſeruitij addiſcuntur, & quodammodo totũ hominem requirunt, non minus, quam in illis verſari tempore ſtudiorum, immo magis Deo ac Domino Noſtro gratum erit.

3 Itaque præter Sacramenta Confeſſionis ac Cõmunionis (ad quæ octauo quoque die accedendũ erit) & præter Miſſam, quam quotidie audient, horam vnam impendent recitando Beatiſsimæ Virginis officio, ac examinandis bis quotidie ſuis conſcientijs, cum alijs orationibus pro cuiuſque deuotione vſque ad prædictam horam explendam, ſi expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationẽ ac iudicium Maiorum ſuorum, quibus Obedientiam Chriſti loco præſtare debent, facient.

4 Aliqui (cuiuſmodi eſſe poſſent Coadiutores illi, qui legere non didicerunt) præter Miſſam, horã etiam vnam recitando Roſario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis cum duplici examine quotidiano, vel alijs orationibus pro cuiuſque deuotione, vt de Scholaſticis dictum eſt, impendent.

Ad

5 Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam qua Deo obſtricti ſunt obligationis memoriam, & ad maiorem ſtudentium in ſua vocatione confirmationem bis annis ſingulis, in feſtis videlicet Reſurrectionis, ac Natiuitatis, ſimplicia Vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiſerunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emiſiſſet, exacto biennio Probationis, vt in examine proponitur, emittet.

6 Cum ad publicas Scholas eundum erit (nã alia loca ſine facultate Superiorum non petent) eant & redeant inuicem aſſociati cum ea modeſtia interiori ac exteriori, quæ ad ſui & aliorum ædificationẽ conueniat: & eorum colloquia cum Scholaſticis externis ſint ſolum de rebus ad litteras vel profectum ſpiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI SCHOLAſtici Societatis ſtudere debent.

Cap. V.

1 CVm doctrinæ quæ in hac Societate addiſcitur, hic ſcopus ſit, ſuis & proximorum animis Dei fauore aſpirante prodeſſe; hæc erit in vniuerſum, & in particularibus perſonis menſura, ex qua quibus facultatibus addiſcendis noſtri incumbere, & quouſque in eis progredi debeant, ſtatuatur. Et quia generatim loquendo, Litteræ Humaniores diuerſarum linguarum, Logica itidem, naturalis ac

moralis Philoſophia, Metaphyſica, & Theologia tam quæ Scholaſtica, quàm quæ Poſitiua dicitur, & ſacra ſcriptura ad id iuuant; harum facultatum ſtudijs operam dabūt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictum, habita ratione temporis, loci, & perſonarum, &c. ſupremus Moderator ſtudiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares perſonas deſcendendo, quid hi, vel illi addiſcere debeant, Superiorum prudentiæ relinquetur: qui tamen indole ingenij præditus eſſet, quo in dictis facultatibus ſolidius fundamentū iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De tempore alicui ex his ſcientijs impēdendo, & quando ad vlteriores ſit progrediendum; Rector adhibita examinatione conuenienti conſiderabit, & ſtatuet.

4 Sequantur in quauis facultate ſecuriorem & magis approbatam doctrinam, & eos auctores, qui eam docent; cuius rei penes Rectorem (qui, quod ſtatuetur in vniuerſa Societate ad maiorem Dei gloriam, ſequuturus eſt) cura ſit.

QVOMODO IVVENTVT SCHOLAſtici ad has facultates bene addiſcendas. Cap. VI.

1 VT autem Scholaſtici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ puritatē cuſtodire, ac rectam ſtudiorum intentionem habere

re conentur; nihil aliud in litteris, quam diuinam gloriam & animarum fructum quærentes; & in ſuis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

2 Præterea ſerio & conſtanter animum ſtudijs applicare deliberent; ſibique perſuadeant; nihil gratius ſe Deo facturos in Collegijs, quam ſi cum ea intentione, de qua dictum eſt; ſtudijs ſe diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea quæ didicerint, perueniant; illum tamen ſtudendi laborem ex Obedientia & charitate (vt par eſt) ſuſceptum, opus eſſe magni meriti in conſpectu diuinæ ac ſummæ Maieſtatis, apud ſe ſtatuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à ſtudijs animum auocant, tam deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel ſine ordine debito ſuſcipiuntur, quam curarum & exteriorum occupationum, quæ Domi in officijs domeſticis, & foris in colloquijs, Confeſſionibus, atque alijs erga proximos functionibus aſſumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Eſt enim conſultum, quo alijs poſtea vtiliores cum doctrina quam didicerint, ſe præbeant, huiuſmodi exercitia (licet pia) donec ſtudia ſint abſoluta, differri: quandoquidem non deerunt alij, qui ea interim exerceant. Et hæc quidem omnia maiori cum deſiderio obſequij & gloriæ diuinæ fiant.

4 In diſciplinis ordo ſeruandus eſt; vt prius in Latina lingua ſolidum iaciant fundamentum, quàm Artium liberalium, & in ijs, antequam Theologiæ

Scholaſticæ; & quidem in hac, antequam Poſitiuæ ſtudijs ſe dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore vel poſtea addiſci poterunt.

5 Linguæ vero illæ in quibus ſcriptæ vel verſæ fuerunt, prius aut poſterius, vt Superiori pro varietate cauſarum occurrentium, ac diuerſitate perſonarum videbitur, diſci poterunt. Itaq; hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed ſi linguarum ſtudio noſtri vacant inter cetera ad quæ diſcentium intentio feratur, illud ſit, vt verſionem ab Eccleſia approbatã defendant.

6 Scholaſtici omnes lectiones publicorum Profeſſorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant: qui quidem Profeſſores ſiue de Societate illi ſint, ſiue externi, optandum eſt, vt docti, diligentes, & aſſidui, & profectus ſtudentium tam in lectionibus, quam in alijs litterarijs exercitationibus ſtudioſi ſint.

7 Bibliotheca communis, ſi fieri poteſt, in Collegijs habeatur; cuius clauis illis qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præterea quiſque libros qui neceſſarij ei fuerint, habebit.

8 Scholaſtici in audiendis lectionibus ſint aſſidui, & in eis præuidendis diligentes, & poſtquàm eas audierint repetendis. ijs quæ non intellexerint interrogandis, alijs vero quæ oportuerit adnotandis; quò in poſterum memoriæ defectui conſulatur.

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, num Magiſtri, & diſcipuli ſuum in Domino officium faciant, nec ne.

Cum

10 Cum perutilis ſit (præſertim Artium, ac Theologiæ Scholaſticæ ſtudioſis) diſputandi vſus; interſint Scholaſtici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non ſint ſub cura Societatis) diſputationibus, & ſingulare ſui ſpecimē in doctrina præbere, modeſte tamen, curent. Conuenit etiam ſingulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadę in Collegio noſtro aliquem ex quauis Claſſe Artium & Theologiæ ſtudioſorum à Rectore deſignatum à prandio (ſi aliqua ex cauſa peculiari impedimentum non accideret) aliquas poſitiones tuendas ſuſcipere; quæ pridie eius diei ſub veſperum valuis Scholarum (quo ad diſputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) eſſent affigendæ; quibus breuiter ab eo qui reſponſurus eſt, confirmatis, argumentari ex externis vel domeſticis liceat cuicūque libuerit: aliquis tamē præſit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea cōcertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinā, quæ tenenda ſit; qui ſignum etiam det finiendi ijs qui diſputant, ac tempus ſic diſtribuat, vt omnibus, quoad eius fieri poterit, diſputandi locus detur.

11 Præter hæc duo diſputationum prædictarū genera, quotidie aliquod tempus deſignandum, quo in Collegijs præſidente aliquo, vt diximus, diſputetur; ut ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei Gloriam elucidentur.

12 Qui Litteris Humanioribus vacant, ſua etiam ſtata tempora ad conferendum & diſputandum de

ijs quæ pertinent ad ſtudia illa, coram aliquo, qui eoſdem dirigere poſſit habebunt: & Dominicis, vel alijs conſtitutis diebus, alternatim vel ſuæ facultatis poſitiones à prandio tuebuntur, vel ſe in componenda ſoluta oratione, aut carmine exercebunt; ſiue id ex tempore, propoſito ibidem themate, ad explorandam promptitudinem fiat; ſiue Domi compoſita, de re prius propoſita illic publicè legantur.

13 Omnes quidem, ſed præcipue Humaniorū Litterarum ſtudioſi latine loquantur communiter, & memoriæ quod à ſuis Magiſtris præſcriptum fuerit, commendent, ac ſtylum in compoſitionibus diligenter exerceant; nec deſit qui eiſdem corrigendis operam ſuam impendat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitrium præter eos auctores qui preleguntur, quoſdam etiam alios priuato ſtudio legere: & ſingulis hebdomadis die aliquo deſignato vnus ex prouectioribus à prandio orationē latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domeſticorum & externorum pertinente, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Preterea Artium & Theologiæ ſtudioſi potiſſimum, ſed & reliqui ſuum habeant priuatum ſtudium & quietum: quo melius & exactius ea quæ tractata ſunt, intelligant.

15 Vt reprimi oportet quorundam curſum plus ęquo concitatum in ſtudijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad ſtúdia ſunt alij, quibus id neceſſarium eſt: quod vt melius pręſtare poſſit Rector, intelli-

intelligat oporter per ſe, & per aliquem alium cui Syndici, vel Viſitatoris Scholaſticorum curam ipſe dederit, quomodo Scholaſtici ſuũ officium faciãt. Quod ſi animaduerteret aliquem in ſtudijs tempus inutiliter terere, quod nolit aut certe non poſſit progreſſum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad ſcopum diuini ſeruitij in Collegijs præfixũ magis proficiat, conſtituere.

16 Abſoluto ſtudio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, auctorem vnum aliquẽ, vel plures, quam prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex ijs quæ ad eam facultatem pertinent, ſi eidem Rectori viſum fuerit, in ſcripta breuius, diſtinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in lectionum decurſu ſcripſerat, cum minori doctrina præditus erat, quam peracto ſtudiorum curriculo.

17 Suis conſtitutis temporibus ſe ad publicos actus examinationum ac reſponſionum præparent; & ad gradus conſuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis ſpecie atque ab alijs affectibus parũ temperatis recedant, quãuis ea in Vniuerſitate vbi gradum accipiunt dari ſoleant, non accipiant; ſed ſimul omnes extra numerum ſe conſtituant; nec ſumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiuſmodi faciant; ad quos ſine humilitatis detrimento, non ob aliud, quàm vt poſſint proximis ad Dei gloriam eſſe vtiliores,

liores promoueri debent.

18 Num autem his qui iam ſtudiorum ſuorum curſum peregerunt, prælegere priuatim vel publice ad ſuam vel aliorum vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, ſtatuet.

DE SCHOLIS COLLEGIORVM Societatis. Cap. VII.

1 HAbita ratione non ſolum profectus in litteris Scholaſticorum noſtrorum, ſed etiã profectus in litteris & moribus externorum, quos in noſtris Collegijs inſtituendos ſuſcepimus, Scholæ publicæ, vbi commode id fieri poterit, aperiantur, ſaltem in diſciplinis humanioribus. In grauioribus autem diſciplinis pro locorum in quibus Collegia fuerint ratione, ſemper quid Deo gratius ſit ante oculos habendo, aperiri poterunt.

2 Teneatur in huiuſmodi Scholis is modus, quo externi Scholaſtici in ijs quæ ad doctrinam Chriſtianam pertinent, bene inſtituantur; cureturque quoad eius fieri poterit, vt ſingulis menſibus ad Sacramentum Confeſſionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant; & demum cum litteris mores etiã Chriſtianis dignos hauriant. Et quia in particularibus multũ varietatis eſſe oportebit, pro varietate locorum, & perſonarum ſingula perſequi non eſt huius loci. Id tamen dictum ſit, in quouis Collegio Regulas, quæ ad omnia neceſſaria deſcendant, conſti-

conſtitui debere. Hoc tamen commendatum hoc loco volumus, ne externis Scholaſticis correctio, quoad illis opus erit, deſit; quæ tamen per aliquem de ipſa Societate exercenda non erit.

3 Cum tam proprium ſit noſtræ Profeſſionis, nullum temporale præmium accipere pro ſpiritualibus miniſterijs, in quibus iuxta noſtrum Inſtitutũ in proximorum auxilium occupamur; non conuenit vllam Collegij dotationem admittere, per quã ad dandum Concionatorem, aut Confeſſarium, aut lectorem aliquem Theologiæ, Societas obligetur. Quamuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad ſeruiendum cum maiori diligentia in dictis miniſterijs, quæ noſtri Inſtituti ſunt propria, moueat, in Collegijs quę maiori cum liberalitate & deuotione fundata ſunt; non tamen ſunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ ſynceritatem impediant noſtri in procedendo modi, qui eſt, dare gratis, quæ gratis accepimus: quamuis pro eorũ ſuſtentatione, qui communi bono Collegiorum ſeruiunt, vel propter illud ſtudent, dotatio quam Fundatorum charitas aſſignare ad gloriam diuinã ſolet, admittatur.

DE SCHOLASTICIS INSTITUENDIS IN IJS QUÆ AD PROXIMOS SUOS IUUANDOS PERTINENT. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo ad quem ſtudia Societatis diriguntur, ſub ipſorum finem congruum erit

erit vt ad arma ſpiritualia in proximorum auxiliū tractanda aſſueſcere incipiant. Quamuis enim id proprie magis & diutius in Domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad ſacros Ordines erunt promouendi, in ratione Miſſæ dicendę, vt præter intelligentiam & deuotionē internam, decentem etiam habeant exteriorē modum ad audientium ædificationem, inſtituantur; & cerimonijs eiſdem omnis Societas, quantum fieri poteſt, vtatur: in quibus vſum Romanum vt magis vniuerſalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes apoſtolica amplexa eſt, quantum patietur regionum varietas, ſequetur.

3 In concionibus etiam, & ſacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à Scholaſtico diuerſus eſt) ſe etiam exerceant; ſtudeantque ad id munus obeundum linguā populo vernaculam bene addiſcere. Res etiā alias vidiſſe oportet, & præ manibus habere, quę ad hoc officium vtiliores futuræ ſunt; ac demum vt melius & cū maiori fructu animarū id munus obeāt, omnibus medijs vtantur quibus commode iuuari poſſint.

4 In miniſterio etiam Sacramentorum Confeſſionis, & Communionis ſeſe exerceant; & non ſolum quod ad ipſorum, ſed etiam quod ad pæniten tium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, & frequentent, perſpectum habere, ac exequi curent.

Ad

5 Ad exercitia ſpiritualia alijs tradenda, poſtquã quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, & in hoc armorum ſpiritualium genere tractando (quod Dei gratia ab ipſius obſequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere poſſint.

6 Studium etiam congruum in modo tradendæ doctrinæ Chriſtianæ, qui ſit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur.

7 Vt in ſuperius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur; ita curandum eſt, vt ea quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum eſt momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis conſequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.

8 In vniuerſum loquendo, edoceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumq; tam diuerſis hominum generibus verſari debent, anteuertendo incommoda quæ poſſunt accidere: & emolumenta, quæ ad maius Dei ſeruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quæ poſſunt adhiberi. Et quamuis hoc ſola vnctio ſancti Spiritus, & ea prudentia quam communicare ſolet Dominus illis qui in diuina ſua Maieſtate confidunt, docere poſſit; via ſaltem aliquo modo quibuſdam documentis quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ diſponant, aperiri poteſt.

DE SCHOLASTICIS A STVdio litterarum educendis.

Cap. IX.

1 EX Collegijs nonnulli propter cauſas in ſecunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij qui ad diuinum ſeruitium magis proficiant, eiſdem ſuccedant. Eadem ſiquidem in hac parte Domorum, & Collegiorum eſt ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipſis ad maiorem in ſpiritu vel in litteris profectum à alio transferri, vel quod ad vniuerſale bonum Societatis conueniat; vt accideret, ſi qui Artium curriculum in aliquo Collegio emenſus eſſet, vt eaſdem alibi prælegeret, ante Theologiæ ſtudium educeretur. Et idem dictum ſit, ſi qua in re alia ad maius Dei obſequium & gloriam eſſent occupandi.

3 Communis autem modus educendi Scholaſticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ ſcientiæ traduntur, tunc erit, cum quiſque ſtudia ſua iam abſoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ ſtudio impenſis. Et ſub huius temporis finem ſuarum eſſe partium Rector intelligat, Præpoſitum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac poſtmodum quod ei pręſcriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

1 SVpremam curam vel ſuperintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicæ Litteras Profeſſa Societas habebit. Cum enim quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuũ vſum conuertere non poſſit; eſt valde probabile quòd maiori cum puritate ac ſpiritu conſtantius ad diuturnius procedet in ijs quæ ad bonũ regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini Noſtri obſequium prouideri conuenit.

2 Præter id autem quod ad Conſtitutiones,& diſſolutionem, vel alienationem huiuſmodi Collegiorum pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio,&,vt in genere dicatur, huius ſuperintendentiæ executio penes Præpoſitum Generalem erit; qui finem illum ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens melius quid eiſdem conueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per alium cui ſuam facultatem communicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorem vt præſit cuicunque Collegio, aliquẽ ex Coadiutoribus Societatis conſtituet; qui Præpoſito Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationem ſibi aſsignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpoſitum Rectorem amouere, talique cura, prout ei cõuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum eſt autem vt ille cui Rectoris officium imponitur, magni ſit exempli, magnæ ædifi-

cationis,magnæ etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus,& in Obedientia præcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam diſcretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis verſatus, in ſpiritualibus exercitatus ſit; qui ſeueritatem ſuo tempore & loco cum benignitate miſcere nouerit; qui ſolicitus, qui patiens laborum qui etiam in litteris eruditus ſit; & demũ eiuſmodi; cui confidere, cuique ſuam poteſtatem tuto communicare Præpoſiti Superiores poſſint: quandoquidẽ quo hæc poteſtas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriã poterũt.

5 Rectoris officium erit,in primis oratione & ſanctis deſiderijs totũ Collegium velut humeris ſuis ſuſtinere: Deinde curare vt Conſtitutiones obſeruentur;omnibus Collegialibus cum omni ſolicitudine inuigilare, eoſdemque ab ijs quæ nocere poſſint Domi & foris, defendere; tum præueniendo, tum etiam, ſiquid mali accideret, remedium adhibendo,vt ad ſingulorum & vniuerſale bonum conuenit; vtque in virtutibus & litteris proficiant curando; ſanitatem eorum, & bona etiam Collegij tam ſtabilia,quàm mobilia conſeruando; eos qui officia gerant domeſtica, prudenter conſtituendo; & quomodò ſuis fungantur officijs, conſiderãdo; & prout in Domino conuenire iudicabit,vel in eiſdem miniſterijs detinendo,vel ab ijſdem remouendo. Et generatim loquendo, curet vt quæ in ſuperioribus capitibus dicta ſunt, quæ quidem ad Collegia ſpectant,obſeruentur.Memor ſit etiam ſubor

dinationis

dinationis integre obſeruandæ in Obedientia, non ſolum ad Generalem, ſed ad Prouincialem quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quæ maioris erunt momenti; & quę ab ipſo iniuncta fuerint (quandoquidē ipſum Superiorem habet) exequendo; vt æquum eſt ad ſe referri, ſibique Obedientiam præſtari ab ijs qui in Collegio degūt; qui quidem Rectorem ſuū magnopere reuereri ac venerari, vt qui Chriſti Domini Noſtri vices gerit, debebunt; liberam ſui ipſorum rerumque ſuarum diſpoſitionem cum vera Obedientia ipſi relinquendo: nihil ei clauſum, ne conſcientiam quidem propriam, tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum eſt) ſuis conſtitutis temporibus, & ſæpius, ſi cauſa aliqua id poſceret, oportebit; non repugnādo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipſius iudicio contrarium demonſtrando: vt per vnionem eiuſdem ſententiæ & voluntatis, atque per debitam ſubmiſſionem, melius in diuino obſequio conſeruentur, & progrediantur.

6 Ad bonam Domus gubernationem non ſolum numerum neceſſarium officialium Rector prouideat; ſed vt idonei ſint, quoad eius fieri poterit, ad ſuas functiones, curet: cuique ſuas Regulas, vbi, quæ ad ſingulorum officia pertinent, contineantur, tradat: & ne ſe hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis proſpicere de ſubſidio, ſi neceſſarium id fuerit, debebit; ita cum tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud im-

pendant diuino ſeruitio, curet.

7 Inter officiales Rectori neceſſarios, in primis Miniſter idoneus, qui Vicerector vel Magiſter Domus ſit, & omnibus quæ ad bonum vniuerſale pertinent, prouideat, eſt deligendus. Syndico etiam ad exteriora obſeruanda, & aliquo qui rebus ſpiritualibus ſuperintendat, & duobus alijs, vel pluribus, quorum prudentiæ & probitati multum confidat, opus eſt: vt cum eis de ijs quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre poſſit. Sunt & alij ad particularia officia neceſſarij.

8 Curet rector, ut in ſuo officio cuique integram Obedientiam Collegiales pręſtent, & alij officiales Miniſtro, & ſibi etiam ipſi, prout idem præſcripſerit. Illud in vniuerſum admonuiſſe cõuenit, eos qui curam aliorum ſuæ Obedientiæ ſubditorum habent, præire eiſdem exemplo Obedientiæ, quam ſuis Superioribus Chriſti loco ipſimet præſtent, oportere.

9 Ad omnia conferet temporis ordo in ſtudijs, orationibus, Miſſis, lectionibus, cibo, ſomno, & in reliquis ſeruatus: & ſignum cõſtitutis horis detur, quo audito omnes ſtatim vel imperfecta littera relicta ad id ad quod vocantur ſe conferant. Erit autem penes Rectorem, uel eum qui primas tenebit, id curæ; vt videat, quando hæ horæ pro temporũ, vel aliarum cauſarum occurrentium ratione mutandæ ſint: & quod ipſe ſtatuerit, obſeruetur.

10 Rector ipſe legere, aut docere Chriſtianam do-

ctrinam

ctrinam quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vſque limitem Domi & foris in colloquijs, ſpiritualibus exercitijs tradendis, Confeſſionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradenda, partim ad ipſorum exercitationem (præcipue ſub finem ſtudiorum) partim ob aliorũ domeſticorum, vel externorum fructum alijs ſe communicare debeant: & in omnibus quod ſenſerit diuinæ ac ſummæ bonitati gratius, & ad ipſius obſequium ac gloriam maiorem, omnibus perpenſis, prouideat.

DE VNIVERSITATIBUS in Societate admittendis. Cap. XI.

1 EAdem charitatis ratio qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholę in eis, non tantum ad noſtrorum, ſed magis etiam ad externorum ędificationem in doctrina & moribus, tenentur, extendi poterit ad Vniuerſitatum curam ſuſcipiendam; ut in eis hic fructus extendatur, latiuſque pateat tam in ſcientijs quę traduntur, quàm in hominibus qui ad eas conueniunt, & gradibus ad quos promouentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere poſſint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen conditionibus & obligationibus quibuſque in locis huiuſmodi Vniuerſitates admitti debeant, ei qui ſupremam curam Sociatatis ha-

bet, iudicandum relinquitur: qui Aſſiſtentium ſibi auditis ſententijs, & aliorũ quos in conſilium adhiberi volet, per ſe ipſum deliberare poterit an ſint admittendæ. Non tamen, poſtquàm admiſſę fuerint, ſine Congregatione generali per eum diſſolui poterunt.

5 Quia tamen religioſa quies & ſpirituales occupationes nec animi diſtractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium ſequi ſolent, Societati permittũt; iuriſdictio huiuſmodi quam per ſe vel per alios à ſe dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea quæ ad bonum ſtatum vniuerſitatis proprie pertinent, conueniat Iuſtitiæ ordinariæ, ſiue ſecularis ſiue eccleſiaſticæ, miniſtros circa punitionem Scholaſticorum, voluntatẽ Rectoris Vniuerſitatis ſibi ſignificatam exequi, & generatim res ſtudiorum fauore ſuo præſertim cũ à Rectore fuerint commendatæ, promouere. I

DE SCIENTIIS QVAE TRADENdæ ſunt in Vniuerſitatibus Societatis.

Cap. XII.

1 CVm Societatis atq; ſtudiorum ſcopus ſit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & ſalutem ſuarum animarum iuuare; cumque ad eum finem, medium magis proprium ſit facultas Theologię; in hanc potiſſimum Societatis Vniuerſitates incumbent, ac diligenter per idoneos admodum

Præ-

Præceptores,quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua, quę ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

2 Et quia tã doctrina Theologiæ, quam eius vſus exigit (his præſertim temporibus) litterarum humaniorum,& Latinæ,ac Græcæ,& Hebraicæ Linguæ cognitionem; harum etiam idonei Profeſſores,& quidem iuſto numero,conſtituentur. Aliarum præterea linguarum,qualis eſt Caldaica, Arabica,& Indica, vbi neceſſariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur,habita regionum diuerſarum, & cauſarum quæ ad eas docendum mouent, ratione, poſſent Præceptores conſtitui.

3 Sic etiam quoniam Artes, vel Scientiæ naturales ingenia diſponunt ad Theologiam,& ad perfectam cognitionem & vſum illius inſeruiunt,& per ſeipſas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par eſt, & per eruditos Præceptores, in omnibus ſyncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.

4 Medicinæ,& Legum ſtudiũ vt à noſtro Inſtituto magis remotum,in vniuerſitatibus Societatis vel non tractabitur, vel ſaltem ipſa Societas per ſe id oneris non ſuſcipiet.

DE MODO ET ORDINE *prædictas facultates tractandi.* *Cap.* XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum quã Theologiæ ſtudia, diſpoſitio & ordo conueniens tam mane quàm veſperi ſeruandus eſt.

2 Et quamuis pro regionum, & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuendis, poſſit varietas accidere; omnes tamen in eõ cõueniant, vt vbique fiat, quod ibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur.

3 Nec ſolum lectiones ſint, quæ publice prælegantur; ſed Magiſtri etiam diuerſi pro captu & numero audientium conſtituantur: qui quidem profectum vniuſcuiuſque ex ſuis Scholaſticis ſpeciatim procurent, & lectionum rationem exigant; vtque eæ repetantur, & ſtudioſi Litterarum Humaniorũ familiarem ſermonem latine communiter loquendo, & ſtylum, ſcribendo, ac pronunciationem, compoſita bene pronunciando expoliant, curẽt; & his, ac multo magis facultatum ſuperiorum ſtudioſis crebras diſputationes imponant; quibus dies & horæ certæ conſtituantur; vbi non ſolùm cum condiſcipulis, verũ paulo inferiores cum aliquanto prouectioribus diſputent in ijs quæ ipſi capiunt: quod etiam vice verſa prouectiores, cum minus prouectis, ad ea quæ illi tractant deſcendendo, & Præceptores alij cum alijs præſtabunt, ſemper qua decet modeſtia obſeruata; & aliquo præſidente, qui con-

tentionem dirimat,& quid doctrinæ elici oporteat ex diſputatis,declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per ſe, vel per Cancellarium ſemper obſeruare, vt qui noui accedunt, examinentur;& in ijs claſſibus,cumq; ijs Præceptoribus,qui ipſis conueniunt, collocentur: & eius diſcretioni (audita ſententia eorum,qui ad id munus deſignati ſunt) relinquetur,núm diutius in eadem claſſe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant.Eiuſdem erit iudicium de ſtudio linguarum, præter Latinam,num Artibus,& Theologiæ anteponi,an poſtponi,& quamdiu in eis quemque hærere oporteat.Sic etiam in alijs ſcientijs ſuperioribus propter ingeniorum & ętatum inęqualitatem, aliaque conſideratione digna, ad eundem pertinebit expendere,quantum quiſq; eas diſcere, & quandiu in eiſdem verſari debeat: quamuis ij qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius ſit, vt in omnibus proficere, & conſpicui eſſe ad Dei gloriam enitantur.

5 Vt aſſiduitas in litterario exercitio, ſic & aliqua remiſſio neceſſaria eſt. Quanta hæc eſſe debeat, & quibus temporibus, prudenti conſiderationi Rectoris,expenſis circunſtantijs perſonarum & locorum,relinquetur.

DE LIBRIS QVI PRAELEGENDI ſunt. Cap. XIIII.

1 GEneratim (vt dictum eſt, cũ de Collegijs ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate

cultate ſolidioris ac ſecurioris doctrinæ habebuntur. Nec illi ſunt attingendi, quorum doctrina, uel auctores ſuſpecti ſint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuerſitate nominentur.

In Theologia legetur vetus & nouum Teſtamẽtum, & doctrina Scholaſtica Diui Thomæ; & in ea, quam Poſitiuam vocant, eligentur ij auctores, qui ad ſcopũ noſtrũ magis conuenire videbuntur.

2 Quod attinet ad libros Humaniorum Litterarum Latinos, vel Græcos, abſtineatur in vniuerſitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prelegendis, in quibus ſit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; niſi prius à rebus, & verbis inhoneſtis purgati ſint.

3 In Logica, & Philoſophia Naturali, & Morali, & Metaphyſica, doctrina Ariſtotelis ſequenda eſt; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam Huiuſmodi auctorum, quam Humaniorum Litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre diſcipuli, quoſque ipſi Præceptores præ alijs in doctrina quam tradunt, ſequi debeant. Rector autem in omnibus quæ ſtatuerit, procedet iuxta id, quod in vniuerſali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE CVRSIBVS, ET GRADIBVS. Cap. XV.

1 IN Litteris Humanioribus, & linguis curſus tẽporis limitatus ad earum ſtudium abſoluendũ

eſſe nequit, propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multaſq; alias cauſas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quam quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artiū ſtudio curſus erunt ordinandi, in quibus ſciētiæ Naturales (ad quas minus quam trium annorum ſpatium ſatis non erit) prælegantur; pręter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus Scholaſticos celebrandos, & gradum Magiſterij ſuſcipiendum ijs qui eum ſuſcepturi ſunt, relinquetur. Curſus ergo integer trium erit annorum cum dimidio, vſque ad promotionem ad Magiſterium. Singulis autem annis vnus huiuſmodi curſus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio abſoluetur.

3 Theologię curriculum ſex annis emetietur. In primis quatuor, ea omnia quę legi oportebit, pręlegentur; in duobus reliquis, pręter repetitionem, actus ſoliti ad gradum Doctoratus ab ijs qui promouendi ſunt, abſoluentur. Quarto quoque anno ordinarie curſus inchoabitur, ſic libris pręlegendis diſtributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis ſtudioſus inchoare poſſit; & quod reliquum eſt incœpti quadriennij, & eius quod ſequitur quadriennij, vſque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino curſum Theologię.

4 In gradibus tam Magiſterij Artium, quàm Doctoratus Theologię tria obſeruentur; Primum, nequis

erit vt ad arma ſpiritualia in proximorum auxiliũ tractanda aſſueſcere incipiant. Quamuis enim id proprie magis & diutius in Domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primum illi qui iuxta Superioris iudicium ad ſacros Ordines erunt promouendi, in ratione Miſſæ dicende, vt præter intelligentiam & deuotionẽ internam, decentem etiam habeant exteriorẽ modum ad audientium ædificationem, inſtituantur; & cerimonijs eiſdem omnis Societas, quantum fieri poteſt, vtatur: in quibus vſum Romanum vt magis vniuerſalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes apoſtolica amplexa eſt, quantum patietur regionum varietas, ſequetur.

3 In concionibus etiam, & ſacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à Scholaſtico diuerſus eſt) ſe etiam exerceant; ſtudeantque ad id munus obeundum linguã populo vernaculam bene addiſcere. Res etiã alias vidiſſe oportet, & præ manibus habere, quę ad hoc officium vtiliores futuræ ſunt; ac demum vt melius & cũ maiori fructu animarũ id munus obeãt, omnibus medijs vtantur quibus commode iuuari poſſint.

4 In miniſterio etiam Sacramentorum Confeſſionis, & Communionis ſeſe exerceant; & non ſolum quod ad ipſorum, ſed etiam quod ad pæniten tium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, & frequentent, perſpectum habere, ac exequi curent.

Ad

5 Ad exercitia ſpiritualia alijs tradenda, poſtquã quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, & in hoc armorum ſpiritualium genere tractando (quod Dei gratia ab ipſius obſequium tantopere conferre cernitur) dexteritatem habere poſſint.

6 Studium etiam congruum in modo tradendæ doctrinæ Chriſtianæ, qui ſit captui puerorum ac rudium accommodatus, adhibeatur.

7 Vt in ſuperius dictis proximi ad bene viuendum iuuantur; ita curandum eſt, vt ea quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur; quique modus in eo tempore, in quo tantum eſt momenti ad finem vltimum æternæ felicitatis conſequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.

8 In vniuerſum loquendo; edoceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumq; tam diuerſis hominum generibus verſari debent, anteuertendo incommoda quæ poſſunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei ſeruitium conferunt, captando; omnibus rationibus adhibitis, quæ poſſunt adhiberi. Et quamuis hoc ſola vnctio ſancti Spiritus, & ea prudentia quam communicare ſolet Dominus illis qui in diuina ſua Maieſtate confidunt, docere poſſit; via ſaltem aliquo modo quibuſdam documentis quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ diſponant, aperiri poteſt.

DE

DE SCHOLASTICIS A STVDIO litterarum educendis.

Cap. IX.

1 EX Collegijs nonnulli propter cauſas in ſecunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij qui ad diuinum ſeruitium magis proficiant, eiſdem ſuccedant. Eadem ſiquidem in hac parte Domorum, & Collegiorum eſt ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipſis ad maiorem in ſpiritu vel in litteris profectum alio transferri, vel quod ad vniuerſale bonum Societatis conueniat; vt accideret, ſi qui Artium curriculum in aliquo Collegio emenſus eſſet, vt eaſdem alibi prælegeret, ante Theologiæ ſtudium educeretur. Et idem dictum ſit, ſi qua in re alia ad maius Dei obſequium & gloriam, eſſent occupandi. B

3 Communis autem modus educendi Scholaſticos ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ ſcientiæ traduntur, tunc erit; cum quiſque ſtudia ſua iam abſoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ ſtudio impenſis. Et ſub huius temporis finem ſuarum eſſe partium Rector intelligat, Præpoſitum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac poſtmodum quod ei præſcriptum fuerit ad Dei gloriam exequetur.

DE

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

1 SVpremam curam vel ſuperintendentiam Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicæ Litteras Profeſſa Societas habebit. Cum enim quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuũ vſum conuertere non poſſit; eſt valde probabile quòd maiori cum puritate ac ſpiritu conſtantius ad diuturnius procedet in ijs quæ ad bonũ regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini Noſtri obſequium prouideri conuenit.

2 Præter id autem quod ad Conſtitutiones, & diſſolutionem, vel alienationem huiuſmodi Collegiorum pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio, &, vt in genere dicatur, huius ſuperintendentiæ executio penes Præpoſitum Generalem erit; qui finem illum ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens melius quid eiſdem conueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per alium cui ſuam facultatem communicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorem vt præſit cuicunque Collegio, aliquẽ ex Coadiutoribus Societatis conſtituet; qui Præpoſito Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationem ſibi aſsignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpoſitum Rectorem amouere, talique cura, prout ei cõuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum eſt autem vt ille cui Rectoris officium imponitur, magni ſit exempli, magnæ ædifi-

cationis, magnæ etiam mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obedientia præcipue, ac humilitate probatus; qui donum etiam diſcretionis habeat, ad gubernandum idoneus, in rebus agendis verſatus, in ſpiritualibus exercitatus ſit; qui ſeueritatem ſuo tempore & loco cum benignitate miſcere nouerit; qui ſolicitus, qui patiens laborum qui etiam in litteris eruditus ſit; & demū eiuſmodi; cui confidere, cuique ſuam poteſtatem tuto communicare Præpoſiti Superiores poſſint: quandoquidē quo hæc poteſtas maior erit, eo melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriā poterūt.

5 Rectoris officium erit, in primis oratione & ſanctis deſiderijs totū Collegium velut humeris ſuis ſuſtinere: Deinde curare vt Conſtitutiones obſeruentur; omnibus Collegialibus cum omni ſolicitudine inuigilare, eoſdemque ab ijs quæ nocere poſſint Domi & foris, defendere; tum præueniendo, tum etiam, ſiquid mali accideret, remedium adhibendo, vt ad ſingulorum & vniuerſale bonum conuenit; vtque in virtutibus & litteris proficiant curando; ſanitatem eorum, & bona etiam Collegij tam ſtabilia, quàm mobilia conſeruando; eos qui officia gerant domeſtica, prudenter conſtituendo; & quomodo ſuis fungantur officijs, conſiderādo; & prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eiſdem miniſterijs detinendo, vel ab ijſdem remouendo. Et generatim loquendo, curet vt quæ in ſuperioribus capitibus dicta ſunt, quæ quidem ad Collegia ſpectant, obſeruentur. Memor ſit etiam ſubor

dinationis

dinationis integre obſeruandæ in Obedientia, non ſolum ad Generalem, ſed ad Prouincialem quoque; certiorem eum de quibus oportet, reddendo, ad eumque referendo quæ maioris erunt momenti; & quę ab ipſo iniuncta fuerint (quandoquidẽ ipſum Superiorem habet) exequendo; vt æquum eſt ad ſe referri, ſibique Obedientiam præſtari ab ijs qui in Collegio degũt; qui quidem Rectorem ſuũ magnopere reuereri ac venerari, vt qui Chriſti Domini Noſtri vices gerit, debebunt; liberam ſui ipſorum rerumque ſuarum diſpoſitionem cum vera Obedientia ipſi relinquendo: nihil ei clauſum, ne conſcientiam quidem propriam, tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum eſt) ſuis conſtitutis temporibus, & ſæpius, ſi cauſa aliqua id poſceret, oportebit; non repugnãdo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipſius iudicio contrarium demonſtrando: vt per vnionem einſdem ſententiæ & voluntatis, atque per debitam ſubmiſſionem, melius in diuino obſequio conſeruentur, & progrediantur.

6 Ad bonam Domus gubernationem non ſolum numerum neceſſarium officialium Rector prouideat; ſed vt idonei ſint, quoad eius fieri poterit, ad ſuas functiones, curet: cuique ſuas Regulas, vbi, quæ ad ſingulorum officia pertinent, contineantur, tradat: & ne ſe hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis proſpicere de ſubſidio, ſi neceſſarium id fuerit, debebit; ita cum tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud im-

ctrinam quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vſque limitem Domi & foris in colloquijs, ſpiritualibus exercitijs tradendis, Confeſſionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradenda, partim ad ipſorum exercitationem (præcipue ſub finem ſtudiorum) partim ob aliorũ domeſticorum, vel externorum fructum alijs ſe communicare debeant: & in omnibus quod ſenſerit diuinæ ac ſummæ bonitati gratius, & ad ipſius obſequium ac gloriam maiorem, omnibus perpenſis, prouideat.

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis. Cap. XI.

1 EAdem charitatis ratio qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholę in eis, non tantum ad noſtrorum, ſed magis etiam ad externorum ędificationem in doctrina & moribus, tenentur, extendi poterit ad Vniuerſitatum curam ſuſcipiendam; ut in eis hic fructus extendatur, latiuſque pateat tam in ſcientijs quę traduntur, quàm in hominibus qui ad eas conueniunt, & gradibus ad quos promouentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere poſſint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen conditionibus & obligationibus quibuſque in locis huiuſmodi Vniuerſitates admitti debeant, ei qui ſupremam curam Sociatatis ha-

bet, iudicandum relinquitur: qui Aſſiſtentium ſibi auditis ſententijs, & aliorũ quos in conſilium adhiberi volet, per ſe ipſum deliberare poterit an ſint admittendæ. Non tamen, poſtquàm admiſſę fuerint, ſine Congregatione generali per eum diſſolui poterunt.

3 Quia tamen religioſa quies, & ſpirituales occupationes nec animi diſtractionem, nec alia incommoda, quæ iudicandi in rebus ciuilibus vel criminalibus officium ſequi ſolent, Societati permittũt; iuriſdictio huiuſmodi quam per ſe vel per alios à ſe dependentes exercere debeat Societas, non admittatur: quamuis ad ea quæ ad bonum ſtatum vniuerſitatis proprie pertinent, conueniat Iuſtitiæ ordinariæ, ſiue ſecularis ſiue eccleſiaſticæ, miniſtros circa punitionem Scholaſticorum, voluntatẽ Rectoris Vniuerſitatis ſibi ſignificatam exequi, & generatim res ſtudiorum fauore ſuo præſertim cũ à Rectore fuerint commendatæ, promouere. I

DE SCIENTIIS QVAE TRADENdæ ſunt in Vniuerſitatibus Societatis.

Cap. XII.

1 CVm Societatis atq; ſtudiorum ſcopus ſit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & ſalutem ſuarum animarum iuuare; cumque ad eum finem, medium magis proprium ſit facultas Theologię; in hanc potiſſimum Societatis Vniuerſitates incumbent, ac diligenter per idoneos admodum

Præ-

Præceptores, quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua, quę ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

2 Et quia tã doctrina Theologiæ, quam eius vſus exigit (his præſertim temporibus) litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ Linguæ cognitionem; harum etiam idonei Profeſſores, & quidem iuſto numero, conſtituentur. Aliarum præterea linguarum, qualis eſt Caldaica, Arabica, & Indica, vbi neceſſariæ vel vtiles ad dictum finem viderentur, habita regionum diuerſarum, & cauſarum quæ ad eas docendum mouent, ratione, poſſent Præceptores conſtitui.

3 Sic etiam quoniam Artes, vel Scientiæ naturales ingenia diſponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vſum illius inſeruiunt, & per ſeipſas ad eundem finem iuuant; qua diligentia par eſt, & per eruditos Præceptores, in omnibus ſyncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.

4 Medicinæ, & Legum ſtudiũ vt à noſtro Inſtituto magis remotum, in vniuerſitatibus Societatis vel non tractabitur, vel ſaltem ipſa Societas per ſe id oneris non ſuſcipiet.

DE MODO ET ORDINE *prædictas facultates tractandi.* Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum quã Theologiæ ſtudia, diſpoſitio & ordo conueniens tam mane quàm veſperi ſeruandus eſt.

2 Et quamuis pro regionum, & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuendis, poſſit varietas accidere; omnes tamen in eõ cõueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur.

3 Nec ſolum lectiones ſint, quæ publice prælegantur; ſed Magiſtri etiam diuerſi pro captu & numero audientium conſtituantur: qui quidem profectum vniuſcuiuſque ex ſuis Scholaſticis ſpeciatim procurent, & lectionum rationem exigant; vtque eæ repetantur, & ſtudioſi Litterarum Humaniorũ familiarem ſermonem latine communiter loquendo, & ſtylum, ſcribendo, ac pronunciationem, compoſita bene pronunciando expoliant, curẽt; & his, ac multo magis facultatum ſuperiorum ſtudioſis crebras diſputationes imponant; quibus dies & horæ certæ conſtituantur; vbi non ſolum cum condiſcipulis, verũ paulo inferiores cum aliquanto prouectioribus diſputent in ijs quæ ipſi capiunt: quod etiam vice verſa prouectiores, cum minus prouectis, ad ea quæ illi tractant deſcendendo, & Præceptores alij cum alijs præſtabunt, ſemper qua decet modeſtia obſeruata; & aliquo præſidente, qui con-

tentionem

tentionem dirimat,& quid doctrinæ elici oporteat ex diſputatis,declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per ſe, vel per Cancellarium ſemper obſeruare, vt qui noui accedunt, examinentur;& in ijs claſſibus,cumq; ijs Præceptoribus,qui ipſis conueniunt, collocentur: & eius diſcretioni (audita ſententia eorum,qui ad id munus deſignati ſunt) relinquetur,num diutius in eadem claſſe manere, an ad aliam vlterius progredi debeant.Eiuſdem erit iudicium de ſtudio linguarum, præter Latinam,num Artibus,& Theologiæ anteponi,an poſtponi,& quamdiu in eis quemque hærere oporteat.Sic etiam in alijs ſcientijs ſuperioribus propter ingeniorum & ętatum inęqualitatem, aliaque conſideratione digna, ad eundem pertinebit expendere,quantum quiſq; eas diſcere, & quan diu in eiſdem verſari debeat: quamuis ij qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius ſit, vt in omnibus proficere, & conſpicui eſſe ad Dei gloriam enitantur.

5 Vt aſſiduitas in litterario exercitio, ſic & aliqua remiſſio neceſſaria eſt. Quanta hæc eſſe debeat, & quibus temporibus, prudenti conſiderationi Rectoris,expenſis circunſtantijs perſonarum & locorum,relinquetur.

DE LIBRIS QVI PRAELEGENdi ſunt. Cap. XIIII.

1 GEneratim (vt dictum eſt, cū de Collegijs ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate

cultate ſolidioris ac ſecurioris doctrinæ habebuntur. Nec illi ſunt attingendi, quorum doctrina, uel auctores ſuſpecti ſint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuerſitate nominentur.

In Theologia legetur vetus & nouum Teſtamẽtum, & doctrina Scholaſtica Diui Thomæ; & in ea, quam Poſitiuam vocant, eligentur ij auctores, qui ad ſcopũ noſtrũ magis conuenire videbuntur.

2 Quod attinet ad libros Humaniorum Litterarum Latinos, vel Græcos, abſtineatur in vniuerſitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prælegendis, in quibus ſit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; niſi prius à rebus, & verbis inhoneſtis purgati ſint.

3 In Logica, & Philoſophia Naturali, & Morali, & Metaphyſica, doctrina Ariſtotelis ſequenda eſt; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam Huiuſmodi auctorum, quam Humaniorum Litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre diſcipuli, quoſque ipſi Præceptores præ alijs in doctrina quam tradunt, ſequi debeant. Rector autem in omnibus quæ ſtatuerit, procedet iuxta id, quod in vniuerſali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur.

DE CVRSIBVS, ET GRADIBVS. Cap. XV.

1 IN Litteris Humanioribus, & linguis curſus tẽporis limitatus ad earum ſtudium abſoluendũ

eſſe

eſſe nequit; propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multaſq; alias cauſas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quam quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artiũ ſtudio curſus erunt ordinandi, in quibus ſciẽtiæ Naturales (ad quas minus quam trium annorum ſpatium ſatis non erit) prælegantur; prẹter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus Scholaſticos celebrandos, & gradum Magiſterij ſuſcipiendum ijs qui eum ſuſcepturi ſunt, relinquetur. Curſus ergo integer trium erit annorum cum dimidio, vſque ad promotionem ad Magiſterium. Singulis autem annis vnus huiuſmodi curſus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio abſoluetur.

3 Theologię curriculum ſex annis emetietur. In primis quatuor, ea omnia quę legi oportebit, pręlegentur; in duobus reliquis, pręter repetitionem, actus ſoliti ad gradum Doctoratus ab ijs qui promouendi ſunt, abſoluentur. Quarto quoque anno ordinarie curſus inchoabitur, ſic libris pręlegendis diſtributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis ſtudioſus inchoare poſſit; & quod reliquum eſt incœpti quadriennij, & eius quod ſequitur quadriennij, vſque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino curſum Theologię.

4 In gradibus tam Magiſterij Artium, quàm Doctoratus Theologię tria obſeruentur; Primum, nequis

quis niſi diligẽter & publice examinatus; per per-
ſonas deſignatas, quę bene ſuum officium faciant,
& idoneus ad prælegendum eandem Scientiam in-
uentus, promoueatur; ſiue ille de Societate ſit, ſiue
extra eam: Alterum, vt præcludatur oſtium ambi-
tioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promo-
uentur, aſſignatis; quin potius honore ſe inuicem
præuenire, nulla locorum differentia obſeruata, cu-
rent: Tertium, vt quemadmodum gratis docet, ita
& ad gradus Societas gratis promoueat: & non ni-
ſi admodum exigui ſumptus (licet voluntarij ſint)
externis permittantur: ne conſuetudo vim legis
tandem obtineat, & in ea parte temporis decurſu
exceſſus fiat. Videat etiã Rector, ne Magiſtris, vel
vllis alijs de Societate, ſibi, aut Collegio pecuniã,
aut dona quæuis ab ullo pro re quauis in ipſorum
utilitatem facta accipere permittat, quandoquidem
præmium noſtrum ſolus Chriſtus Dominus iuxta
noſtrum inſtitutum futurus eſt; qui eſt merces no-
ſtra magna nimis.

DE IIS, QVAE PERTINENT AD *bonos mores.* Cap. XVI.

1 Diligenter curetur, ut qui litteras diſcendi gra-
tia ad Vniuerſitates Societatis ſe conferunt,
ſimul cum illis bonos ac Chriſtianis dignos mo-
res addiſcant; ad quod multum iuuerit, ſi omnes
ſingulis ſaltem menſibus ſemel ad confeſſionis ſa-
cramentum accedent, ſi Miſſam quotidie, Concio-

nem

nem ſingulis diebus feſtis (cùm ea fiet) audient. Ex
præceptoribus autem quiſque hoc à ſuis diſcipulis
præſtari curabit.

2 Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuſcunq; hebdomadæ, Chriſtiana doctrina; & vt pueri eam ediſcant, & recitent, omneſque etiam adultiores, ſi fieri poteſt, eandem ſciant, curabitur.

3 Habebitur etiã ſingulis hebdomadis (vt de Collegijs eſt dictum) ab aliquo ex Scholaſticis declamatio de rebus quæ audientibus ædificationi ſint, eoſque ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent; vt non ſolum ſtylus exerceatur, ſed mores meliores reddantur: omnes autem eos qui latinè ſciunt, huiuſmodi declamationi intereſſe oportebit.

4 In Scholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel 1
facto illatæ, nec inhoneſtum aut diſſolutum quid
in externis ad Scholas accedentibus permittatur.
Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio, tam in lectionibus, cum ſe occaſio obtulerit, quàm extra eas ad eoſdem ad obſequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos; & vt omnia ſua ſtudia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriam ei reducatur, ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem ad id inſtitutam quam Præceptor, & diſcipuli omnes aperto capite attente audient.

5 Propter eos qui tam in diligentia ſuis ſtudijs
adhibenda, quàm in ijs quæ ad bonos mores pertinent,
peccauerint, & cum quibus ſola verba bona, 2
&

& exhortationes non ſufficiunt, Corrector (qui de Societate non ſit) conſtituatur; qui pueros in timore contineat, & eos, quibus id opus erit, quique caſtigationis huiuſmodi erunt capaces, caſtiget. Cũ autem nec verba, nec Correctoris officium ſatis eſſet, & in aliquo emendatio non ſperaretur, alijſque eſſe offendiculo videretur; præſtat à Scholis eum remouere, quàm, vbi parum ipſe proficit, & alijs nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuerſitatis, ut omnia ad gloriam & ſeruitium Dei, vt par eſt, procedant, relinquetur. 2 3

DE OFFICIALIBVS, VEL MINIſtris Vniuerſitatis. Cap. XVII.

1 CVra vniuerſalis, vel ſuperintendentia & gubernatio Vniuerſitatis, penes Rectorem erit; qui idem eſſe poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præeſt, & ijs præditus Dei donis, de quibus dictum eſt; vt poſſit commiſſo ſibi officio, dirigendi in litteris & moribus totam vniuerſitatem, ſatisfacere. Eius electio ad Præpoſitum Generalẽ, uel alium, cui ille id commiſerit (cuiuſmodi eſſet Prouincialis, vel Viſitator) ſpectabit: confirmatio vero ſemper erit Generalis. Habebit autem Rector quatuor Conſiliarios, vel Aſſiſtentes, qui in rebus ad ipſius officium pertinentibus vt plurimum poſſint eum iuuare, & cum quibus ipſe, quæ ſunt maioris momenti, conferat.

2 Erit & Cacellarius, vir in litteris egregie verſatus,

tus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea quę sūt ei cōmittenda, polleat: cuius ſit munus, generale Rectoris inſtrumentum eſſe ad ſtudia bene ordinanda, & diſputationes in actibus publicis dirigendas, & ad diſcernendum an ſufficiens doctrina ſit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipſemet dabit) ſunt admittendi.

3 Sit Secretarius ex eadem Societate, qui librum habeat, vbi omnium Scholaſticorum, qui Scholas aſſidue frequentant, nomina ſcribantur; quiq; eorum promiſſionem de Obedientia Rectori præſtāda, & Conſtitutionibus obſeruandis (quas ipſemet proponet) admittat; & ſigillum Rectoris, & Vniuerſitatis habeat: quæ tamen omnia ſine vllis expenſis Scholaſticorum fient.

4 Erit & Notarius, vt fidem publicam faciat de ſuſceptis gradibus, & alijs quæ occurrent.

Sint & duo, vel tres Bidelli, vnus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones deſtinatus.

5 In has tres facultates Vniuerſitas diuidetur; & in quauis earum ſit Decanus, & duo alij Deſignati ex ijs qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore vocati, poſſint dicere quid ſentiant ad ſuæ facultatis bonum conuenire: & ſiquid tale in mentem venerit, dū inter ſe de huiuſmodi rebus agūt, ad Rectorem, quamuis non vocentur, referent.

6 In rebus quæ ad ſolam vnam facultatem pertinent, vocabit Rector, Præter Cancellarium & ſuos Aſſiſtentes, Decanum etiam & Deſignatos illius facul-

facultatis: in ijs quæ ad omnes pertinent, Decani & deſignati omnium vocetur. Et ſi Rectori viſum fuerit & alios de Societate, vel extra eam, ad Congregationẽ vocare, facere id poterit; vt cum omniũ ſentẽtias audierit, melius quod cõuenit, conſtituat.

7 Erit Syndicus vnus generalis, qui tam de perſonis, quàm de rebus, de quibus videbitur, Rectorem & Præpoſitum Prouincialem, & Generalem admoneat: qui quidem Syndicus vir magnę fidelitatis & iudicij eſſe debebit. Præter hunc, ſuos habebit Syndicos particulares Rector; vt quæ quauis in claſſe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipſum referant. Et vt ipſe de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Conſiliarij de ipſo, & de alijs ſcribent ſemel ſingulis annis Præpoſito Generali, & bis Prouinciali, qui Generalem (ſi quid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cum circunſpectione & cura præſtandi quod quiſque debet, procedatur.

8 De aliquibus inſignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores & magiſtri, vt in Vniuerſitate cognoſcantur, vel ſaltem in actibus publicis vti debeant, necne, & ſi vtantur, qualia eſſe debeãt, conſiderationi Generalis tunc exiſtentis, cum aliqua Vniuerſitas admittitur, relinquetur. Ille autẽ per ſe, vel per alium, expenſis circunſtantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obſequiũ, & bonum vniuerſale fore (qui vnicus ſcopus in hac, & in omnibus rebus nobis eſt) conſtituet.

5 QVINTA PARS

DE IIS, QVÆ AD ADMITTENDUM in corpus Societatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere.
Cap. I.

1 QVI in Societate,quantum ſatis eſt, probati fuerunt;& tandiu, vt vtrinque intelligi iam poſſit,num in eadem manere ad maius Dei obſequium & gloriam conueniat; admitti debent,non vt prius, ad Probationem; ſed modo magis interno, vt membra vnius ac eiuſdem corporis Societatis; Huiuſmodi autem ſunt præcipue, qui ad Profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admittũtur. Sed quia Scholaſtici approbati, etiam modo quodam interiori, quàm admiſſi ad Probationem,in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admiſſione in hac quinta Parte dicetur, quid in Domino obſeruandum videatur.

2 Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos qui admittendi erunt, penes eius caput erit;vt ratio poſtulat. Sed quia Præpoſitus Generalis tam varijs locis intereſſe non poteſt; alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad

totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare.

3 Tempus ad admittendum modo ſuperius dicto, in vniuerſum loquendo, vltra biennium eſſe oportebit. Sed qui antequam ad ſtudia mitteretur, vel in eiſdem, diu probatus fuiſſet; poſt illa abſoluta, ſi ad Profeſſionem eſt admittendus, integrum adhuc Probationis annum habebit; vt adhuc magis perſpectus ſit, antequam eam emittat. & prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictū eſt) cum Societas, vel qui ab ea hanc in Domino curam habet, plenius ſibi ſatisfieri deſideraret.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt. Cap. II.

1 CVm nullo ex his modis admitti debeat, niſi qui idoneus in Domino fuerit exiſtimatus. Illi ad Profeſſionem idonei habebuntur, quorū vita diuturnis ac diligentibus Probationibus, à Præpoſito Generali (ad quem referent Particulares Præpoſiti, vel alij, quorum teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde, & approbata fuerit. Ad hoc autem conferet illis qui ad ſtudia miſſi fuerunt, abſoluta iam ea cura & diligentia, quæ ad excolendum intellectum adhibita fuerit, vltimę Probationis tempore in ſchola affectus diligentius ſe exercere, & in rebus ſpiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitatę & abnegatione vni-

vniuerſi amoris ſenſualis, volũtatis & iudicij proprij, & ad maiorem cognitionem & amorem Dei conferunt, inſiſtere; vt cum in ſeipſis profecerint, melius ad profectum ſpiritus alios ad gloriam Dei & Domini Noſtri iuuent.

2 Doctrina etiam in huiuſmodi, ſufficiẽs eſſe debebit, præter humaniores Litteras, & Artes liberales, in Theologia Scholaſtica & Sacris Litteris. Et quamuis aliqui breuiori tempore non minorem progreſſum, quàm alij longiori, facere poſſent; nihilominus, vt communis aliqua menſura ſumatur, ſpatium aliquod temporis præſcribetur; & hoc erit, & quadriennium integrum poſt Artium liberalium & Philophiæ ſtudia, in Theologia expleuiſſe. Vt ergo ad Profeſſionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus ſe exercuiſſe, & quidem, ad gloriam Dei, ſatis in ea profeciſſe conuenit; & in profectus huiuſmodi teſtimonium quiſque ante Profeſſionem Aſſertiones Logices, Philoſophiæ, & Theologiæ Scholaſticæ tuebitur. Quatuor autẽ ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an ſit quanta oportet, prout iuxta veritatem ſyncere ſenſerint, deligantur. Quod ſi doctrina ea præditi eſſe, quæ ſatis ſit, non inuenientur; conducibilius erit, vt donec eam conſequantur, expectẽt; vt illos etiam expectare oportebit, qui in abnegatione ſui ipſorum, & virtutibus Religioſo dignis teſtimonium, quod par eſſet, nondum omnino haberent.

3 Præter hos, nonnulli ad trium Votorum ſolem-

nium tantum Profeſſionem admitti poſſent: raro tamen,& non ſine cauſis peculiaribus alicuius momenti: & hos, ſeptem annos in Societate notos fuiſſe,& non mediocrem ſui talenti,ac virtutum ſatisfactionem, ad gloriam Dei, præbuiſſe in ea oportebit.

4 Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur,oportet Societati eſſe ſatisfactum de eius vita, deque bono exemplo ac talento ad ſe iuuandam,vel cum litteris,in rebus ſpiritualibus, vel ſine illis,in exterioribus; prout cuique diuina bonitas dona ſua communicauerit. Hoc ipſum autem metiatur oportet Præpoſiti Generalis prudentia; niſi alicui ex particularibus,cui multum in Domino confideret,id committendum videretur.

5 Vt aliqui admittantur in Scholaſticos approbatos,quadam proportione ſeruata, eadem requiruntur: & id peculiari quadam ratione; vt ex eorum ingenio ſperetur,eos in litteris profecturos,Præpoſiti Generalis iudicio, uel eius, cui hoc munus ille commiſerit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipſi donatæ.

DE MODO ADMITTENDI AD Profeſſionem. Cap. III.

1 QVando aliqui, peracto Probationis tempore,& experimentis,ac alijs, quæ in Examine continentur,confectis,ad Profeſsionem admittendi fuerint;cum Societati,uel eius Præpoſito Gene-

Generali plene ſit in Domino ſatisfactũ, Profeſſio hoc modo, qui ſequitur, emittetur.

2 In primis Præpoſitus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad Profeſsionem admittet, poſtquã publice Miſſæ Sacrificium obtulerit in Eccleſia coram domeſticis, & alijs externis, qui interfuerint, cum ſanctiſsimo Sacramento Euchariſtiæ ad eum qui Profeſsionem eſt emiſſurus, ſe conuertat: Ille autem abſoluta generali Confeſsione, & verbis quæ ante Communionem dici ſolent, voce alta Votum ſuum ſcriptum (quod aliquot ante dies conſiderauerit oportet) leget; cuius formula hæc eſt.

3 EGO .N. Profeſsionem facio, & promitto Omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus & tibi Patri Reuerendo Præpoſito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel; tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam; & ſecundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formã uiuẽdi, in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus contentam.

4 Inſuper promitto ſpecialem Obedientiam ſummo Pontifici, circa miſsiones; prout in eiſdem litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus continetur. Romæ, uel alibi, tali die, menſe, & anno, & in tali Eccleſia.

4 Poſt hæc, ſumet ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sa-

cramẽtum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui Profeſsionem emiſit, & illius, in cuius manibus emiſit, adnotato die, menſe, & anno, ſcribetur; & eius Vota ſcripta aſſeruabuntur: ut omnia ſemper conſtare poſsint, ad Dei gloriam.

5 Aliqui, qui ad Profeſsionem trium Votorum ſolemnium dumtaxat admittentur, in Eccleſia, ac cõram domeſticis & externis qui aderunt, antequam ſanctiſsimum Chriſti Corpus accipiant, ex ſcripto ſuum Votum iuxta formulam ſequentem legent.

6 EGO . N. Profeſsionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & uniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus, & tibi Reuerendo Patri Præpoſito Generali Societatis I E S V, locum Dei tenenti, ac ſucceſſoribus tuis; uel, tibi Reuerendo Patri uice Præpoſiti Generalis Societatis I E S V, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti, perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem; iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus contentam. Romæ, vel alibi, tali die, menſe, & anno, & in tali Eccleſia. Deinde ſequetur Communio, & reliqua ſuperius dicta.

DE

DE ADMITTENDIS COADIVTOribus formatis, & Scholaſticis.
Cap. IIII.

1 QVI in Coadiutores formatos ſpirituales cũ ſimplicibus Votis, & non ſolemnibus admittũtur, in Eccleſia, vel ſacello Domus, aut alio decẽti loco coram domeſticis & externis, qui aderunt, in manibus eius, qui admiſſurus ſit, Votum ſuum emittent in hac formula, quæ ſequitur, id legentes.

2 EGO .N. promitto omnipotenti Deo, coram eius Virgine Matre, & tota cœleſti curia, & tibi R. Patri Præpoſito Generali Societatis IESV, locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi R. Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuã Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam; & ſecũdum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem; iuxta modum in litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus dictæ Societatis expreſſum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, menſe, & anno, &cet. Demum ſumat ſanctiſſimum Christi Corpus: & fient, quæ de Profeſſis dicta ſunt.

3 Formula ad Coadiutores in rebus tẽporalibus admittendos eadem erit; clauſula illa de puerorum inſtitutione ſolùm remota.

Qui peracta ſua priori Probatione & experimẽtis per biennium, in Scholaſticos approbatos admittuntur, coram aliquibus domeſticis, quamuis

non in manibus cuiuſquam, Vota ſua emittent ad hunc modum.

4 Omnipotens Sempiternæ Deus, EGO. N. licet vndecunque diuino tuo conſpectu indigniſſimus, fretus tamen pietate ac miſericordia tua infinita, & impulſus tibi ſeruiendi deſiderio, voueo coram ſacratiſsima Virgine Maria, & curia tua cœleſti vniuerſa, diuinæ Maieſtati tuæ paupertatē, caſtitatē & Obedientiā perpetuā in Societate IESV; & promitto eandem Societatem me ingreſſurum, vt vitam in ea perpetuo degam, omnia intelligendo iuxta ipſius Societatis Conſtitutiones. A tua ergo immenſa bonitate & clementia per IESV Chriſti ſanguinem peto ſuppliciter, vt hoc holocauſtū in odorem ſuauitatis admittere digneris; & vt largitus es ad hoc deſiderandum & offerendum, ſic etiā ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romæ, vel alibi, tali loco, die menſe, & anno. Poſt hæc perinde, vt alij, ſanctiſſimum Chriſti corpus ſument; & reliqua quę ſuperius dicta ſunt peragētur.

5 Poſtquam aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in aliquo gradu, ad alium progredi curare non debet: ſed in ſuo perfici, & obſequio Dei & gloriæ ſeſe impendere, ac Superiori, qui ſcilicet Chriſti Domini Noſtri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere.

6 Qui in Domibus verſantur, poſt biennium Vota eadem emittere, quæ Scholaſtici, & Chriſto Domino Noſtro ſe obſtringere debent; & id, quamuis ſtudijs applicandi non videantur, nec expedire, vt

tam

tam cito in Coadiutores formatos, vel Profeſſos admittantur, exiſtimetur. Quòd ſiquis propria impulſus deuotione, ante id tempus bienni j vellet Votis ſe Deo offerre; eandem formulam ſequi poterit; & vno Voti ſui ſcripti exemplo tradito Superiori, alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino Noſtro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipſum, ſimulque ad deuotionem augendam conferet, ſtatutis quibuſdam temporibus, quæ congrua videbuntur, Vota ſua renouare. Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atq; eandem confirmare.

SEX-

SEXTA PARS

DE IIS QVI ADMISSI, ET in corpus Societatis cooptati ſunt: quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS QVAE AD OBEDIENtiam pertinent. Cap. I.

1 VT ILLI qui iam ad Profeſſionē, vel in Coadiutores formatos admiſſi ſunt, vberiori cum fructu, iuxta noſtrum Inſtitutum, diuino ſeruitio, & proximorum auxilijs ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent quorum præcipua, licet ad ea Vota, quæ Deo & Creatori Noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta Parte dicetur. Et quoniam quæ ad Votum Caſtitatis pertinent, interpretatione non indigent, cum conſtet, quàm ſit perfecte obſeruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari, & corporis, & mentis noſtræ munditia: his ſuppoſitis, de ſancta Obedientia dicetur; quam quidem omnes plurimum obſeruare, & in ea excellere ſtudeant; nec ſolum in rebus obligatorijs, ſed etiā in alijs; licet nihil aliud quàm ſignum voluntatis Superioris ſine vllo expreſſo præcepto, videretur. Verſari autem debet ob ocu-

ob oculos Deus Creator ac Dominus Noſter, propter quem homini Obedientia præſtatur: & vt in ſpiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curandum eſt: ita vt omnes conſtanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gratia conſequi poſſimus in abſoluta omniũ Conſtitutionum obſeruatione, noſtrique Inſtituti peculiari ratione adimplenda, prætermittamus: & exactiſsime omnes neruos virium noſtrarum ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibendam, intendamus: ita vt omnibus in rebus, ad quas poteſt cum charitate ſe Obedientia extendere, ad eius vocẽ, perinde ac ſi à Chriſto Dño egrederetur (quãdoquidẽ ipſius loco, ac pro ipſius amore & reuerentia Obedientiã præſtamus) quam promptiſſimi ſimus; re quauis, atq; adeo littera à nobis inchoata nec dum perfecta relicta; ad eum ſcopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo, vt ſancta Obedientia tum in executione, tum in voluntate, tum in intellectu ſit in nobis ſemper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, ſpirituali gaudio, & perſeuerantia, quidquid nobis iniunctũ fuerit, obeundo; omnia iuſta eſſe, nobis perſuadendo; omnem ſententiam ac iudicium noſtrum contrarium, cœca quadam Obedientia abnegando: & id quidem in omnibus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri non poſsit (quemadmodũ dictum eſt) aliquod peccati genus intercedere. Et ſibi quiſque perſuadeat, quòd qui ſub Obedientia

viuunt,

viuunt, ſe ferri ac regi à diuina prouidentia per Superiores ſuos, ſinere debent, perinde ac ſi cadauer eſſent, quod quoquo verſus ferri, & quacunque ratione tractari ſe ſinit: vel ſimiliter, atque ſenis baculus, qui vbicunque, & quacunque in re velit eo vti qui eum manu tenet, ei inſeruit. Sic enim obediẽs rem quamcunque, cui eum Superior ad auxilium totius corporis Religionis velit impendere, cum animi hilaritate debet exequi; pro certo habens, quod ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præſtare poſsit, propriam voluntatem ac iudicium diuerſum ſectando, diuinæ voluntati reſpondebit.

2 Omnibus itidem maxime commendatum ſit, vt multum reuerentiæ (& præcipue in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant; IESVM Chriſtum in eiſdem conſiderent, ac reuereantur; eoſdem ex animo vt patres in eodem diligant; ac ſic in ſpiritu charitatis in omnibus procedant, vt nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt omnia prorſus intelligant; quo melius in via ſalutis & perfectionis ſe dirigant; optare debẽt. Et ea de cauſa omnes tam profeſsi, quam formati Coadiutores ſemel ſingulis annis (& quoties præterea Superiori viſum fuerit) ad ſuas conſcientias in Confeſsione, vel ſecreto, vel alia ratione eidem aperiendas, propter magnam eius rei vtilitatem (ut in Examine dictũ eſt) parati eſſe debebunt: tum etiã ad Confeſsionem generalem, quæ ab ultima generali inchoetur, ei, quem Superior ſibi ſubſtituerit, faciendam.

Deſe-

3 Deferant omnes ad Superiorem ſuum res; quæ eis expetendæ occurrerint: nec priuatus quiſpiam, directe vel indirecte ſine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem, gratiam vllam in ſuum priuatum, vel alterius vſum petat, aut petendam curet: ſibique perſuadeat, ſi per Superiorem ſuum, vel cum eius conſenſu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeruitium ſibi conuenire: &, ſi conuenit, cum Superioris conſenſu, vt qui Chriſti Domini Noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturũ.

DE IIS QVAE AD PAVPERTAtem, quæque eam conſequuntur, pertinent. Cap. II.

1 PAupertas, vt murus Religionis firmus, diligenda, & in ſua puritate conſeruanda eſt; quantũ diuina gratia aſpirante fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus Noſter Religionibus inſpirauit contra illum, alioſque Religioſæ perfectionis aduerſarios) eniti ſolet, ea quę à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare, per declarationes, vel innouationes, primo illorum ſpiritui minime conſentaneas: vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus; quicunque in ea Profeſſionem emiſerint, ſe ad innouationem Conſtitutionum in ijs quę ad Paupertatem pertinent, nihil facturos promittant:

nisi

ni ſi aliquo modo pro rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis reſtringendã iudicaret.

2 In Domibus, vel Eccleſijs, quæ à Societate ad auxilium animarum admittentur, redditus nulli, ne Sacriſtiæ quidem, aut fabricæ applicati, haberi poſſint: ſed neque vlla alia ratione, ita vt penes Societatem eorũ ſit vlla diſpenſatio: ſed in ſolo Deo, cui per ipſius gratiam ea inſeruit, fiducia conſtituatur, ſine redditibus vllis ipſum nobis proſpecturũ de rebus omnibus conuenientibus ad ipſius maiorem laudem & gloriam.

3 Profeſſi viuant ex eleemoſynis, in Domibus, cũ aliquo non mittuntur: nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuerſitatibus Societatis habeant (niſi ipſarum neceſsitas, vel magna vtilitas id exigeret) nec redditibus eorum in Domibus vtantur.

4 Coadiutores, quandiu in Domibus erunt, quæ ex eleemoſynis viuunt, & ipſi eodem modo viuẽt. In Collegijs, ſi Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus neceſſarijs, vel valde conuenientibus eiſdem Collegijs vtiles fuerint, viuent ſicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem deſierint vtiles eſſe Collegijs, deſinent in eis habitare; & in Domibus Societatis, vt de Profeſsis eſt dictum, habitabunt.

5 Non ſolum redditus, ſed nec poſſeſſiones vllas habeãt in particulari nec in communi Domus vel Eccleſiæ Societatis, præterquam quod ad habitationem,

tionem, vel vſum neceſſarium eis, aut valde conue, niens fuerit, cuiuſmodi duceretur; ſi in vſum cōualeſcentium, vel eorū, qui vt rebus ſpiritualibus vacent, ſe ab hominum frequentia recipiunt, locus aliquis à communi habitatione ſeparatus, qui aere ſalubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur: & tunc huiuſmodi ille ſit, vt nec alijs locetur, nec fructus, qui redditu ū loco eſſe poſſint, habeat.

6 Quamuis ad bona & ſancta opera, & maxime perpetuò duratura incitare laudabile ſit; ob maiorem tamen ædificationem, nullus de Societate debet, nec poteſt quemquam ad eleemoſynas perpetuas Domibus vel Eccleſijs eiuſdem Societatis relinquendas, incitare: & ſi aliqui ſponte ſua eas relinquerent; nullum ius ciuile ad eas petendas in iudicio adquiratur. ſed cum ad id charitas propter deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

7 Omnes, qui ſub Obedientia ſunt Societatis, meminerint ſe gratis dare debere, quæ gratis acceperunt; nec poſtulando, nec admittendo ſtipendium, uel eleemoſynas vllas, quibus Miſſæ, vel Confeſſiones, uel Prædicationes, uel Lection es, uel uiſitationes, uel quoduis aliud officium ex ijs quæ Societas iuxta noſtrum Inſtitutum exercere poteſt, compenſari uideatur: ut ſic maiori cum libertate poſsit, & proximorum ædificatione, in diuino ſeruitio procedere.

8 Vt omnis auaritiæ ſpecies euitetur, præcipue in pijs miniſterijs, quibus ad animarum auxilium Societas utitur; nulla ſit in Eccleſia arca, in quam elee-

eleemoſynæ ab ijs qui ad Conciones, Miſſas, uel Confeſsiones, & reliqua ſpiritualia ad eam conueniunt, conijci ſolent.

9 Eadem de cauſa munuſcula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipſis obtinendas offerri ſolent, ne offerantur: nec huiuſmodi primarios uiros inuiſere Noſtri conſueſcant; niſi ſancto ſtudio pioru operum ducerentur; uel quando intima beneuolentia in Domino tam eſſent coniuncti, ut huiuſmodi officium aliquoties eis debere uideretur.

10 Parati ſint ad mendicandum oſtiatim, quando uel Obedientia, uel neceſsitas id exiget. & ſit unus, uel plures ad eleemoſynas petendas, quibus perſonæ Societatis ſuſtententur, deſtinati: quas eleemoſynas ſimpliciter amore Domini Noſtri petent.

11 Vt nihil propriū Domi teneri, ita nec foris apud alios poteſt. Et quiſque ijs, quæ de communi data fuerint ad uſum ſuum neceſſarium aut conuenientem, reſecatis ſuperfluis, ſit contentus.

12 Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa quam ſecum affert, conſeruetur, non ſolum particulares Profeſsi, uel Coadiutores formati hæreditariæ ſucceſsionis non erunt capaces, uerum nec Domus, nec Eccleſię, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuerſiis præciſis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conſeruabitur.

13 Quando Summus Pontifex, vel Superior, huiuſmodi Profeſſos, vel Coadiutores ad laborandum in uineam Domini mittet, nullum uiaticum petere

poſſint;

poſſint; ſed ſe liberaliter repræſentent, ut mittantur, prout illis ad maiorem Dei gloriam fore videbitur.

14 Vt in hac etiam parte modo conſentaneo debitæ Paupertati procedatur, nullum in Domibus Societatis iumentum ad equitandum, ad vſum alicuius de ipſa Societate (ſiue Præpoſitus, ſiue ſubditus ille ſit) ordinarie habebitur. 1

15 In veſtitus itidem ratione tria obſeruentur; Primum, vt honeſtus ille ſit; Alterum, vt ad vſum loci in quo viuitur, accommodatus; Tertium, vt Profeſſioni Paupertatis non repugnet. videretur autem repugnare, ſi ſericis, vel precioſis pannis vteremur; à quibus abſtinendum eſt: vt in omnibus humilitatis & ſubmiſſionis, debita ad maiorem Dei gloriā ratio habeatur.

16 In ijs quæ ad rationem victus, ſomni, ac vſus reliquarum rerum vitæ neceſſariarum, vel conuenientium ſpectant, quamuis communis illa ſit, minimeq; diuerſa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo viuitur, iudicabit: ita vt quod quiſque ſibi inde ſubtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione ſubtrahat. habenda tamen ſemper erit ratio humilitatis, Paupertatis, ac ſpiritualis ædificationis, quæ ſemper nobis in Domino ob oculos verſari debet.

DE IIS REBVS, IN QVIBVS occupari, & à quibus abſtinere debent qui in Societate ſunt.

Cap. III.

1 QVoniam habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad Profeſſionem, vel in Coadiutores formatos in Societate admittantur, tanquam certum ducitur, eos viros ſpirituales futuros; & qui ſic in via Chriſti Domini Noſtri profecerint, vt per eam currere poſſint, quantum corporis valetudo, & externæ occupationes charitatis atque Obedientiæ permittent: non videtur in ijs quæ ad orationem, meditationem, & ſtudium pertinent, vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarum, aut aliarum rerum ad auſteritatem vel corporis caſtigationem ſpectantium, vt vlla regula eis præſcribenda; niſi quam diſcreta charitas vnicuique dictauerit: dum tamen ſemper Confeſſarius conſulatur, & vbi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuerſum; eſſe quidem animaduertendum, ne nimius huiuſmodi rerum vſus tantopere vires corporis debilitet, tantumque temporis eos diſtineat, ut deinde ſpirituali proximorum auxilio, iuxta noſtri Inſtituti rationem non ſufficiant: nec contra tanta in illis ſit relaxatio, vt feruore ſpiritus refrigeſcente, humani ac inferiores affectus incaleſcant.

2 Sacramentorum frequentatio ualde commen-

detur.

detur. Differri autem non debet Communio, aut Miſſæ celebratio ſine cauſis iudicio Superioris legitimis; vltra octo dies: omneſque aſſignato ſibi Confeſſario, vel alioqui iuxta ordinem, quem quiſque præſcriptum habet à Superiore, confiteantur.

3 19 Ex Regulis particularibus, quę in Domibus, vbi ipſi fuerint, obſeruantur, debent operam dare, vt eam partem obſeruent, quæ conueniens eſt ac iudicio Superioris ipſis imponetur; ſiue ad profectũ vel ædificationem ſuam id ſit, ſiue etiam aliorum, inter quos verſantur.

4 20 Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium aſſumuntur, magni momenti ſunt, ac noſtri Inſtituti propriæ, & valde frequentes; cumq; alioqui noſtra habitatio tam ſit in hoc vel in illo loco incerta; non vtentur Noſtri choro, ad Horas Canonicas, vel Miſſas, & alia officia decantanda: quandoquidem illis, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde ſuppetet, vbi ſibi ipſis ſatisfaciant. Per Noſtros autem ea tractari conuenit, quæ noſtræ vocationis ad Dei gloriã magis ſunt propria.

5 21 Cum homines itidem huius Societatis ſemper parati eſſe debeant ad diſcurrendum per quaſuis mundi partes, quo fuerint à Summo Pontifice, vel à ſuis Superioribus miſſi; non debent curam animarum, neque item mulierum Religioſarum, vel aliarum quarumcunque ſuſcipere, vt ordinarie illarum Confeſſiones audiant, uel ipſas regant: quãuis nihil repugnet ſemel unius Monaſterij Confeſſiones, ob ſpeciales cauſas audire.

6 Obligari etiam ad Miſſas perpetuas in ſuis Eccleſijs dicendas, uel ad curam ſimilem, quam libertas noſtro procedendi modo in Domino neceſſaria non patitur, minime conuenit.

7 Vt plenius poſsit Societas rebus ſpiritualibus iuxta ſuum Inſtitutum uacare, quoad eius fieri poterit, à negotijs ſecularibus abſtineat (qualia ſunt Teſtamentariorum, uel Executorum, uel Procuratorum rerum ciuilium, aut id genus officia) nec ea ullis precibus adducti, obeunda ſuſcipiant, uel in illis ſe occupari ſinant. Quod ſi Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, ſuum habeant Procuratorem, per quem ea tractent & iura ſua tueantur. Si uero ad Domos Societatis, uel ad totum eius corpus pertinent, quo pacem ſuam melius conſeruare poſsit Societas, idem Procurator, uel alius ex Coadiutoribus, uel demũ aliquis extra Societatem, aut familia quæpiam, quæ Domus patrocinium ſuſciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam poſſet defendere.

8 Eadem de cauſa, utque inquietudinis, à noſtra Profeſsione alienæ, occaſiones euitentur, & melius pax ac beneuolentia cũ omnibus ad maiorem Dei gloriam conſeruetur; nemo ex Profeſsis, uel Coadiutoribus, uel etiam Scholaſticis Societatis in cauſis ciuilibus, nedum criminalibus, ſe examinari (niſi, qui ad peccatum obligare poteſt, compelleret) ſine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minime dabit, niſi in cauſis quæ ad Religionem Catholicam pertinent, uel alioqui in pijs, quę

ſic

ſic cedunt in huius fauorem, ut in alterius detrimẽtum non cedant: quandoquidem Inſtituti noſtri eſt, ſine cuiuſquam offenſione, quantum fieri poteſt, omnium in Domino commodis inſeruire.

DE AVXILIO, QVOD MORIENtibus in Societate præſtatur: & de ſuffragijs poſt mortem. Cap. IIII.

1 VT in uita uniuerſa, ita, & multo magis, in morte unuſquiſque de Societate eniti, & curare debet, ut in ipſo Deus ac Dominus Noſter IESVS Chriſtus glorificetur, ipſiuſque beneplacitum impleatur; & proximi ędificentur, ſaltem exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide uiua, ac ſpe, & amore bonorum illorum æternorũ, quæ nobis Chriſtus Dominus Noſter tam incomparabilibus uitæ ſuæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquiſiuit. Cum tamen perſæpe huiuſmodi ſit morbi ratio, ut uſum uirium animæ magna ex parte impediat; cumque huiuſmodi ſit ille à temporali uita tranſitus, ut propter graues impugnationes Dæmonis (à quo ſummopere refert non ſuperari) requirat ſubſidium fraternæ charitatis; ſolicite aduertat Superior, ut qui iuxta medici ſententiam de uita periclitatur, antequam uſu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis ſanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Chriſti Domini Noſtri nobis conceſsis, ad tranſitũ à tem-

porali uita ad æternam, ſe muniat.

2 Iuuari etiam debet orationibus omnium domeſticorum ualde peculiaribus, donec animam ſuo Creatori reddat. Et prçter alios qui ingredi poſſũt, plures aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliqui ſint delecti oportet peculiarius, vt infirmũ morti proximum inuiſant, & ei aſsiſtant, & animoſiorem reddant; eaque ſuggerant, eiſque auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient. & cũ iam alijs rebus iuuari non poterit, eum Domino commendent, donec eius animam à corpore diſcedentem dignetur ad ſe recipere, qui eam tam caro pretio ſanguinis & vitæ ſuæ redemit.

3 Poſteaquam qui expirauerit, uſque ad ſepulturã eius corpus decenter, quandiu conueniet, teneatur. Poſtmodum abſoluto officio, corã domeſticis pro more ſepeliatur: & mane proximo poſt eius mortem, omnes Sacerdotes domeſtici pro eius anima Miſſæ Sacrificium offerant: reliqui uero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam; atque in eo perſeuerent vlterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiuſuis priuatam deuotionẽ, & obligationes quæ in Domino intercedunt.

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate, in locis illis quæ Superior conuenire iudicauerit, ut ſimile officium præſtent: itaut charitas erga eos qui uita perfuncti ſunt, non minus quàm erga uiuentes, in Domino demonſtretur.

QVOD

QVOD CONSTITVTIONES peccati obligationem non inducunt. *Cap. V.*

CVM exoptet Societas uniuerſas ſuas Conſtitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinem, omnino iuxta noſtrum Inſtitutum, nihil vlla in re declinando obſeruari; optet etiam nihilominus ſuos omnes ſecuros eſſe, vel certe adiuuari, ne in laqueum vllius peccati, quod ex vi Conſtitutionum huiuſmodi, aut ordinationum proueniat, incidant; viſum eſt nobis in Domino, excepto expreſſo Voto, quo Societas Summo Pontifici, pro tempore exiſtenti, tenetur, ac tribus alijs eſſentialibus, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, nullas Conſtitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi, poſſe obligationem ad peccatum mortale vel veniale inducere; niſi Superior ea In Nomine Domini IESV Chriſti, vel in virtute Obedientiæ iuberet, quod in rebus, vel perſonis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particulare vniuſcuiuſque, vel ad vniuerſale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offenſę, ſuccedat amor & deſiderium omnis perfectionis; & vt maior gloria & laus Chriſti Creatoris, ac Domini Noſtri conſequatur.

SEPTIMA PARS

DE IIS QVÆ PERTINENT ad admiſſos in corpus Societatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini diſtribuendos.

DE MISSIONIBVS SVMMI *Pontificis.* Cap. I.

1 VT In ſexta Parte de ijs dictum eſt, quæ obſeruanda ſunt cuique de Societate erga ſeipſum, ita in hac ſeptima de ijs dicendum eſt, quæ erga proximos (qui finis noſtri Inſtituti valde proprius eſt) dum diuiduntur per Chriſti vineam, vt in ea illius parte, atque opere, quod ipſis commiſſum fuerit, ſe exerceant, obſeruari debent; ſiue à Summo Chriſti Domini Noſtri Vicario, ſiue à Superioribus Societatis, qui etiam diuinæ Maieſtatis loco ipſis præſunt; per diuerſa loca mittantur; ſiue ipſimet ſibi eligant vbi, & qua in re occupentur; ſi, ipſorum iudicio relictum fuerit, vt diſcurrant quacunque maius Dei & Domini Noſtri obſequium, & animarum profectum aſſequi ſe poſſe arbitrentur: ſiue labor ſit impendendus, non loca peragrando diuerſa, ſed in ſtabili ac continua habitatione, in aliquibus locis, vbi magnus diuinæ gloriæ & obſequij prouentus ſperatur. Et vt primo

mo loco de Miſſione Snmmi Pontificis, vt inter ceteras præcipua, tractetur; animaduertendum eſt quòd eo fertur intentio Voti illius, quo ſe Obediētiæ Summi Chriſti Vicarij, ſine vlla excuſatione Societas obſtrinxit, vt quocumque gentium ad maiorem Dei gloriam, & animarum auxilium inter fideles, vel infideles, nos mittendos cenſuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularem aliquem locum; ſed vt per orbem in diuerſas regiones, & loca ſpargeretur; cum optaret, quod factu optimum eſſet, eligere; idque ſperaret futurũ, ſi hanc ipſius diſtributionem Summus Pontifex faceret.

2 Et in hac parte, cum omnem proprium ſenſum ac voluntatem Chriſto Domino Noſtro, & eius Vicario Societas ſubiecerit, nec Superior pro ſeipſo, nec quiſquam alius ex inferioribus pro ſe, uel pro alio curare nec tentare mediate, uel immediate cum ſummo Pontifice, vel eius miniſtris poterit vt reſidere, uel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: ſed inferiores hanc curam vniuerſam Summo Chriſti Vicario, ac Superiori ſuo; Superior vero, quod ad ſuam perſonam attinet, Summo Pontifici, & ipſi Societati in Domino relinquat.

3 Præterea, qui à Sũmo Pontifice deſignatus fuerit, vt aliquo ſe cõferat; ſe ipſum liberaliter, re temporali nulla pro viatico per ſe, uel per alium poſtulata, offerat: quin potius ſic à Summo Pontifice mittatur, vt eius Sanctitas ad maius Dei, & ſedis

Apoſto-

Apoſtolicæ obſequium fore, nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.

4 Si Summus Pontifex perſonam non deſignaret, ſed aliquem vel plures ad hunc uel illum locum proficiſci iuberet, Superioris arbitrio relinquẽdo, qui ſint ad huiuſmodi Miſſionem aptiores; Superior iuxta eius præceptum, eos qui magis conuenire, & aptiores ad id fore videbuntur, deſignabit. Qua in re maius bonum vniuerſale intuebitur, & vt quàm minimũ detrimentum alia opera ad Dei obſequium ſuſcepta, patiantur.

5 Ei qui ſic miſſus fuerit, plene declarari conuenit plurimum Miſſionem ſuam, & ſcopum; quo fertur Summi Pontificis intentio, & effectum, cuius gratia mittitur: & hoc, ſi fieri poteſt, in ſcriptis; quo exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere poſſit. Eundem etiam Superior iuuare conſilijs ac inſtructione, quoad eius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei, & ſedis Apoſtolicæ obſequium, vtilius ſuum impendat miniſterium.

6 Si ad particularia loca, tempore minime limitato, per Summum Pontificem mittetur; ad tres mẽſes ibidem manendum ei eſſe intelligatur: & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris ſpiritualis fructus, qui inde percipi videbitur, vel alibi ſperabitur; vel demũ vt ad bonũ aliquod vniuerſale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia, iuxta Superioris arbitrium, qui ſanctã intentionem Pontificis, in Chriſti Domini Noſtri obſequium conſiderabit, tranſigentur.

Cum

7 Cum in locis deſignatis diutius erit reſidendũ, ſi fieri poterit ſine detrimento principalis Miſſionis, atque intentionis Summi Pontificis, excurſiones aliquas, ſi poterit, & cum fructu diuini ſeruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens: vt in locis vicinis, animarum auxilio ſeruiens, poſtmodum ad ſuæ reſidentiæ locum redeat: in quo quidem præter id quod eſt ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curã nec propter alias occaſiones, licet bonas diuini obſequij poſthabebit) poteſt, & debet conſiderare, quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum ſalutem conferant, ſuam operam ſine detrimento ſuæ Miſſionis (vt dictum eſt) poſſit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quãtum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non ſinet.

8 Ad finem noſtræ Profeſſionis ac promiſsionis melius conſequendum, Præpoſitus Generalis, cum nouus Chriſti Vicarius in Apoſtolica ſede fuerit conſtitutus, per ſe, vel per alium, intra annum ab eius creatione & coronatione, teneatur eius Sanctitati declarare Profeſſionem, ac promiſſionem expreſſam Obedientiæ, qua ipſi Societas peculiari Voto circa Miſſiones ad Dei gloriã ſe obſtrinxit.

DE MISSIONIBVS SVPERIORIS *Societatis.* *Cap. II.*

1 QVO ſpirituali animarum neceſsitati ſubueniri multis in locis maiori cum facilitate ac ſecu-

ſecuritate eorũ, qui ad id fuerint deſtinati, poſsit; Præpoſiti Societatis, iuxta facultatẽ eis à Summo Pontifice conceſſam, mittere quoſuis de Societate poterunt, quocunque magis expedire iudicabunt; qui tamen vbicunque fuerint, ad Obedientiam ſedis Apoſtolicæ parati erunt. Et quia cõplures sũt, qui aliquos ex Noſtris ſibi concedi petant, potius proprię obligationis ſpiritualis erga ſuũ gregem, vel aliorum commodorum, à fine noſtro magis diſtantium, ratione habita, quàm communiũ & vniuerſalium; Præpoſitus Generalis, vel qui ab eo hãc habuerit facultatem, diligenter in huiuſmodi Miſſionibus curet, vt in ſuis ad hanc potius, quam ad illam partem mittendis, & ad hoc opus potius, quã ad illud, & ut hanc perſonam potius, quàm illam mittat, hoc, vel illo modo, ad prolixius, vel breuius tempus; id ſemper quod ad maius Dei obſequium, & bonum vniuerſale facit, ſtatuatur. Cum hac ergo rectiſsima ac ſynceriſsima intentione, in Dei ac Domini Noſtri conſpectu habita, & ſi ei videbitur, propter deliberationis difficultatem vel momentum, re diuinæ Maieſtati, ſuis & domeſticorum orationibus ac Sacrificijs, commendata, & cũ aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos qui adfuerint, communicata, ſtatuet per ſeipſum, num mittere debeat, nec ne: & ſic de reliquis circunſtantijs; ut ad Dei maiorem gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione ſe ingerendo ad eundum, uel manendum in hoc loco potius, quàm

in

in illo, plenam ac omnino liberam ſui diſpoſitionē Superiori, qui eum Chriſti loco dirigit, ad ipſius maius obſequium & laudē relinquere. Sic etiam, vt alij maneant alicubi, uel alio ſe conferant, nemo quoquo modo ſine conſenſu Superioris ſui, per quem ille in Domino gubernandus eſt, curare debet.

2 Quocunque Superior mittet aliquem, eum plene inſtruere (& ordinarie in ſcriptis) debebit, tam de modo procedēdi, quam de medijs, quibus eum uti uelit ad finem, quem in animo habet. Per crebram etiam litterarum communicationem, quantum fieri poteſt, totius ſucceſſus certior redditus ex eo loco, ubi ipſe reſidet (ut perſonæ, & negotia exegerint) conſilio, & aliis auxilijs, quæcunque adhiberi poſsint, prouidebit; ut maius ſeruitium Deo fiat; magiſque commune bonum per perſonas Societatis iuuetur: quod tanto maiori cura præſtari debebit, quanto negotij qualitas (quòd uel magni momenti ſit, uel difficile) & perſonarum, quæ miſſæ ſunt (quod conſilio, & inſtructione indigeant) id magis exigit.

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione. Cap. III.

1 QVamuis eorum ſit, qui ſub Obedientia Societatis uiuūt, ſe non ingerere directè vel indirectè ad ſui Miſsionem, ſiue à Summo Pontifice,

ſice, ſiue à ſuo Superiore, In nomine Domini Noſtri IESV Chriſti, mittantur; qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiuſmodi eſſet India, uel aliæ Prouinciæ) miſſus eſſet, ſi pars eius aliqua, peculiari limitatione ei aſsignata nõ fuerit, poteſt magis, & minus in hoc, vel in illo loco immorari, aut diſcurrere quacunque, omnibus perpenſis (in ſe, quod ad uoluntatem ſuam attinet, indifferentiã ſentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & ſummæ Obedientiæ Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiuſmodi Miſsionibus, Superiori ad hanc partem potius, quam ad illam, prout in Domino ſenſerit conuenire, eoſdem dirigere licebit.

2 Vbicunque quis maneat, ſi non eſt ei iniunctum, ut medio aliquo limitato utatur, quale eſſet, legere, uel prædicare; in eo ſe exercebit, ex ijs quibus utitur Societas in quarta Parte, capite octauo dictis, & proximo capite dicendis, quod magis conuenire iudicabit: atque etiam quod in ſexta Parte deuitandum dicitur, ad maius Dei obſequium etiã deuitabit.

QVIBVS IN REBVS DOMVS ET Collegia Societatis proximum adiuuent. Cap. IIII.

1 QVia non ſolum enititur Societas, diſcurrendo per uaria loca, ſed etiam in quibuſdam conti

continenter reſidendo (vt in Domibus, & Collegijs) proximos iuuare; operæ pretium eſt intellexiſſe, quibus modis poſſint animæ in huiuſmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriã Dei exerceatur.

2 Et primo quidem conferet bonum exemplum totius honeſtatis ac uirtutis Chriſtianæ; vt non minus bonis operibus, immo magis, quàm verbis eis ædificationi eſſe, quibus cum agitur, curent.

3 Iuuatur etiam proximus ſanctis deſiderijs, & orationibus in Dei conſpectu pro vniuerſa Eccleſia, ac pro ijs præſertim, qui maioris ſunt momenti, ad eius vniuerſale bonum effuſis; ac pro amicis etiam, & bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; ſiue poſtulent ipſi, ſiue non poſtulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipſi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & infideles incumbunt: vt Deus omnes ad gratiam ſuam excipiendam, per debilia huius minimæ Societatis inſtrumenta diſponere dignetur.

4 Miſſarum etiam Sacrificijs iuuare poſſunt, & alijs diuinis officijs; nulla pro eis eleemoſyna accepta; ſiue aliqui particulares ea petierint, ſiue pro ſua deuotione quiſque ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Miſſas, præter eas quæ pro Fũdatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotum, & prout conuenerit) ſingulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur; Deum ac Dominum Noſtrum rogando, vt pro illis hoc ſanctum Sacrificium admittere, &

pro infinita ac ſumma liberalitate ſua, eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem noſtram ex diuino amore ac reuerentia vſi ſunt, æternis præmijs dignetur.

5 Poterit iuuari etiam proximus, Sacramentorũ adminiſtratione: præcipue in audiendis Confeſſionibus (ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungãtur officio, ſunt deſignandi) & in ſancto Euchariſtiæ Sacramento, extra Paſchæ tamen feſtum, ſua in Eccleſia adminiſtrando.

6 Proponatur verbum Dei populo aſſidue in Eccleſia, in Concionibus, Lectionibus, & in Chriſtiana doctrina, per eos quos Superior probauerit, & ad tale munus deſtinauerit: & quidem ijs temporibus, & modo, qui eidem ad maiorem Dei gloriã & animarum ædificationem expedire videbitur.

7 Poteſt & hoc ipſum, quod dictum eſt, extra Eccleſiam Societatis, alijs in Eccleſijs, vel plateis, vel alijs locis præſtari; quando ei, qui ceteris præeſt, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere; tum conſilio, & exhortatione ad bona opera, tum etiam tradendis ſpiritualibus exercitijs.

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, quantũ ſpiritualia, quæ maioris ſunt momenti, permittẽt, quantumque vires patientur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in Xenodochijs, eos inuiſendo, & aliquos, qui eis inſeruiant, mittendo; & diſſidentes ad concordiam reuocando; ſic etiam paupe-

pauperes, ac in cuſtodijs publicis detentos, quoad eius fieri poterit, per ſe ſubleuando, & vt alij ſubleuent, curando. Metiatur autem oportet Præpoſiti prudentia (qui maius Dei obſequium ac bonum vniuerſale ſemper ob oculos ſibi proponet) quantum in huiuſmodi rebus operæ ſit ponendum.

10 In Collegijs, & eorum Eccleſijs fiet, ex ijs quæ de Domibus dicta ſunt, quod fieri poterit; prout opportunũ fuerit, iuxta Superioris (vt dictum eſt) arbitrium.

11 Qui talento præditus ad ſcribendos libros communi bonos vtiles, eos conſcriberet; in lucem edere non debet aliquã ſcripta, niſi prius Præpoſitus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; vt, ſi ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

12 De ijs quæ ad officia domeſtica, & res alias magis particulares pertinent, in Regulis Domorum dicetur: nec vlterius progrediemur circa Miſſiones, vel diuiſionem eorum, qui de Societate ſunt, per vineam Domini Noſtri IESV Chriſti.

OCTAVA PARS

DE IIS, QVÆ CONFERVNT AD eorum, qui diſperſi ſunt, cum ſuo capite, & inter ſe mutuam vnionem.

DE IIS QVAE IVVANT ad vnionem animorum.

Cap. I.

1 QVO difficilius eſt, membra huius Congregationis cum ſuo capite, & inter ſe inuicẽ vniri, quòd tã diffuſa in diuerſis mũdi partibus inter fideles & infideles ſint; eo impenſius, quæ iuuant ad vnionẽ, quęrenda ſunt: quandoquidẽ nec cõſeruari, nec regi, atq; adeo nec finem, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriã conſequi poteſt, ſi inter ſe & cum capite ſuo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de ijs, quæ conferunt ad animorum vnionem: Deinde de iis quæ ad vnionem perſonalem in Congregationibus vel conuentibus pertinent. Et quidem circa animorum vnionem, quædam ex parte ſubditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex vtrorumque parte iuuabunt.

2 Ex parte ſubditorum, iuuerit, magnam turbam hominum ad Profeſſionem non admitti; nec quoſcunque, ſed ſelectos homines, etiam inter Coadiu

tores formatos, aut Scholaſticos, retineri. multitudo enim magna eorum, qui vitia ſua non bene domuerunt, vt ordinem non fert, ita nec vnionẽ, quæ in Chriſto Domino Noſtro tam neceſſaria eſt, vt bonus ſtatus, ac procedendi modus huius Societatis conſeruetur.

3 Et quia huiuſmodi vnio magna ex parte per Obedientiæ vinculum conficitur; hæc ſemper in ſuo vigore cõſeruanda eſt: & qui foras ad laborandũ in agro dominico ex Domibus mittuntur, quoad eius fieri poteſt, in eadem ſint exercitati: & hac in virtute, qui primas in Societate tenent, bono ſui exemplo alijs præluceant; vniti omnino cum ſuo Superiore; & prompte, humiliter, & deuote ei obediendo, perſiſtant. Qui autem tam egregium ſui ſpecimen in Obedictia non dediſſet, certe ei adiungi deberet ſocius, qui in ea magis eſſet conſpicuus. nam vt plurimum ſocius qui in Obedientia magis profecit, eum qui minus in ea profeciſſet, cum diuino fauore, in eadem iuuabit. & alioqui, quamuis ad hunc ſcopum non tenderetur, ei qui cum aliquo munere gubernandi mittetur, Collateralis ſocius (ſi Superiori videbitur quod ſic melius commiſſo muneri ſatisfaciet) adiungi poterit: qui ſic ſe geret cum eo qui alijs præeſt; & ille inuicem cum hoc, vt Obedientia ac reuerentia ſubditorum, debilior erga Superiorem non reddatur: ſed ille potius verum ac fidelem adiutorem, & ſubleuatorem erga ſuam perſonam, & aliorum, qui ſuæ fidei commiſſi ſunt, ſibi datũ eſſe in Collaterali experiatur.

4 Ad eandem Obedientiæ virtutẽ ordo bene obſeruatus inter ipſos Superiores, quorum alij alijs ſubduntur, & inferiorum erga illos, pertinet: ita vt ſinguli, qui in aliqua Domo vel Collegio verſantur, ad ſuum Præpoſitum Localem, ſeu Rectorem recurrant, & per eũ in omnibus regi ſe ſinant. Eis autem qui per prouinciam aliquam varijs in locis diſiuncti manent, ad Prouincialem Præpoſitum, vel alium Localem viciniorem erit recurrendum; prout eis iniunctum fuerit. Omnes vero Præpoſiti Locales, vel Rectores crebra cõmunicatione cum Prouinciali vtantur; & iuxta eius arbitrium in omnibus ſe gerant. Eodem modo Præpoſiti Prouinciales cum Generali ſe habebunt. Sic enim, ſubordinatione conſeruata, vnio, quæ in ea quammaxime conſiſtit, aſpirante gratia Dei, conſeruabitur.

5 Si quis diuiſionis vel diſſenſionis eorũ qui vna viuunt, inter ſe, vel cum ſuo capite auctor eſſe cerneretur; diligentiſſime ab ea Congregatione, velut peſtis quæ eam poteſt ſummopere inficere, ſi præſens remedium non adhibeatur, ſeparandus eſt.

6 Ex parte Præpoſiti Generalis, quæ ad hãc vnionem animorum conferent, ſunt eæ dotes, quibus (vt in nona Parte dicetur) eum exornari oportet: quibus cum præditus fuerit, erga omnia membra Societatis ſuo fungetur officio: capitis videlicet, à quo in illam influxus, ad præfixum ipſi finem neceſſarius, deſcendat, & ſic à Generali Prępoſito, vt à capite, vniuerſa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad ſingu-

lares

lares perſonas deſcendat. ſic etiam ab eodem capite uel ſaltem eo ſuam facultatem communicante, & rem approbante) Miſſiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem ſit dictum: quo enim magis inferiores à ſuis Superioribus pendebunt, eo melius amor, Obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

7 Et ut locus magis conueniat ad communicationem capitis cum ſuis membris, conferre plurimũ poteſt, ut Præpoſitus Generalis magna ex parte Romæ reſideat; ubi cum alijs omnibus locis Societatis faciliori utetur commercio. Prouinciales itidem in iis locis diutius uerſabuntur, unde cum inferioribus, & cum Superiori Præpoſito commoda fuerit communicatio; quantum in Domino id effici poterit.

8 Præcipuum utriuſque partis uinculum, ad membrorum inter ſe, & cum capite ſuo unionem, amor eſt Dei ac Domini Noſtri IESV Chriſti: cum cuius diuina ac ſumma bonitate, ſi Superior & inferiores ualde uniti fuerint, perfacile inter ſeipſos unientur: idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo deſcendens, ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, & ut in uniuerſum dicatur, omnis probitas ac uirtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad unionem ex utraque parte iuuabit; & (quod inde ſequitur) omnis rerum temporalium contemptus, in quibus ſui ipſius amor, grauiſſimus huius unionis ac boni uniuerſalis hoſtis, errare ſolet. Multum

etiam conferet conſenſio; tum in interioribus, ut eſt doctrina, iudicia, ac uoluntates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus, ut eſt ueſtitus, cerimoniæ Miſſæ, & reliqua; quantum perſonarū, locorum, & ceterorum uarietas permittet.

9 Magnopere etiam iuuerit litterarum ultro citroque miſſarum inter inferiores & Superiores, frequens commercium; & crebro alios de alijs certiores fieri; ac audire quæ ex uarijs locis ad ædificationem, & eorum quæ geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipue Generali, & Prouincialibus cura erit; eo conſtituto ordine, ut quouis in loco, quæ ad mutuam conſolationem & ædificationem in Domino faciunt ex alijs ſciri poſſint.

QVIBVS IN CASIBVS CONGREgatio generalis fieri debeat.
Cap. II.

AD unionem perſonalem ut ueniamus, quæ in Congregationibus Societatis fit; conſiderandum eſt, quibus in caſibus, qui, & per quem; ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeât congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et ut declaretur primo loco, quibus in caſibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis ſuppoſitum ſit, quòd non uidetur in Domino in præſentiarum expedire, ut certis temporibus, aut crebro fiat: quoniam Præpoſitus Ge-

tus Generalis adiutus communicatione, quam cũ vniuerſa Societate habet, & eorũ opera qui cũ ipſo degent, hoc laboris & diſtractionis vniuerſæ Societati, quantũ fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit neceſſarium: vt ad electionem Præpoſiti Generalis; ſiue eligendus ſit, qui in demortui locum ſuccedat, ſiue aliquam ob cauſam ex ijs propter quas Generalis à ſuo officio abſolui poteſt: vt poſtea dicetur.

2 Altera cauſa eſt, cum deliberari oportebit de rebus perpetuis, ac magni momenti: quales eſſent (verbi gratia) Collegia vel Domos diſſoluere, aut alio transferre; vel res admodum difficiles ad vniuerſam Societatem ſpectantes; vel rationem procedendi in illa, pertractare, ad maius diuinũ obſequiũ.

QVI DEBEANT CONGREGARI. Cap. III.

1 NON omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt, nec Scholaſtici approbati; verũ Profeſſi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, ſi ita expedire in Domino videretur, ſunt ad Congregationem generalem conuocandi: & quidem ex his, non niſi qui commode venire queant. Non itaque infirmi ac ualetudinarij, nec qui in regionibus remotiſſimis agunt, vt in Indijs; ſed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ abſque graui incommodo deſeri non poſſunt, conuenient. Pendebit autem hoc, ex iudicio Præ-

poſiti Generalis, ſi is ad Congregationem conuocauerit; vel eorum, qui congregati in ſingulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem Congregationem eligant. Verum vt certa aliqua ratio præſcribatur; cum Conuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad deliberandum de ijs quæ ad Generalem ipſum ſpectat, terni ex ſingulis Prouincijs veniant; Prouincialis videlicet Præpoſitus, cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione Prouinciali electi: quæ quidē Congregatio in ſingulis Prouincijs, ante Generalem, ad hunc finem cogetur. Conuenient autem, & ſuffragij ius habebunt in ea, Profeſſi omnes Prouinciæ, qui intereſſe poterunt; Præpoſiti Domorum, atque Collegiorum Rectores, ac Procuratores; vel ij quos tanquam Vicarios illi ſuo nomine miſerint. Cum conuentus ad res alias indiceretur; Præpoſitus Prouincialis ſine Congregatione prouinciæ, duos ex ea eligere poterit, pro arbitrio Præpoſiti Generalis; cuius erit, pro occurrentium cauſarum ratione, conſtituere, num Conuentus prouincialis huiuſmodi ad duorum illorum electionem ſit cogendus, an Prouincialis ſine Conuentu eos debeat eligere; prout ei videbitur in Domino expedire. His tribus, & generali Congregationi, quicunque in prouincia remanent, ſuas vices delegabunt. Quod ſi præter duos electos, quoſdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horū, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres,

Z (margin, beside "Congregatione Prouinciali electi")
A (margin, beside "ſiti Generalis; cuius erit")

aliquos

aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit: ita vt ad ſummum quinque ex vna Prouincia veniant.

2 Ex Profeſſis qui Congregationi intererunt, vnuſquiſque ſuffragium vnicum; ſolus Generalis duo habebit. ſed ſi numerus par eſſet; Prouincialis reliquis præferetur: & ſi inter ipſos Prouinciales eſſet paritas; pars illa, in quam Præpoſitus Generalis, vel (ſi is è viuis exceſſiſſet) ipſius Vicarius inclinabit, eſſet præferenda. Vt enim illis magis eſt neceſſarium diuinæ gratiæ auxilium, propter munus quod gerunt; ita ſperandum eſt, Deum ac Dominum Noſtrum vberius id illis, ut ſentiant & dicant quæ ad ipſius gloriam faciant, largiturũ.

AD QVEM SPECTET CONGREgationem generalem indicere. Cap. IIII.

1 CVm ad eligendum nouum Præpoſitum, priore vita functo, conuentura eſt Societas; vnus ex Profeſſis, quem ſuum in hac parte Vicarium, ante mortem Præpoſitus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem vicarius (vt plurimum) vnus ex ijs erit, qui adeſſe Præpoſito, & ipſum iuuare ſoliti ſunt; vel certe ex ijs qui proxime degunt. Huius officiũ erit, Societatem ad electionem Præpoſiti faciendam, præſcripto tempore, & loco, quo conuenire oporteat, conuocare.

2 Quando non ad electionem Generalis congregatur

gatur Societas;in alijs euentibus Præpoſitus Generalis eam conuocabit; præterquam in illis, qui in nona Parte exprimentur: & non congregabit frequenter Societatem, vt dictum eſt; niſi rerum agendarum neceſſitas vrgeret. Sed cum generalis Congregatio ad electionem Præpoſiti conuocata, eum iam elegerit; deinde rebus alijs grauioribus, quam vt à Generali, & ijs qui cum ipſo agunt, decidi debeant, tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, ET MODO congregandi. Cap. V.

1 LOcus, quò cōueniet Societas ad Generalis electionē, videtur ordinarie Curia Summi Pontificis eſſe debere, vbi plurimum erit ipſius Generalis reſidentia: niſi Societas, ex compoſito, conueniendum eſſe in alium locum, qui commodior omnibus futurus eſſet, ſtatueret: vt ſiquis in confinio diuerſarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, eſſet conſtitutus; vel alius, qui magis accommodus videretur. Si Præpoſitus Generalis eſt, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac deſignare locum, quem in Domino aptiorē iudicauerit.

2 Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur, vbi de electione Generalis agendum eſt; quinque aut ſex menſium erit, à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, ſcriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum neceſſitas

ceſſitas poſtulauerit. Cum vero alias ob cauſas fuerit congreganda; Generalis Præpoſitus pro ſuo arbitratu tempus deſignabit.

3 Modus in congreganda Societate ſeruandus hic erit vt ille, cuius hoc eſt munus, confeſtim varijs vijs Prouinciales, & ſiqui ex Profeſsis ſigillatim conuocandi eſſent, adſcripta (quantum ſat eſſe ipſi videbitur) cauſa, loco, & tempore Conuentus habendi, certiores faciat: admonens quoque, vt vbiq; Miſſæ celebrentur, & orationes fiant pro fœlici Præpoſiti electione. Vnuſquiſque autem Prouincialium (ſi ipſi ſoli eligendi poteſtatem non habuerint) Profeſſos qui in ipſius Prouincia verſantur, Rectores quoq; & Locales Præpoſitos, qui venire poſsint, conuocabit. Vbi vero ad Congregationem prouincialẽ conuenerint qui commode potuerint, eligent pluribus ſuffragijs (Prouincialis ſententia pro duobus ſuffragijs numerata) eos, qui ad generalem Congregationẽ venient: qui eſſe ij debebũt, quos magis expediat Congregationi intereſſe, & quorũ abſentia minus detrimenti Prouinciæ ſit allatura. Ipſi vero, quàm primum poterunt, ad conſtitutum locum, relictis in ſuis Prouincijs Vicarijs, & rebus omnibus bene compoſitis, proficiſcentur.

4 Curabũt præterea Superiores, vt omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus, & in Miſſarum Sacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem ſe conferunt; & ſimul, vt quidquid in ea

tranſi-

tranſigetur, ad maius obſequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.

DE MODO DELIBERATIONIS, cum de electione Generalis agitur. Cap. VI.

1 SI Conuentus indictus eſt ad noui Præpoſiti, qui in demortui locum ſuccedat, electionem; ſimul atque conuenerint, Vicarius generalis, quatuor dies ante Præpoſiti futuri electionem, de eadẽ omnes alloquatur: horteturq; ad eam, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam. & præter hunc diem, tres ſequentes habebunt, ut ſe Deo commendent, meliuſque conſiderent, quiſnam ex uniuerſa Societate ad huiuſmodi curam maximè idoneus ſit futurus; informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eum includantur, non definiant apud ſe, quem ſint electuri.

2 Hoc medio tempore, unuſquiſque, ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ, teneatur Vicario manifeſtare, uel alicui ex antiquioribus Profeſſis (qui cum Vicario conferet) ſi ſciret aliquem hoc munus affectaſſe, uel etiam tunc affectare, directè, aut indirectè id procurãdo, uel ſigno aliquo id declarando. Qui autem de ambitione huiuſmodi cõuictus eſſet, actiuo & paſsiuo ſuffragio priuetur, ut inhabilis ad eligendũ alium, & ut ipſe eligatur: nec in

in eam Congregationem, nec in aliam unquam admitti poſsit.

3 Ipſo die electionis, qui hos tres dies conſequetur, celebret aliquis Miſſam de Spiritu Sancto, quã omnes audiant, ac in eadem Sanctiſsimum Chriſti Corpus ſumant.

4 Poſtmodum ad campanæ pulſum, qui ſuffragium habent, ad locum Congregationis uocentur; & unus eorum concionem habeat; qua in genere (nullo dato ſigno, quo particularis aliqua perſona ſignificetur) ad electionem eius Præpoſiti, qui ad maius Dei obſequium conueniat, exhortetur. & poſtquam hymnum illũ ſimul dixerint, Veni creator Spiritus, &cet. in prædictum locum Congregationis, ab aliquo ex Præpoſitis, uel Rectoribus, uel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in Domo Congregationis cõmiſſum fuerit, includantur; ita ut nec inde egredi, nec eis aliquid ad uictum, præter panem & aquã, dari poſsit, donec Præpoſitum Generalem elegerint.

5 Quod ſi omnes communi inſpiratione, non expectato ordine ſuffragiorum, quempiam eligerent; ille ſit Præpoſitus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligendi formulam, Spiritus Sanctus, qui ad huiuſmodi electionẽ eos mouit, facile ſupplet.

6 Quando eo modo non peragetur electio, formula quæ ſequitur, erit obſeruanda. In primis, quiſq; ſeorſum orabit Deum; & cum nullo alio loquendo, in Creatoris ſui ac Domini conſpectu, ex ijs quæ prius intellexit, apud ſe ſtatuet, quem ſit electurus:

cturus: & in charta ſcribet nomen perſonæ, quam eligit in Præpoſitum Generalem, & ſuum ſubſcribet; & ad hoc, ſpatium vnius horæ ad ſummum præfigatur: deinde ad ſedes ſuas omnes conueniāt: & Vicarius cū Secretario ad hoc ipſum inter Profeſſos electo, & alio tertio qui eis aſſiſtat, exurgens à ſede, proteſtetur nolle ſe admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. Det autem omnibus abſolutionem generalem ab omnibus cēſuris, ad hunc canonicæ electionis effectum. Poſtmodū inuocata Spiritus Sancti gratia, accedat cum ſuis ſocijs ad menſam in medio poſitā; & ipſimet tres prædicti, mutuo ſuffragia ſua alius ab alio petant: & iuret vnúſquiſque, priuſquam det, quód eum nominat, quem ſentit in Domino ad hoc munus magis idoneum: & ſuffragia in manibus Secretarij ſimul ſeruētur: deinde à quolibet eorum, qui in Cōgregatione ſunt, ſeorſum, ſed tamen coram alijs, proprium ſuffragium ſcripto contentum poſtulét; quod, præuio eodem iuramēto, eiſdem dabit vnuſquiſque. Deinde in medio omnium Secretarius ſuffragia, electum ſolummodo nominando, promulgabit: ac demum vno ſuffragiorum numero cum alio collato, qui plus quàm mediam partem ſuffragiorum omnium habuerit, ſit Præpoſitus Generalis: & ita qui prius eum nominauit, Vel Vicarius percontetur alios, an ſuum conſenſum ei præſtent, quem maior pars elegit: & vtcumque reſpondeat, formabit Decretum electionis, dicendo; In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti; EGO. N.

nomine

nomine meo,& omnium idem ſentientium, eligo .N.in Præpoſitum Generalem Societatis IESV. Quo peracto, ſtatim omnes ad reuerentiam ei exhibendam accedant;& flexo vtroque genu, manũ eius oſculentur. Qui uero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recuſare poterit. Deinde ſimul omnes dicant, Te Deum laudamus.

7 Si non fuerit qui amplius quam mediam partẽ ſuffragiorum habeat; alia ratio ſcilicet compromiſſionis, ineatur; electis inter omnes tribus, aut quinque electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint ſuffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille ſit Præpoſitus Generalis,& promulgetur, eique reuerentia exhibeatur,& Deo Noſtro gratiæ agantur; vt ſuperius dictum eſt.

8 Poſt promulgationem,nulli integrum erit, ſuffragium ſuum mutare,nec peracta electione aliam tentare: & obſeruet quæ dicta ſunt, qui ſchiſmaticus ac ruinæ Societatis auctor haberi nolit, & in pœnam Excommunicationis latæ ſententiæ incidere; aliaſque graues cenſuras ſubire, pro arbitrio Societatis; cui vnio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit.

DE MO-

DE MODO IN DELIBERATIONIbus tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus agitur.
Cap. VII.

1 Cum in Congregatione, non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus grauibus, & ad ſtatū Societatis pertinentibus agitur; incluſio neceſſaria non erit: licet ſit curandum, vt quam expeditiſſime fieri poterit, quæ tractanda ſunt, abſoluantur. Sed quia ex prima & ſumma Sapientia deſcendat oportet lux ea, qua dijudicari poſſit quid ſtatuere conueniat; in primis, Miſſarum Sacrificia offerentur; fietque oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis, per totum illud tempus quò congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam conſtituantur.

2 Deinde ſemel, aut ſæpius omnibus congregatis, Præpoſitus Generalis, deinde Prouinciales, Rectores, alijque ad Congregationem vocati, quæ eis tractanda videbuntur, rationeſque eorum quæ ſentiunt (poſtquam diligẽter omnia conſiderauerint, ac Deo & Domino Noſtro commendauerint) coram omnibus breuiter proponent. Et poſtquam propoſuerint ſummam ſcriptam in medio relinquent; vt ſiqui velint, eam legant; & quod ea de re ſentiunt, in ſequenti Congregatione dicant.

3 Rebus agitatis hinc inde in vna vel pluribus

Con

Congregationibus, ſi nihil manifeſte in alterã partem conſtitui videretur; communi omnium, vel ſe re omnium aſſenſu, quatuor, qui definiant, ex ijs qui interſunt Conuentui, & in eos ius habent ſuffragij, plurium ſententijs (quibus alij ſe ſtare velle compromittãt) eligantur: qui quoties opus fuerit, cum Præpoſito Generali congregati omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod ſi omnes eiuſdem ſententiæ non fuerint; quo verget maior pars, id præferendum, & à tota Congregatione, vt de manu Domini admittendum erit.

4 Si Præpoſitus Generalis ea corporis valetudine non eſſet, vt poſſet rebus omnibus tractandis intereſſe; poſſet alium ſuo loco ſubſtituere; & ſic ſigillatim, omnibus rebus conſtitutis, prout maiori parti viſum fuerit, quod decretum eſt, ſcribetur; & in plena Congregatione legetur: &, ſi etiam tũc alicui viſum fuerit, quid ea in re ſentiat, dicere ei licebit: ſed omnia tandem arbitrio Præpoſiti cum Definitoribus relinquentur.

5 Conſideratis denuo illis, quæ diſcuſſa ſunt, & modo iam dicto rurſum conſtitutis, Secretarius in libro ad id deſtinato ea poſtmodum promulganda ſcribet.

NONA PARS

DE IIS QVÆ AD CAPVT SOCIE- tatis, & gubernationem ab eo deſcendentem pertinent.

QVOD PRAEPOSITVM GENERAlem, & quidem perpetuum, dum vixerit, eſſe oporteat. Cap. I.

VT In omnibus Rebuſpub. vel Congregationibus bene cōſtitutis, præter eos qui ad fines particulares in eis tendūt, neceſſe eſt eſſe aliquem vel etiam plures, qui boni vniuerſalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: ſic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus Domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiuſmodi ſunt Domus, vel Collegia, præſunt, neceſſe eſt eſſe aliquem, qui vniuerſæ Societatis curam habeat; qui hūc ſibi finem conſtituat, vt bene gubernetur, conſeruetur, & augeatur totum Societatis corpus: & hic eſt Præpoſitus Generalis; qui cum duobus modis eligi poſſet; ſcilicet, vt ad tempus aliquod definitū, vel vt quandiu viuet, Societati præſit: propterea quòd experiētia, & in gubernando exercitatio, & hominum particularium notitia, & erga eoſdem auctoritas confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitā, & non ad tempus aliquod præſcriptum, erit eligen

dus.

dus. Accedat autem ad cetera hoc commodi ex eo; vt Societas in rebus magni momenti, ad Dei gloriam ſatis fere ſemper occupata, vniuerſalibus his Conuētibus, minus laboris & diſtractiōis patiatur.

QVALIS ESSE DEBEAT PRAEPOſitus Generalis. Cap. II.

1 INter dotes varias, quibus ornari Præpoſitū Generalem optandum eſt, omniū prima hæc erit: vt cum Deo ac Domino Noſtro quàm maxime cōiunctus, & familiaris, tam in oratione, quàm in omnibus ſuis actionibus ſit: vt eo vberius ab ipſo, vt boni totius fonte, vniuerſo corpori Societatis abūdantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multum valoris, & efficaciæ omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret.

2 Secunda, vt vir ſit, cuius in omni virtutum genere exemplum, reliquos de Societate iuuet; ac præcipue in eo ſplendor, charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem, ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, ſit conſpicuus.

3 Liber etiam ab omnibus inordinatis affectionibus, per gratiam Dei edomitis & mortificatis, ſit oportet, ne interius iudicium rationis perturbent: & vt exterius tā ſit compoſitus, & in loquēdo præſertim tam circunſpectus, vt in eo nihil, ne verbum quidem, notari poſſit, quod non ad ædificationem,

ſiue eorum qui de Societate ſunt (quibus ſpeculi & exẽplaris loco eſſe debet) ſiue externorũ faciat.

4 Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem ac ſeueritatem neceſſariam, cum benignitate & mã ſuetudine miſcere, vt nec ſe flecti ſinat ab eo quod Deo ac Domino Noſtro gratius fore iudicauerit; & tamen filijs ſuis, vt conuenit, compati nouerit: eo modo ſe gerendo, vt etiam qui reprehenduntur, vel corriguntur, quamuis ſecundum inferiorẽ hominem quod agitur diſpliceat, agnoſcãt nihilominus quod recte in Domino, & cum charitate ille ſuum officium faciat.

5 Animi etiam magnitudo ac fortitudo eſt ei perneceſſaria, ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino ſeruitio aggrediendas; in eiſque conſtanter, quando id conuenit, perſeuerandũ; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) animum deſpondendo; nec ab eo, quod ratio, & diuinum obſequium poſtulat, vllis eorum precibus, aut minis ſeparari ſe ſinẽdo; vt omnibus demum caſibus, qui incidere poſſunt, ſit ſuperior: nec proſperis efferri, nec aduerſis deijci animo ſeſe permittat: paratiſsimus, cum opus eſſet, ad mortem pro Societatis bono, in obſequiũ IESV Chriſti Dei ac Domini Noſtri, ſubeundã.

6 Tertia eſt, vt præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; vt nec in rebus ad ſpeculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento ſit deſtitutus. Et quamuis doctrina valde ei neceſſaria ſit, qui tammultis viris eru-

ditis

ditis eſt præfuturus; magis tamen eſt neceſſaria prudentia, & in rebus ſpiritualibus & internis exercitatio, ad varios ſpiritus diſcernendos; ad conſilium ac remedium tam multis qui neceſſitatibus ſpiritualibus laborabunt, adhibendum. Diſcretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam varias tractandi, & cum tam diuerſis hominum generibus in ipſa Societate & extra illam, agendi, ſummopere erit ei neceſſarium.

7 Quarta, & in primis neceſſaria ad res conficiendas, eſt vigilantia, & ſolicitudo ad eas incipiendas, & ſtrenuitas ad eaſdem ad finem & perfectionem ſuam perducendas; vt nec incuria, nec remiſſione animi, inchoatæ & imperfectæ relinquantur.

8 Quinta ad corpus pertinet; in quo, quod ad ſanitatem, ſpeciem externam, & ætatem attinet, habenda eſt ratio hinc quidem decentiæ & auctoritatis, inde vero virium corporis; quas eius munus exigit; ut in eo fungi officio ſuo, ad Dei ac Domini Noſtri gloriam, poſſit.

9 Sexta circa res externas eſt; inter quas, quæ magis ad ædificationem, & Dei obſequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiuſmodi eſſe ſolent, exiſtimatio ac bona fama: & demum, quæ ex ceteris ad auctoritatem cum externis, & cum ijs qui de Societate ſunt, adiuuant.

10 Denique ex eorum numero eſſe debet Præpoſitus Generalis, qui in omni virtutum ornatu clariſſimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadē tales eſſe perſpecti ſunt. Et ſi aliquę ex dotibus ſu-

perius dictis deeſſent; certe non deſit eximia probitas, & amor erga Societatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim, per eos qui ad eius auxilium deſtinandi ſunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino, multa ſuppleri poterunt.

DE AVCTORITATE PRAEPOSITI Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 VT bene gubernetur Societas, expedire valde videtur, vt Præpoſitus Generalis omnem habeat auctoritatem in Societatem, ad ædificationẽ. quæ poteſtas (vnde Præpoſiti officium cognoſcitur) hæc erit: primum Præpoſitus Generalis per ſe, & per alios admittere in Domibus, vel Collegijs, vel vbicũq; libeat, poterit eos qui ad Inſtitutũ Societatis ei idonei videbuntur; ſiue ad Probationem, ſiue ad Profeſſionem, ſiue in Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittendos cenſeat. Poterit etiam eoſdem dimittere, & à Societate remouere.

2 Eiuſdẽ erit, quos mittendos iudicauerit, & quocunque volet, ad ſtudia litterarum mittere. Poterit & eoſdem reuocare ante vel poſt abſoluta ſtudia, ac tranferre ab vno in alium locum; prout ad ipſorum particulare, & ad vniuerſale bonum Societatis magis conuenire in Domino Exiſtimabit.

3 Totam habebit ſuperintendentiam, & gubernationem

tionem Collegiorũ, quod ad Scholaſticos, & Præceptores, & Officiales attinet: inter quos primas tenent Rectores; quos conſtituere, ac remouere poterit; eamque facultatem eiſdem communicare, quã ſenſerit in Domino conuenire: & per huiuſmodi Rectores, adminiſtrationem Collegiorum exercebit in ijs quæ ad ædificia, & temporalia ipſorum bona in Scholaſticorũ vſum comparata pertinẽt; vt in litteris Apoſtolicis continetur.

4 Curabit etiam vt illi rationem officij ſui eo modo qui conuenire maxime videbitur, reddant. Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuerſitatibus Societatis eius curæ commiſſis dictum intelligatur. Res enim earum quæ ad vitæ ac doctrinæ inſtitutionem pertinent, adminiſtrare, Præpoſiti Generalis munus erit; quod per miniſtros à ſe iuxta Conſtitutiones conſtitutos, exercebit, &cet.

5 Eſt item penes Præpoſitum Generalem omnis facultas agendi quoſuis contractus emptionũ aut venditionum quorumlibet bonorum temporaliũ mobilium tam Domorum quam Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet cenſus ſuper bonis ſtabilibus ipſorum Collegiorum, in eorundem vtilitatem ac bonum, cum facultate ſeſe onere liberandi, reſtituta pecunia quæ data fuerit. Alienare autem, aut omnino diſſoluere Collegia, vel Domos iam erectas Societatis, ſine generali eius Congregatione, Præpoſitus Generalis non poterit.

6 De ijs vero quæ Societati ita relinquũtur, vt ipſa

pro ſuo arbitratu ea diſponat (ſiue bona ſtabilia illa ſint, vt Domus aliqua, vel prædium non alicui certo Collegio ab eo qui relinquit determinatè applicatum uel annexum; ſiue mobilia; cuiuſmodi ſunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idē Generalis diſponere poterit, aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorem Dei gloriam ſenſerit expedire.

7 Et Præpoſiti Prouinciales, aut Locales, & Rectores; & alij eius Commiſſarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipſi Generalis communicauerit. Neq; vero Collegiales ad huiuſmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare vt Societatis Conſtitutiones vbique obſeruentur; ita ad eundem pertinebit, in ijs quæ accidunt, vbi diſpenſatione opus eſt, habita ratione perſonarum, locorū temporum, & aliarum circunſtantiarum, diſpenſare: quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna cōmunicauerit, finem earundem Conſtitutionum intuendo, qui alius non eſt quàm maius Dei obſequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi Inſtitutum ſequuntur, præſtabit. Idque tam de experimentis eorum, qui in Probationibus verſantur, quàm de alijs rebus, in quibus eam fuiſſe mentem eorum, qui Conſtitutiones condiderunt, ad gloriā Dei ac Domini Noſtri iudicabitur, dictum ſit.

9 Idem Generalis in Miſſionibus omnem habebit poteſtatem; eis tamen nulla ratione repugnando,

do, quæ à ſede Apoſtolica (vt in ſeptima Parte dicitur) Proficiſcũtur. Mittere ergo poterit omnes ſibi ſubditos, ſiue Profeſſionẽ emiſerint, ſiue nõ emiſerint (quos mittẽdos iudicauerit) ad quaslibet mũdi partes, ad quoduis tempus, vel definitũ vel indefinitũ, prout ei videbitur, ad quãuis actionẽ ex ijs quibus vti ad proximorum auxilium Societas ſolet, exercendam. Poterit etiam miſſos reuocare: & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore ſenſerit, procedere. Idem, cum talenta hominibus Societatis noſtræ donata cognoſcat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Confeſſariorum diſtribuet. De alijs officijs tantumdem intelligatur: & quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obſequium, & ſalutem animarum obiturus in Domino videbitur, conſtituet.

10 Eius erit, vti facultatibus à Sede Apoſtolica Societati conceſſis; & eam partem illarum, vnicuique inferiorum communicare, quam in ipſo bene collocatam, ad finem diuini obſequij nobis præfixũ, exiſtimauerit. Eiuſdem erit, reuocare eas, vel contrahere; ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo.

11 Eiuſdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pęnitentias, quæ ad ſatisfactionem quoruncumq; defectuum conuenire videbuntur, habita ratione perſonarum, & aliarum circunſtantiarum, iniungere: quarũ conſideratio eius charitati cũ prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, cõmittitur.

12 Eiuſdem erit, conuocare Societatem ad generalem

lem Congregationem (quando alijs de rebus, quã de electione Præpoſiti eſt agendum) & ſtatuere, vt Prouincialis etiam Congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos qui conuenerint; ac ſuo tempore, ijs abſolutis quæ tractanda erant, dimittere.

13 Sine eius facultate & approbatione, nullus poſſit dignitatem vllam extra Societatem admittere: nec ille facultatem huiuſmodi dabit, nec id approbabit, ſi Sedis Apoſtolicæ Obedientia ipſum non compelleret.

14 Conſtituat idem, vt dictum eſt, per ſeipſum Rectores Collegiorum, & Vniuerſitatum, ac Prępoſitos Locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; Prouinciales itidem Præpoſitos ad trienniũ vt plurimum (quamuis & contrahi, & prorogari etiam id ſpatium temporis poſſit, quando ad maiorem Dei ac Domini Noſtri gloriam id fore videbitur) Quibus etiam eam poteſtatem communicabit, quam duxerit communicandam.

15 Poterit etiam eam reuocare, reſtringere, & etiã augere, & adminiſtrationis rationem ab eis exigere. Quòd ſi Prouinciali facultatem conſtituendi Præpoſitos Locales, & Rectores communicauerit; eiuſdem Generalis erit, eoſdem confirmare, vel remouere.

16 Idem Officiales reliquos ad gubernationem Societatis neceſſarios, vt Procuratorem generalem, & Secretarium Societatis, conſtituet; eam illis facultatem, quàm pro negotiorum ac perſonarum ratione

tione conuenire in Domino iudicabit, cõicando.

17 Idem poterit, non expectata generali Congregatione, Domos, Collegia, Vniuerſitates Societati oblatas accipere; & in Fundatores, cum priuilegijs in quarta Parte dictis, eos quos in Domino admittendos duxerit, admittere; & Lectores, Sacerdotes, & alia quæ occurrerint, prouidere. Erit tamen ei curandum, vt cum huiuſmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propoſitum ſibi diuini obſequij finem, & non detrimentum ſentiat. Sed ſi experimento compertum eſſet, grauari magis, quam iuuari Societatem, nec Præpoſitus generalis de remedio proſpiceret; in prima generali Societatis Congregatione, vtrũ huiuſmodi Domum, Collegiũ, vel Vniuerſitatẽ relinqui, an teneri cum tali onere expediat, agi poterit.

18 Transferre, vel diſſoluere Domos, vel Collegia iam erecta, aut in vſum Societatis Profeſſæ redditus eorum conuertere, Præpoſitus Generalis, vt in quarta Parte dictum eſt, non poterit.

19 Cognoſcat, quoad eius fieri poterit, conſcientias eorum qui ſub eius Obedientia ſunt; ac præcipue Præpoſitorum Prouincialium, & aliorũ, quibus munera maioris momenti committit.

20 Generatim loquendo, in rebus omnibus quæ ad propoſitum Societati finem perfectionis & auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præcipere in Obedientiæ virtute poſſit. Et quamuis alijs inferioribus Præpoſitis, vel Viſitatoribus, vel Commiſſarijs ſuam facultatem communicet; poterit

poterit tamen approbare, vel reſcindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, conſtituere: & ſemper ei Obedientiam ac reuerentiam (vt qui Chriſti vices gerit) præſtari oportebit.

DE AVCTORITATE, VEL PROVIDENTIA, quam Societas habere debet erga Præpoſitum Generalem. Cap. IIII.

1 FAcultas, uel prouidentia Societatis erga Præpoſitum, (habita ſemper ratione boni vniuerſalis, ac maioris ædificationis) ſex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare poſſunt, conſiſtit.

2 Prima ad res externas pertinet, veſtitus, victus, & expenſarum quarumlibet ad perſonam Præpoſiti ſpectantium; quæ omnia vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Præpoſitum ipſum, ac ſe decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpoſitum acquieſcere oportebit.

3 Secunda ad corporis curam pertinet; ne in laboribus, vel rigore nimio menſuram excedat. Qua etiam in re ad moderationem ſe reduci ſinet Superior, & Societatis arbitrio acquieſcet.

4 Tertia ad animam eius ſpectat; cum etiam uiris perfectis aliquando huiuſmodi cura uel circa perſonam, vel circa officium ſit neceſſaria. Habeat ergo Societas cum Præpoſito Generali (& idem cum inferioribus fieri poſſet) aliquem, qui accedens ad

Deum

Deum in oratione, poſtquàm diuinam bonitatem conſuluerit, & æquum eſſe id iudicauerit, cum modeſtia debita, ac humilitate, quid ſentiat in ipſo Præpoſito requiri ad maius obſequium & gloriam Dei, admonere teneatur; ſiue ille ſit eius Confeſſarius, ſiue alius quiſpiam per Societatem deſignatus, qui ad hoc negotium aptus videatur.

5 Quarta eſt, quod, ſiquis vrgeret (licet eum non obligando ſub pœna peccati) vt dignitatem aliquã admitteret, in qua Præpoſiti officium neceſſario relinquendum eſſet, non poſſet ſine conſenſu Societatis eam admittere. Societas autem, ſemper intuendo quæ ad maius Dei obſequium & gloriam pertinent, ſi Obedientia Sedis Apoſtolicæ non cõpulerit, aſſenſum numquam præſtabit.

6 Quinta locum habet, ſi accideret vt valde negligens vel remiſſus eſſet in rebus magni momenti, ad Præpoſiti officium pertinentibus; propter corporis grauem ægritudinem, aut ſenium, ſpe emendationis ea in parte ſublata; vnde multum detrimenti publicum bonũ pateretur. tunc enim Coadiutor, vel Vicarius qui Generalis officio fungatur, eſt eligendus; ſiue ipſemet Præpoſitus eum cũ approbatione Præpoſitorum Prouincialium ſibi ſubſtituat; ſiue illi cum approbatione dictorũ Præpoſitorum Localium, vel Rectorum vniuſcuiuſq; Prouinciæ, eum per litteras pluribus ſuffragijs eligant ad Societatis gubernationem; cum ea facultate, quæ Generali, vel ipſi Societati, ſi ea eligeret, communicanda videretur.

7 Sexta locū haberet in quibuſdam caſibus (quos ſperamus per Dei bonitatem, aſpirante ipſius gratia, nunquam euenturos) cuiuſmodi eſſent peccata mortalia in externum actum prodeuntia; ac nominatim copula carnalis; vulnerare quemquam; ex redditibus Collegiorum aliquid ad proprios ſumptus aſſumere, vel cuiuis extra Societatem donare; vel aliqua ſtabilia bona Domorum, aut Collegiorum alienare; vel prauam doctrinā habere. Siquid ergo horum accideret, poteſt ac debet Societas (ſi de re ſufficientiſſime conſtaret) eum officio priuare; &, ſi opus eſt, à Societate remouere: in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorem Dei gloriā & vniuerſale bonum Societatis fore iudicabitur.

DE MODO QVO PROCEDERE DE- *bet Societas in ijs quæ ad Præpoſitum Generalem pertinent. Cap. V.*

1 IN primis Præpoſiti Prouinciales, quos Generalis ipſe per ſe conſtituit, in conſpectu Dei conſiderare & efficere quod vniuerſali bono Societati debent in prædictis ad Præpoſitum Generalem pertinētibus, prout in Domino ſenſerint, teneātur.

2 In ijs quæ ad sūptus & curā corporis eius, & res alias minus graues pertinent, Congregatione opus non eſt: ſed vt Societas viros quatuor ei Aſſiſtētes, qui diſcretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, conſtituat: qui quidem apud Præpoſitum manentes, in conſpectu Creatoris ac Domini ſui

dicere,

dicere, ac efficere, quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta, ad maiorem Dei gloriam fore ſenſerint, teneantur.

3 Electio vero quatuor huiuſmodi Aſſiſtentium, eorum erit qui Præpoſitum eligent, quando ad id congregantur. Quod ſi vel mortem obiret, vel à Præpoſito Generali diutius abeſſe, propter cauſas graues, aliquem ipſorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis; Præpoſitus Generalis alium ſubſtituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorum, manebit in demortui vel abſentis loco.

4 Tertio, ſi accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ ſufficiunt ad Præpoſitum officio ſuo priuandum; ſimul atque res per teſtimonia ſufficientia, vel ipſius affirmationem conſtaret; iuramento obſtringantur quatuor aſſiſtentes ad id Societati denuntiandum, & cum omnium, vel certe triũ ſubſcriptionibus Congregationem, id eſt Prepoſitos Prouinciales cum duobus alijs, quos ſinguli ex ſua Prouincia ſecum adducent (qui congregari tenebuntur) conuocandam. Et ſi res diuulgata, & communiter manifeſta eſſet; non expectata quatuor Aſſiſtentium conuocatione, Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent. Et ipſo primo die, quo in locum huiuſmodi Congregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora ſunt, & accuſatio dilucide explicetur: & poſtquam auditus fuerit Præpoſitus, foras

egredi

egredi debebit: & antiquiſsimus ex Prouincialibus ſimul cum Secretario, & alio Aſſiſtente de tota re ſcrutinium faciat; & primo quidem, an conſtet de peccato quod obijcitur; deinde an huiuſmodi ſit, vt propter id priuari officio debeat; & idem ſuffragia promulget, quæ, vt ſufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc ſtatim de alio eligẽdo agatur: & ſi fieri poteſt, non prius inde egrediantur, quam Societas Generalem Præpoſitum habeat: & ſi eo die res tranſigi non poterit, in ſequenti, vel quàm expeditiſſime fieri poterit, eo modo quo in octaua Parte dictum eſt, tranſigatur.

5 Si defectus deprehenſi non fuerint eiuſmodi, vt priuandus officio ſuo, ſed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur conſiderandi, quæ correctio ei conueniat: & ſi non conuenirent, paribus ſuffragijs exiſtentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; ut quid in Domino conueniat conſtituant.

6 Si accideret Præpoſitum Generalem ad Societatis gubernationem eſſe inutilem, re partim coram eo, & partim in eius abſentia agitata, diſpiciatur an eligi Vicarium abſoluta cum poteſtate, quamuis ſine nomine Præpoſiti Generalis (quamdiu vixerit qui tunc erat) oporteat: & id, ſi pluribus quàm dimidiæ parti ſuffragiorum viſum fuerit, ſic agendũ erit. Si id neceſſarium fore non iudicarent, uidendum erit an præter miniſtros illos quorum opera Generalis utebatur, Societas alios prouidere debeat; ut ſubleuato magis eo, & adiuto, non deſideraretur

raretur quod ad gubernationem Societatis conue-niret. Et ea in re ſequi oportebit quod plus quàm media pars eorum qui congregati ſunt, ſtatuerit. Si ageretur de dignitate, quam vt plurimum pati non poteſt Præpoſiti officium, ſi non compulerit talis Obedientia Summi Pontificis, quæ ad peccatum obligare poſſet; res in conſultationem ne adducatur: ſed id omnino tanquam certum tenẽdum eſt, nec debere, nec poſſe conſenſum ad huiuſmodi dignitatem admittendam, præſtari.

DE IIS QVAE IVVARE POTERUNT Præpoſitum Generalem, vt ſuo officio bene fungatur. *Cap. VI.*

1 CVM proprium Generalis officium non ſit concionari, nec Confeſſiones audire, nec alia huiuſmodi (in quibus tamen ille, vt particularis perſona, videbit quid præſtare poſſit, cum ei per alias occupationes officij ſui proprias licebit, & non aliter) ſed ita regere vniuerſum huius Societatis corpus, vt conſeruetur, & gratia diuina aſpirante in bono ſuo ſtatu, & modo procedendi ad Dei & Domini Noſtri gloriam creſcat; ad quem ſibi propoſitum finem ſua poteſtate vti debet.

2 Præter dona illa perfectionis magnæ ſpiritualis ac virtutum, de quibus ſecundo capite dictum eſt, bonis etiã miniſtris ad munera particularia obeunda opus habet. quamuis enim per ſeipſum aliquan-

do illis verſetur; habeat tamen neceſſe eſt Præpoſitos inferiores (quos viros ſelectos eſſe oportet) quibus multum poteſtatis conferre, & huiuſmodi res particulares fere ſemper committere poſſit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpoſitos inferiores cũ Prouincialibus erit; horum autẽ cũ Rectoribus, & Præpoſitis Localibus, vt melius ſubordinatio conſeruetur. Aliquando tamen Generalis, vel vt pleniorem rerum omnium notitiã habeat, vel propter alia quæ ſæpius accidere ſolent, ipſemet cum Rectoribus, & Præpoſitis Localibus, & particularibus etiam perſonis aget; eoſdemque conſilio, reprehenſione, & ſi opus eſt, correctione iuuare ſtudeat: quandoquidem eius eſt munus, defectus Præpoſitorum inferiorum ſupplere, ac cum diuino fauore & auxilio, quod in ipſis perfectum non eſt, ad perfectionem perducere.

3 Ad omnia etiam conferet, ſi Generalis litteras Apoſtolicas, & conceſſiones omnes, quę ad inſtitutionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendium apud ſe habuerit: catalogum itidem vnum omnium Domorum, & Collegiorum Societatis cum ſuis redditibus; & alterum perſonarum omnium quæ in quauis Prouincia verſantur, non ſolum Profeſſorum, & Coadiutorum qui formati, ac Scholarium qui approbati dicuntur, ſed etiam illorum qui in Probationibus exercentur; vbi eorum nomina, & qualitates ſcribantur: & hunc catalogum renouandum ſingulis annis, ſi conuenire videbitur, curabit. Et demum

demum omnia perſpecta habeat; vt in omnibus rebus melius poſſit quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuerſum in ſexta Parte capite tertio dicitur, eos qui de Societate ſunt, negotijs ſecularibus, licet pia alioqui eſſent, implicari non debere; id Generali magis, quam reliquis omnibus, conuenit: ne in eis, vel alijs etiam rebus, pijs quidē, ſed ad Societatem non pertinentibus, ita occupari ſe ſinat, vt tempus ac vires ad ea quæ pertinent ad ipſius officium (quod quidem magis, quam totum hominem requirit) eum deſtituant.

5 Sed nec in executione miniſteriorum particularium ad Societatem pertinentium, quæ per alios effici poſſunt, magnopere occupari deberet: cuiuſmodi eſſet peculiaris alicuius Domus cura, quod ad ſuſtentationem temporalem, & gubernationē eius attinet: quin potius, vt ſuperius dicitur, ſuos quouis in loco, etiam vbi ipſe reſidebit, Officiales habeat; in quo ſi totam curam non reiecerit, ſubleuetur certe ab eis, & huiuſmodi curæ occupatione liberetur.

6 Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei, ut qui intelligit magna ex parte ex his & Localibus bonam gubernationem Societatis pendere. Cum autem illi tales fuerint, laborem cum illis, in rebus quæ id patiuntur, diuidendo, & de omnibus grauioribus certiorē ſe fieri curando, plus otij ac temporis ſibi relictū, vt rebus vniuerſalibus vacet, quæ ſolus ipſe obire

poteſt, intelliget; Plus etiam lucis ad perſpiciendũ quid in illis facto opus ſit, ſi ipſius intellectus eam lucem, qua donatus eſt, ex parte nõ amiſerit; ut eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur; vnde opprimi & debilior reddi intellectus acies ad res uniuerſales perſpiciendas ſolet.

7 Nec ſolum Præpoſitus Generalis ad res particulares (vt dictum eſt) miniſtris opus habet; ſed etiã ad vniuerſales, & ſui officij proprias; vt eis bene ac ſuauiter poſſit ſatisfacere. Habeat igitur neceſſe eſt, qui multa in memoriam reducendo, ac ſolicitudinem curãdi res tam multas officij ſui; qui etiam conſilio ad eas ordinandas; demum qui diligentia ac labore ad eas opere cõplendas adiuuet. Id enim compertum eſt, quòd nec viri vnius memoria tam multarum rerum recordationi ſatis ſit; nec, ſi id præſtaret, vnius intellectus ad eaſdem bene conſiderandas & ordinandas ſatis eſſet; nec, quamuis & hoc poſſet, uires unius ad eaſdem exequendas ſufficerent.

8 Ad primum illud de ſolicitudine omnia curandi, aliquo miniſtro ei opus eſt, qui ordinarie apud ipſum maneat; qui pro memoria, & manibus illi ſit ad omnia, quæ ſcribenda, & tractanda fuerint, ac breuiter ad res omnes officij ſui obeundas; qui induat Præpoſiti perſonam; & præter poteſtatem, totum officij eius pondus humeris ſuis impoſitũ eſſe exiſtimet.

9 Hic Præpoſiti miniſter uir eſſe ſolicitus, & diſcretionis;

ſcretionis, & ſi fieri poſſet, doctrinæ dono, & ſpe-
cie honeſta, ac modo agendi uerbo & litteris cum
omni hominum genere, prẹditus eſſe deberet; qui-
que in primis eſſet uir, cui confidenter quiduis cō-
mitti poſſet; quique Societatem in Domino dilige-
ret: quo utilius eius opera ac miniſterio uti Præpo-
ſitus Generalis ad gloriam diuinam ualeat.
10 Secundum auxilium, uidelicet conſilij ad res gra-
ues, quæ ſe offerunt, ordinandas & conſtituendas,
quàm ſit Generali Præpoſito neceſſarium, ex earū
multitudine, & ex humani intellectus natura, qui
tā multas in partes cōſideratione diuidi nequit, uel
certe ad id quod oportet, in eis partibus diſpicien-
dum, ac prouidendum non ſufficit, poteſt intelligi. 11
Videtur ergo perneceſſarium, ut aliqui ſint apud
Superiorem uiri, litteris & omnibus alijs Dei do-
nis clari, qui ei aſſiſtant, & conſiderandi peculiari
ſolicitudine res uniuerſales Societatis à Generali
commiſſas curam habeât; quam illis poſſet diuide-
re, quo accuratius res omnes perſpiciant: ut unus 12
rerum Indicarum inſpiciendarum, alter Hiſpaniæ
& Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & a-
lius Italiæ & Siciliæ curam haberet: & ſic de alijs,
quādo Societas in plures partes ſpargeretur. Quiſi-
que autem ex eis peculiari oratione, & ſuis in Sa-
crificijs recordatione, Deo partem illam ſibi ſpe-
cialiter commiſſam commendare debet; & conſi-
derare, quid in ea magis, ad id conſequendū quod
ſibi Societas proponit, iuuare poſſet. Conferendū
etiam cum alijs eſſet, ſiquid ad rem facere magno-

pere uideretur. Res autem inter ſe diſcuſſas Generali referre poſſent. Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ uel à Præpoſito, uel etiam à Secretario Societatis proponerentur: ut magis inter ipſos diſcuſſæ Superiori referantur. Et in uniuerſum in conſiderandis, & tractandis rebus, tam ad doctrinam, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem conſiderationem poſtulant, iuuare Præpoſitum ac ſubleuare debent. Præter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, Prædicationi, Lectioni, Confeſſionibus audiendis, & alijs bonis ac pijs operibus ad Dei gloriam & animarũ auxilium uacare poterunt. O r

11 Numero autẽ huiuſmodi Aſſiſtentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipſi eſſe poterunt, de quibus ſuperius dictum eſt. Quamuis autem res grauiores cum eis tractandæ ſint, ſtatuendi tamen facultas, poſtquam eos audierit, penes Præpoſitum Generalem erit.

12 In tertio auxilio, uidelicet diligentiæ ad exequẽdum uel complendum quod res Societati neceſſarias fuerit conſtitutum, cuiuſmodi eſſent negotia, quæ ad Domos uel Collegia pertinent, expedire; tum etiam quæ illorum ſunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multum conferet, immò neceſſarium eſt unius Procuratoris generalis Societatis auxilium, qui quidem Romæ reſideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & omnibus alijs dotibus polleat; nõ tamen Profeſſus ſit, nec in Domibus Societatis

Profeſſæ habitet; ſed in alia (de qua dictum eſt in quarta Parte) qui ſuis etiam auxilijs, ac miniſtris ad ea negotia, quæ ſolus non poteſt conficere, neceſſarijs ſubleuetur.

13 Cum ergo Præpoſitus huiuſmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum Officialibus, & miniſtris huiuſmodi agendo; partim ſecum ſeorſum conſiderando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini Noſtri, quod agendum eſt ſtatuendo, impendet.

14 Præpoſiti etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Præpoſiti particulares Domorũ ſuis auxilijs pluribus & paucioribus, pro neceſſitate ac momẽto rerum ipſis commiſſarum, ſubleuari debent; ac præcipue ad conſilium aliquos, cum quibus res grauiores quæ occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores ſit ſtatuendi facultas) deſignatos habeant.

DECIMA PARS

DE MODO QVO CONSERVARI & augeri totum corpus Societatis in ſuo bono ſtatu poſſit.

1 QVIA Societas, quæ medijs humanis inſtituta non eſt, per ea nec cōſeruari nec augeri poteſt; ſed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini Noſtri IESV Chriſti: in eo ſolo ſpē conſtitui oportet, quòd conſeruaturus ſit, & promoturus hoc opus, quod ad obſequium & laudem ſuam, & auxiliū animarum inchoare dignatus eſt. Et iuxta ſpem hanc, primum medium & maxime conſentaneum, orationum & Sacrificiorum erit, quæ hac cum intentione ſancta offerri, & ſingulis hebdomadis, menſibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas reſidet, certa ordinatione inſtitui debent.

2 Ad conſeruationem & incrementū non ſolum corporis, id eſt eorum quæ externa ſunt, ſed etiam ſpiritus Societatis, atque ad aſſecutionem finis quē ſibi præfigit auxilij animarum, ad vltimum & ſupernaturalem ſuum finem conſequendum media illa quæ cum Deo inſtrumentum coniungunt, ac diſponunt, vt à diuina manu recte gubernetur, efficaciora ſunt, quam quæ illud diſponunt erga homines. Huiuſmodi eſt probitas & virtus, ac præcipue charitas, & pura intentio diuini ſeruitij, & familia-

ritas cum Deo in ſpiritualibus deuotionis exercitijs, & zelus ſyncerus animarum ad gloriam eius qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento poſthabito. Videtur itaque in vniuerſum curandum eſſe, vt omnes qui ſe Societati addixerunt, in virtutum ſolidarum ac perfectarum, & ſpiritualiũ rerum ſtudium incumbant; ac in huiuſmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis conſtitutũ eſſe ducant, illa enim interiora ſunt, ex quibus efficaciã ad exteriora permanare ad finem nobis propoſitũ oportet.

3 Hoc iacto fundamẽto, media illa naturalia quæ Dei ac Domini Noſtri inſtrumentum in proximorum vtilitatem diſponunt, in vniuerſum ad conſeruationem & incrementum totius huius corporis conferent; ſi tamen & addiſcantur, & exerceantur ſyncere ad ſolum Dei obſequium; non vt illis fiducia noſtra innitatur, ſed potius vt diuinæ gratiæ, iuxta ſummæ prouidentiæ ſuæ ordinem, per hæc cooperemur; qui ad gloriam ſuam tam dona naturalia, quæ ipſe vt Creator, quàm ſupernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per induſtriã acquiſita, ac præcipue doctrina exacta & ſolida, & modus eam proponendi populo in Concionibus, & Lectionibus, & forma agendi cum hominibus, eoſdemque tractandi diligenter curanda ſunt.

4 Iuuerit etiam magnopere, in ſuo bono ſtatu ac diſciplina Collegia conſeruare, & ad id eorum ſuperintendentiam per illos exercere, quibus vtilitatis tem-

tis temporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas Profeſſa, quæ in Collegijs eos inſtituendos curabit in perfectione vitæ, litteriſque Chriſtiano dignis, qui talentum ad id ſortiti eſſe videbuntur. hi enim pro ſeminario Societati Profeſſæ, & eius Coadiutoribus erunt, etſi cum Collegijs, Vniuerſitates etiam curæ Societatis commiſſæ fuerint, obſeruato illo modo procedendi, de quo in quarta Parte dictum eſt, ad finem eundē iuuabunt.

5 Quia Paupertas velut propugnaculum eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo, & diſciplina cōſeruet, & à compluribus hoſtibus defendat (vnde etiā Dæmon enititur illud varijs rationibus euertere), refert plurimum ad conſeruationem & augmentum totius huius corporis, procul admodum omnem auaritiæ ſpeciem ablegaſſe; nullos redditus, uel poſſeſſiones, vel ſtipendia pro verbi Dei Prædicatione aut Lectione, aut Miſſis, aut adminiſtratione Sacramentorum, aut demum rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta Parte dictum) admittendo, nec ad ſuam vtilitatē redditus Collegiorū applicando.

6 Erit etiam ſummi momenti, vt perpetuo fœlix Societatis ſtatus conſeruetur, diligentiſſime ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem, ſubmouere; ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directe vel indirecte quærendā in Societate, precludere. Quod vt fiat, omnes Profeſſi ſe nihil vnquam ad eam obtinendam acturos; & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Domino Noſtro voueant: & incapaces

capaces ac inhabiles ad prælationem quamuis ha-
beantur ij, de quibus probari poſſet quòd eam
ambijſſent. Promittant etiam Deo ac Domi-
no Noſtro ad nullam etiam extra Societatem præ-
lationem, vel dignitatem obtinendam ſe quidquã
acturos; nec ad ſui electionem ad huiuſmodi mu-
nus, quoad eius fieri poterit, conſenſum præſtitu-
ros; ſi eius Obedientia, qui ſub pœna peccati poteſt
præcipere, eos non compulerit: ſed vnuſquiſq; vi-
deat qua ratione animarum ſaluti, iuxta noſtræ
Profeſſionis humilitatem & ſubmiſſionem, inſer-
uire poſſit: & ne Societas his hominibus, qui ad
propoſitum ſibi finem ſunt ei neceſſarij, priuetur.
Promittat etiam Deo, quòd ſi quando dicto mo-
do compulſus, prælationem aliquam extra Socie-
taté admittet, audiet poſtea quouis tempore, Præ- 3
poſiti Generalis, qui pro tempore fuerit, conſiliũ;
vel alicuius, quem ille ſibi ad hoc ſubſtitueret;
quodque, ſi ſenſerit melius eſſe quod conſulitur, ſit
illud executurus: non quòd habeat qui Prælatus
eſt, aliquẽ de Societate Superioris loco; ſed quòd
ſponte in Dei conſpectu vult ad id faciendũ obli-
gari; quod ad diuinum obſequium melius eſſe in-
tellexerit; quodque placeat eſſe aliquem, qui ſibi
cum charitate ac libertate chriſtiana ad gloriã Dei
& Domini Noſtri id proponat.

7 Vt perpetuo totius huius corporis bonus ſtatus
cõſeruetur, confert plurimũ quod in prima, ſecun
da, & quinta Parte dictum eſt, de turba & homini-
bus ad noſtrum Inſtitutum ineptis, ne ad Proba-

tionem

tionem quidem admittendis:&,ſi aliqui Probatio- nis tempore non eſſe idonei inuenirentur, etiam dimittendis. Si qui vero deprauatis moribus eſſent, aut de quorum emendatione parũ ſperaretur, multò minus eſſent retinendi. Minus etiam apertum oſtium eſſe debebit ad admittẽdos aliquos in Scholaſticos approbatos,& Coadiutores formatos: minime vero omnium in Profeſſos: non enim alij, quàm ſpiritus & doctrinæ ſelectæ viri, & multum diuque exercitati,& in varijs Probationibus virtutis & abnegationis ſui ipſorum, cum omnium ædificatione & ſatisfactione perſpecti, ad Profeſſionẽ admitti debent. Sic enim, licet multitudo augeſcat, non imminuetur nec debilior reddetur ſpiritus, dũ tales ſint qui in Societatis corpus cooptantur.

8 Cum bona & mala capitis habitudo in vniuerſum corpus redundet, ſummopere conferet ſi electio Præpoſiti Generalis ea ſit, quæ in nona Parte deſcripta eſt. Et poſt hanc electionem, illa maximi erit momenti, qua inferiores Præpoſiti in prouincijs,& Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur: nam fere quales hi fuerint, tales & eorum ſubditi erũt. Refert etiam magnopere, præter electionẽ, ſi Præpoſiti particulares in ſibi ſubditos, & Generalis in particulares, ac cõtra Societas in Generalẽ (vt in nona Parte declaratum eſt,) multum poteſtatis habeat: ita vt omnes ad bonum omnia poſſint: &,ſi male agerẽt, omnino ſubiecti ſint. Refert etiã vt Superiores, miniſtros idoneos (vt in eadem parte dictum eſt) ad ordinationem & executionem re-

rum quæ ſpectant ad eorum officium, habeant.

9 Quod iuuat ad vnionem membrorum huius Societatis inter ſe, & cum ſuo capite, multum etiam ad conſeruationem boni ſtatus illius iuuabit: cuiuſmodi eſt in primis voluntatum vinculum, quod Charitas eſt, & mutuus amor, quem crebra communicatio, & rerum mutua notitia, eadem doctrina, & in omnibus, quantum fieri poteſt, vniformitas nutriet. Sed in primis id præſtabit Obedientiæ vinculum quod particulares cum ſuis Præpoſitis, & hos ipſos inter ſe, & cum Prouincialibus, & vtroſque cum Generali vniet: ita vt inter omnes diligenter ſubordinatio ſeruetur.

10 Moderatio laborum animi & corporis, & in Conſtitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel diſſolutionis vergant (vt ſic melius obſeruari poſſint) mediocritas conferet ad durationem, & totius corporis in ſuo ſtatu conſeruationem.

11 Ad eundē finē faciet, generatim curare vt amor & charitas omniū etiam externorū erga Societatē conſeruetur: ſed eorum, præſertim quorum voluntas bene aut male in nos affecta, multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obſequium & animarum auxilium aperiatur, uel præcludatur. In ipſa vero Societate nec ſit nec ſentiatur animorum propenſio ad partem alterutram factionis, quæ eſſet fortaſsis inter principes vel Dominos Chriſtianos: ſed ſit potius quidam vniuerſalis amor, qui partes omnes (licet ſibi inuicem contrariæ ſint) in Domino Noſtro amplectatur.

Iuuerit

12 Iuuerit etiam moderatus & prudens vſus gratiarum per Sedem Apoſtolicam conceſſarum: ſolius auxilij animarum fine ſyncerißime nobis propoſito. Sic enim diuina bonitas opus hoc quod cœpit, promouebit; ac bonus odor, qui veritatis bonorum operum innitatur, hominum deuotionem augebit: vt & à Societate ipſi iuuari, & eandem ad propoſitum ſibi finem obſequij & gloriæ diuinæ Maieſtatis iuuare curent.

13 Conferet etiam, rationem habere valetudinis; vt ea in particularibus conſeruetur; quemadmodũ tertia in parte dictum eſt: & ut demum omnes obſeruationi Conſtitutionum ſtudeant: ad quam, eaſdem ſcire, ſaltem quæ ad quemlibet pertinent, neceſſe eſt. Quare legere vel audire eaſdem ſingulis menſibus oportebit.

FINIS.

FORMVLA VOTORVM SIMPLICium, quæ Profeſſi emittunt poſt Profeſſionem, iuxta Conſtitutiones; extracta ex prima Congregatione generali, & recognita à tertia.

1 EGO .N. Profeſſus Societatis IESV, promitto Deo omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœleſti, & coram R. Patre Prępoſito Generali, vel coram .N. locum Generalis Præpoſiti tenente, nunquam me acturum quacunque ratione, vel cõſenſurum, ut, quæ ordinata ſunt circa Paupertatem in Conſtitutionibus Societatis, immutentur: niſi quando ex cauſa iuſta rerum exigentium videretur Paupertas reſtringenda magis.

2 Præterea promitto nunquam me acturum uel prætenſurum, ne indirecte quidem, ut in aliquam prælationem uel dignitatem in Societate eligar, vel promouear.

3 Promitto præterea, nunquam me curaturum, prætenſurumue extra Societatem prælationem aliquam, uel dignitatem, nec conſenſurum in mei electionem, quantum in me fuerit, niſi coactus Obedientia eius, qui mihi præcipere poteſt ſub pœna peccati.

4 Tum, ſi quem ſciam aliquid prædictorũ duorũ curare, uel prætendere, promitto illum, remq; totã me manifeſtaturũ Societati, uel Præpoſito eius.

5 Inſuper promitto ſi quando acciderit, ut hac ratione

tione in Præſidem alicuius Eccleſiæ promoueat: pro cura, quam de animæ meæ ſalute, ac recta muneris mihi impoſiti adminiſtratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpoſitum Societatis Generalem, ut nunquam conſilium audire detrectem, quod uel ipſe per ſe, uel quiuis alius de Societate, quem ad id ipſe ſibi ſubſtituerit, dare mihi dignabitur. Conſilijs uero huiuſmodi ita me pariturum ſemper eſſe promitto, ſi ea meliora eſſe, quàm quæ mihi in mentem uenerint, iudicabo. Omnia intelligendo iuxta Societatis IESV Cõſtitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, menſe, & anno, &c.

LAVS DEO.

BIBLIOTECA